

Uchwała Nr 335/XLVIII/2017
Rady Miasta Ostrołęki
z dnia 22 czerwca 2017 r.

w sprawie przyjęcia „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Ostrołęki na lata 2017 – 2023”

Na podstawie art. 17 ust. 1 pkt 1 i art. 19 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2016 r., poz. 930 ze zm.) postanawia się, co następuje:

§ 1.

Przyjmuje się „Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Ostrołęki na lata 2017 – 2023”, w brzmieniu określonym w załączniku do uchwały.

§ 2.

Wykonanie uchwały powierza się Prezydentowi Miasta.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

**Przewodniczący Rady Miasta
Ostrołęki**

Jerzy Grabowski

Załącznik do Uchwały Nr 335/XLVIII/2017 Rady
Miasta Ostrołęki z dnia 22 czerwca 2017 r.

Strategia
Rozwiązywania Problemów Społecznych
Miasta Ostrołęki
na lata 2017-2023

SPIS TREŚCI

WSTĘP	3
I. CZĘŚĆ WPROWADZAJĄCA	5
1. UWARUNKOWANIA ZEWNĘTRZNE TWORZENIA STRATEGII	5
2. OCENA WDROŻENIA STRATEGII REALIZOWANEJ W LATACH 2009-2016	13
II. CZĘŚĆ ANALITYCZNO-DIAGNOSTYCZNA	16
1. CHARAKTERYSTYKA MIASTA OSTROŁĘKI	16
2. DEMOGRAFIA	17
3. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA	18
4. KOMUNIKACJA I TRANSPORT	20
5. GOSPODARKA	20
6. ZASOBY I WARUNKI MIESZKANIOWE	22
7. EDUKACJA I KULTURA	23
8. OCHRONA ZDROWIA	30
9. SPORT, REKREACJA I TURYSTYKA	34
10. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE	36
11. POMOC SPOŁECZNA	38
12. SEKTOR POZARZĄDOWY	52
13. PROBLEMY SPOŁECZNE W OPINII ŚRODOWISKA LOKALNEGO	56
14. BEZROBOCIE	59
15. BEZDOMNOŚĆ	64
16. PROBLEMY UZALEŻNIEŃ I PRZEMOCY W RODZINIE	64
17. SYTUACJA DZIECKA	68
18. SYTUACJA OSÓB STARSZYCH	75
19. SYTUACJA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH	75
21. ANALIZA SWOT	79
22. PODSUMOWANIE	86
III. CZĘŚĆ PROGRAMOWA	87
1. MISJA	87
2. CELE STRATEGICZNE, OPERACYJNE, KIERUNKI DZIAŁAŃ	87
3. WDROŻENIE STRATEGII, MONITOROWANIE JEJ REALIZACJI	101
4. PROGNOZA ZMIAN	101
5. RAMY FINANSOWE	103
6. PROGRAMY I PROJEKTY	104
IV. UWAGI KOŃCOWE	111

WSTĘP

Dokument Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Ostrołęki został przygotowany na lata 2017-2023. W swoich założeniach programowych odnosi się do innych dokumentów z zakresu polityki społecznej funkcjonujących na poziomie europejskim, ogólnopolskim i samorządowym.

Diagnoza sytuacji społeczno-gospodarczej w mieście, przeprowadzona na potrzeby opracowania dokumentu strategii, została oparta na badaniu tzw. źródeł zastanych, tj. danych pozyskanych z instytucji i organizacji działających w mieście bądź obejmujących zasięgiem działania jego mieszkańców, identyfikacji mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń lokalnego systemu polityki społecznej (analiza SWOT), a także na analizie ankiet skierowanych losowo do mieszkańców, placówek oświatowych, jednostek organizacyjnych, instytucji i organizacji funkcjonujących na terenie miasta Ostrołęki.

W ramach diagnozy analizie poddano takie obszary, jak: demografia; infrastruktura techniczna; komunikacja i transport; gospodarka; zasoby i warunki mieszkaniowe; edukacja i kultura; ochrona zdrowia; sport, rekreacja i turystyka; bezpieczeństwo publiczne; pomoc społeczna; sektor pozarządowy; bezrobocie; bezdomność; problemy uzależnień i przemocy w rodzinie; sytuacja dziecka; sytuacja osób starszych i niepełnosprawnych.

Przeprowadzone badania ankietowe dotyczyły sytuacji społecznej w mieście oraz sytuacji dziecka. Do analizy wykorzystano dwa rodzaje ankiet.

Respondentami ankiety odnoszącej się do sytuacji społecznej byli losowo wybrani mieszkańcy miasta oraz osoby mające wpływ na kształt lokalnej polityki społecznej. W sumie do analizy przedłożono 112 anonimowo wypełnionych arkuszy ankiet. Wśród ankietowanych było 72% kobiet i 28% mężczyzn. Najliczniej reprezentowana była grupa wiekowa 26-35 lat, która stanowiła 32% tej próby. Następnie *ex aequo* reprezentowane były grupy wiekowe 36-45 lat oraz 56-65 lat (po 22%), 17% badanych stanowiły osoby w wieku 46-55 lat. Najmniej liczną grupę ankietowanych (7%) stanowiły osoby powyżej 65 lat. Pod względem czasu zamieszkiwania w mieście najliczniej reprezentowane były osoby mieszkające w Ostrołęce od urodzenia (55%) oraz osoby mieszkające w mieście od 30 lat (15%). Pozostali respondenci zamieszkują w mieście od 5, od 15 i od 40 lat (po 10%).

Ankieta, która pomogła w dokonaniu pogłębionej analizy sytuacji dziecka w środowisku szkolnym i rodzinnym, została rozesłana do placówek oświatowych. Analizę tę przeprowadzono na podstawie 18 ankiet wypełnionych przez dyrektorów i pedagogów z placówek oświatowych funkcjonujących na terenie miasta.

W opracowanym dokumencie można wyróżnić trzy zasadnicze części: **wprowadzającą**, która zawiera informacje na temat uwarunkowań zewnętrznych tworzenia strategii oraz ocenę stopnia wdrożenia poprzednio realizowanej strategii; **analityczno-diagnostyczną**, która zawiera informacje ogólne dotyczące miasta oraz diagnozę sytuacji społeczno-gospodarczej w mieście i **programową**, która zawiera założenia polityki społecznej miasta na najbliższe lata ujęte w formie misji, celów strategicznych, celów operacyjnych i kierunków działań.

W części programowej zostały wskazane podmioty realizujące strategię i współdziałające w jej realizacji, źródła finansowania przyjętych założeń oraz określony został czas realizacji wyznaczonych działań. Ponadto przedstawione zostały wskaźniki monitoringowe, ramy finansowe strategii, prognoza zmian oraz informacja na temat sposobu wdrożenia dokumentu i prowadzenia monitoringu jego realizacji.

Opracowany dokument strategii stanowi materiał wyjściowy do konstruowania szczegółowych programów i projektów realizowanych w sferze społecznej. Skuteczność wyznaczonych działań w strategii będzie zależała zarówno od posiadanych i pozyskanych przez miasto środków finansowych, jak i szerokiej, aktywnej i skoordynowanej współpracy przedstawicieli administracji samorządowej i partnerów społecznych, w tym organizacji pozarządowych.

I. CZĘŚĆ WPROWADZAJĄCA

1. UWARUNKOWANIA ZEWNĘTRZNE TWORZENIA STRATEGII

1.1. PODSTAWY PRAWNE

Strategia rozwiązywania problemów społecznych, podobnie jak inne dokumenty strategiczne przygotowywane na różnych szczeblach administracji publicznej, jest dokumentem uwarunkowanym prawnie. Obowiązek jej opracowania wynika wprost z art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2016 r., poz. 930 z późn. zm.), który w ramach zadań własnych miasta przewiduje „opracowanie i realizację gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka”.

Na treść i realizację gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych mają również wpływ inne akty prawne. Należą do nich:

- ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2016 r. poz. 446 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2016 r. poz. 487 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2016 r. poz. 575 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2016 r. poz. 1518 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 489),
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015 r. poz. 1390),
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2016 r. poz. 224 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2016 r. poz. 645 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (Dz. U. z 2016 r. poz. 1827)

- ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2016 r. poz. 2046),
- ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych (Dz. U. z 2017 r. poz. 180)
- ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2016 r. poz. 239 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 (Dz. U. z 2016 r. poz. 157),
- ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 2016 r. poz. 546 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 10 kwietnia 1997 r. – Prawo energetyczne (Dz. U. z 2017 r. poz. 220).
- ustawa z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów (Dz. U. z 2016 r. poz. 162).
- ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (Dz.U.2016r. poz.195)
- ustawa z dnia 4 listopada 2016r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (Dz.U. z 2016r., poz.1860).

Podczas realizacji strategii zajdzie również potrzeba odwołania się do innych aktów prawnych, m.in. z zakresu edukacji, kultury, ochrony zdrowia i budownictwa socjalnego.

1.2. PODSTAWY STRATEGICZNO-PROGRAMOWE

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Ostrołęki jest dokumentem zgodnym z dokumentami strategicznymi i programowymi, które funkcjonują na poziomie europejskim, ogólnopolskim, wojewódzkim, powiatowym i miejskim. Dokumenty te tworzą warunki do podejmowania działań opartych na zasadzie pomocniczości państwa przy wykorzystaniu zasobów tkwiących w środowiskach lokalnych i aktywności środowisk zagrożonych marginalizacją i wykluczeniem społecznym.

1.2.1. DOKUMENTY EUROPEJSKIE I KRAJOWE

Europa 2020 – Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu

W ramach trzech priorytetów tematycznych strategii, której założeniem jest stworzenie większej liczby miejsc pracy i podniesienie standardu życia, przygotowano siedem projektów przewodnich:

- 1) „Unia innowacji”
- 2) „Młodzież w drodze”
- 3) „Europejska agenda cyfrowa”
- 4) „Europa efektywnie korzystająca z zasobów”
- 5) „Polityka przemysłowa w erze globalizacji”
- 6) „Program na rzecz nowych umiejętności i zatrudnienia”
- 7) „Europejski program walki z ubóstwem”.

Wieloletnie Ramy Finansowe na lata 2014-2020 (WRF)

Na wniosek Komisji Europejskiej objęto Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, Europejski Fundusz Społeczny oraz Fundusz Spójności wspólnymi ramami strategicznymi (Wieloletnie Ramy Finansowe (WRF) na lata 2014-2020), które obejmują również Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejski Fundusz Morski i Rybacki. Na podstawie przyjętych założeń w okresie programowania 2014-2020 Europejski Fundusz Społeczny zapewni finansowanie działań strukturalnych na rzecz spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej w ramach czterech głównych obszarów inwestycji: zatrudnienia, edukacji, włączenia społecznego i usprawniania administracji publicznej. Natomiast Europejski Fundusz Dostosowania do Globalizacji posłuży do finansowania pomocy na rzecz pracowników zwolnionych w następstwie poważnej zmiany strukturalnej oraz łagodzenia skutków, jakie dla rolników pociągają nowe umowy handlowe.

Narodowa Strategia Integracji Społecznej (NSIS)

Narodowa Strategia Integracji Społecznej jest dokumentem, którego celem jest pomoc w procesie włączania się Polski w realizację drugiego z celów Strategii Lizbońskiej stawiającego na modernizację europejskiego modelu socjalnego, inwestowanie w ludzi oraz zwalczanie wykluczenia społecznego. Działania w tym zakresie mają przyczynić się do:

- dostosowania edukacji i szkolenia do wymogów życia i pracy w społeczeństwie opartym na wiedzy,
- rozwijania aktywnej polityki zatrudnienia przyczyniającej się do tworzenia większej liczby lepszych miejsc pracy,
- modernizacji systemu ochrony socjalnej, w tym systemów emerytalnych i ochrony zdrowia, m.in. w celu zapewnienia ich finansowej stabilności oraz odpowiedniej koordynacji z celami polityki edukacyjnej i polityki zatrudnienia,
- wspierania integracji społecznej, aby uniknąć pojawienia się trwale zmarginalizowanej klasy ludzi niezdolnych do funkcjonowania w społeczeństwie opartym na wiedzy.

Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020 (PO WER)

W perspektywie finansowej 2014-2020 Europejski Fundusz Społeczny będzie współfinansował krajowy Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój na lata 2014-2020 (PO WER), który został przyjęty uchwałą Rady Ministrów RP w dniu 8 stycznia 2014 roku. Program, który powstał w odpowiedzi na potrzeby reform w obszarach zatrudnienia, włączenia społecznego, edukacji, szkolnictwa wyższego, zdrowia i dobrego rządzenia, będzie wspierał innowacje społeczne oraz współpracę ponadnarodową w wyżej wymienionych obszarach, a także wdrażanie w naszym kraju „Inicjatywy na rzecz zatrudnienia osób młodych”.

1.2.2. DOKUMENTY REGIONALNE I LOKALNE

Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego do 2030 roku

„Innowacyjne Mazowsze”

Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego do 2030 roku „Innowacyjne Mazowsze” jest dokumentem, który stanowi odpowiedź na wyzwania, którym musi sprostać województwo, aby podnieść jakość życia, ograniczyć wykluczenie społeczne i bezrobocie, realizować politykę spójności terytorialnej oraz politykę inteligentnego i zrównoważonego rozwoju. Strategia wyznacza cele rozwojowe, których realizacja zapewni utrzymanie trwałego rozwoju.

Za priorytetowy cel strategiczny przyjęto „Rozwój produkcji ukierunkowanej na eksport w przemyśle zaawansowanych i średniozaawansowanych technologii oraz w przemyśle i przetwórstwie rolno-spożywczym”. Oprócz niego w dokumencie sformułowano trzy inne cele strategiczne:

1. Wzrost konkurencyjności regionu poprzez rozwój działalności gospodarczej oraz transfer i wykorzystanie nowych technologii,
2. Poprawa dostępności i spójności terytorialnej regionu oraz kształtowanie ładu przestrzennego,
3. Poprawa jakości życia oraz wykorzystanie kapitału ludzkiego i społecznego do tworzenia nowoczesnej gospodarki.

Realizację najistotniejszego z punktu widzenia polityki społecznej celu strategicznego „Poprawa jakości życia oraz wykorzystanie kapitału ludzkiego i społecznego do tworzenia nowoczesnej gospodarki” uzależniono od wdrożenia poniżej przedstawionych kierunków działań, oznaczonych numerami od 18 do 24.

- 18. Rozwój kapitału ludzkiego i społecznego.

- 19. Aktywizacja rezerw rynku pracy oraz działania na rzecz poprawy sytuacji demograficznej.
- 20. Rozwój priorytetowych dla regionu dziedzin nauki.
- 21. Wzrost wykorzystania zasobów ludzkich poprzez zwiększenie mobilności zawodowej i przestrzennej.
- 22. Przeciwdziałanie zjawisku wykluczenia społecznego, integracja społeczna.
- 23. Wyrównanie szans edukacyjnych.
- 24. Podnoszenie standardów funkcjonowania infrastruktury społecznej oraz działania na rzecz ochrony zdrowia i bezpieczeństwa publicznego.

Regionalny Program Operacyjny Województwa Mazowieckiego na lata 2014 2020

Głównym celem Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Mazowieckiego na lata 2014-2020 jest inteligentny, zrównoważony rozwój zwiększający spójność społeczną i terytorialną przy wykorzystaniu potencjału mazowieckiego rynku pracy. Dokument uwzględnia cele tematyczne zdefiniowane przez Komisję Europejską oraz odpowiada na zidentyfikowane wyzwania regionu w zakresie stymulowania rozwoju społecznego i gospodarczego, w powiązaniu z celami nakreślonymi przez Strategię Europa 2020.

Specyfika Mazowska wynika w znacznym stopniu ze stołecznego charakteru regionu. Rola Warszawy, będącej stolicą państwa oraz gospodarczą lokomotywą kraju warunkuje rozwój całego Mazowsza i stanowi siłę, która przekłada się na regionalną konkurencyjność.

RPO WM 2014-2020 zakłada dalsze wzmocnienie potencjałów poprzez wzrost gospodarczy oparty na przedsiębiorczości, chłonnym rynku pracy, a także zrównoważonym rozwoju zasobów regionalnych. Jednocześnie podejmowane działania mają kompleksowo przyczynić się do efektywnego wykorzystania kapitału ludzkiego poprzez przedsięwzięcia na rzecz włączenia społecznego i edukacji mieszkańców Mazowsza oraz poprawy jakości usług świadczonych przez administrację publiczną – regionalną i lokalną. Interwencje w regionie będą podejmowane zarówno w miastach, jak i na obszarach wiejskich w zakresie przewidzianym w RPO WM 2014-2020.

W opracowaniu wskazano trzy cele strategiczne:

1. Rozwój konkurencyjnej gospodarki regionu opartej na innowacyjności, przedsiębiorczości, chłonnym rynku pracy i zrównoważonych zasobach.

2. Przeciwdziałanie dysproporcjom regionalnym prowadzące do zwiększenia chłonności regionalnego rynku pracy poprzez wyrównywanie dostępu do zatrudnienia, włączenie społeczne i edukację.
3. Wsparcie działań wzmacniających zrównoważony rozwój środowiska na Mazowszu.

Strategia Polityki Społecznej Województwa Mazowieckiego na lata 2014-2020

Głównym założeniem Strategii jest przechodzenie z prymatu działań o charakterze interwencyjnym na rzecz działań profilaktycznych i aktywizujących w celu zapewnienia warunków dla inkluzji społecznej i wzmacniania samodzielności osób i rodzin.

Układ celów strategii obejmuje:

- cel strategiczny wyznaczony do realizacji na lata 2014-2020.
- cele główne – dla każdego z trzech wyznaczonych obszarów, tj.:
  - obszar I – regionalne polityki publiczne dla zidentyfikowanych problemów społecznych z wyodrębnionymi programami wojewódzkimi.
  - obszar II – regionalne polityki publiczne dla zidentyfikowanych problemów społecznych bez wyodrębnionych programów wojewódzkich.
  - obszar III – nowe regionalne polityki publiczne dla rozwoju województwa.
- cele główne i szczegółowe dla każdego z zidentyfikowanych problemów społecznych oraz 4 nowych regionalnych polityk publicznych.

Szczegółowego podziału obszarów realizacji regionalnych polityk publicznych Mazowsza dokonano na podstawie przeprowadzonej analizy uwzględniającej m.in. wszystkie problemy społeczne ujęte w ustawie o pomocy społecznej, sytuację społeczno-gospodarczą regionu oraz kierunki wyznaczone w dokumentach strategicznych i programowych na poziomie województwa mazowieckiego, kraju oraz Unii Europejskiej. Pierwsze dwa obszary umożliwią wzmocnienie koordynacji i rozwój zintegrowanego systemu polityki społecznej Mazowsza, z ukierunkowaniem na działania profilaktyczne i aktywizujące, natomiast trzeci obszar wyznacza nowe regionalne polityki publiczne strategiczne dla rozwoju województwa.

Celem głównym Obszaru I jest rozwój zintegrowanego systemu realizacji polityk publicznych dla strategicznego zarządzania polityką społeczną regionu.

Celem głównym Obszaru II jest wzmocnienie inkluzji społecznej poprzez realizację działań profilaktycznych i aktywizujących. Oczekiwany efektem realizacji celów będzie zmniejszenie zagrożenia wystąpienia i pogłębiania się problemów ubóstwa i bezdomności w regionie i integracja społeczna.

Celem głównym Obszaru III jest poprawa dostępności i jakości usług społecznych świadczonych w interesie ogólnym przy zwiększonym udziale organizacji pozarządowych w realizacji zadań polityki społecznej regionu. Oczekiwanym efektem będzie wzrost aktywności społecznej i zawodowej oraz samodzielności osób, rodzin oraz wyrównywanie dostępu do usług.

Strategia Rozwoju Miasta Ostrołęki do roku 2020

Strategia Rozwoju Miasta Ostrołęki do roku 2020 powstała z konieczności uaktualnienia założeń rozwojowych miasta i dostosowania ich do obecnej sytuacji społeczno-gospodarczej. Dokonano tego w części diagnostycznej opracowania (cz. I), której zwieńczeniem jest analiza porównawcza potencjału rozwoju społeczno-gospodarczego Ostrołęki w odniesieniu do wybranych miast Polski (cz. III) przeprowadzona na podstawie aktualnych wskaźników statystycznych pochodzących z dostępnych źródeł statystycznych oraz analizy SWOT rozwojowych uwarunkowań miasta (cz. IV). W oparciu o te analizy przeprowadzona została diagnoza prospektywna rozwoju miasta (cz. V), opisana wizja i rozwojowe cele strategiczne (cz. VII), w których wskazano 3 cele strategiczne oraz odpowiadające im programy strategiczne (cz. VIII).

Diagnoza stanu miasta została przygotowana z wykorzystaniem informacji i danych pozyskanych przede wszystkim z Urzędu Miasta Ostrołęki, jego wydziałów i jednostek podległych oraz z Głównego Urzędu Statystycznego. W części strategicznej dokumentu (przy aktualizacji programów i zadań strategicznych) zostały wykorzystane także informacje (między innymi z ankiet) pozyskane w czasie spotkań z przedstawicielami wybranych środowisk lokalnych. Spotkania dotyczyły takich zagadnień, jak: sport, kultura, przedsiębiorczość, historia, pomoc społeczna i promocja zdrowia. Osobne konsultacje przeprowadzono z młodzieżą reprezentującą wszystkie ostrołęckie szkoły ponadgimnazjalne.

W konsultacjach przedmiotowego dokumentu brali ponadto udział przedstawiciele: Miejskiego Zarządu Obiektów Sportowo-Turystycznych i Infrastruktury Technicznej, Miejskiej Biblioteki Publicznej, Galerii Ostrołęka, Ostrołęckiego Centrum Kultury, klubów sportowych, organizacji pozarządowych, środowisk kombatanckich i środowisk patriotycznych, pracowników służby zdrowia i pomocy społecznej, ostrołęckiej młodzieży, ostrołęckich przedsiębiorców, Rady Miasta, nauczycieli wychowania fizycznego i plastycznego, towarzystw i organizacji ze środowiska kultury i sztuki, stowarzyszeń i organizacji działających w zakresie pomocy społecznej i ochrony zdrowia.

W dokumencie nie wprowadzono nowych obszarów priorytetowych, a jedynie przyporządkowano do nich częściowo nowe zadania strategiczne (uwzględniono także zadania zaprogramowane w poprzednim dokumencie Strategii, których nie udało się zrealizować, bądź które powinny być realizowane w ciągłym systemie). Analiza wniosków płynących z diagnozy społeczno-gospodarczej sytuacji miasta potwierdza, iż w kolejnych latach rozwój Ostrołęki powinien być programowany w obszarach:

- jakość życia mieszkańców miasta,
- dynamiczny i zarazem zrównoważony rozwój gospodarczy,
- tradycje historyczne oraz kulturowe.

W dokumencie przedstawiono wizję obrazu Ostrołęki, jaka planowana jest do osiągnięcia w perspektywie roku 2020: **Ostrołęka – przyjazne mieszkańcom, przedsiębiorcom i inwestorom, dynamicznie rozwijające się miasto, budujące swoją przyszłość z poszanowaniem dla bogatej historii.** Wizja ta w niewielkim stopniu odbiega od wizji przedstawionej w poprzednim dokumencie Strategii Rozwoju Miasta Ostrołęki. Z istotnych różnic należy wymienić fakt, że zrezygnowano z podkreślania samorządności miasta.

Przedstawiona wizja podkreśla wprost, że rozwój Ostrołęki powinien być budowany w oparciu o wysoką jakość życia, jaką miasto zapewnia swym mieszkańcom, w oparciu o cechy jednostki czyniące ją wysoce atrakcyjną dla potencjalnych inwestorów zewnętrznych, w oparciu o cechy miasta czyniące je miejscem atrakcyjnym do prowadzenia działalności gospodarczej, w oparciu o silną i wyraźnie odrębną kulturę regionu kurpiowskiego oraz w oparciu o silną tradycję historyczną miasta. Wizja rozwoju miasta zostanie osiągnięta poprzez dążenie do realizacji określonych celów strategicznych, tj. poprzez realizację przypisanych do nich programów i zadań strategicznych.

Cel strategiczny I: – Poprawa jakości życia w mieście

Program Strategiczny I.1. – Zwiększenie dostępności komunikacyjnej miasta.

Program Strategiczny I.2. – Podnoszenie jakości kapitału ludzkiego Ostrołęki.

Program Strategiczny I.3. – Poprawa bezpieczeństwa w mieście.

Program Strategiczny I.4. – Poprawa jakości środowiska naturalnego.

Program Strategiczny I.5. – Dbanie o wizerunek miasta.

Program Strategiczny I.6. – Aktywizacja społeczności lokalnej.

Program strategiczny I.7. – Rozwój zasobów mieszkaniowych miasta.

Program strategiczny I.8. – Poprawa jakości infrastruktury technicznej.

Program strategiczny I.9. – Rewitalizacja Miasta Ostrołęki.

Program Strategiczny I.10. – Rozwiązywanie problemów społecznych.

Cel strategiczny II: Dynamizacja rozwoju gospodarczego

Program Strategiczny II.1. – Wzmocnienie lokalnego systemu gospodarczego.

Program Strategiczny II.2. – Edukacja przedsiębiorczości.

Program Strategiczny II.3. – Rozwój subregionalnych funkcji administracyjno-usługowych.

Program Strategiczny II.4. – Rozwój rekreacji i turystyki sezonowo-weekendowej.

Cel strategiczny III: Kreowanie tożsamości miasta i kultywowanie dziedzictwa kulturowego

Program Strategiczny III.1. – Animacja lokalnej kultury.

Program Strategiczny III.2. – Kultywowanie kultury regionu kurpiowskiego.

Program Strategiczny III.3. – Promocja kultury i folkloru regionu kurpiowskiego.

2. OCENA WDROŻENIA STRATEGII REALIZOWANEJ W LATACH 2009-2016

Ocena wdrożenia poprzednio realizowanej strategii rozwiązywania problemów społecznych stanowi punkt odniesienia do konstrukcji założeń polityki społecznej miasta na następne lata. W jej ramach zostały wskazane trudności w realizacji wyznaczonych działań, osiągnięcia oraz przedsięwzięcia, których nie udało się podjąć podczas wdrażania strategii.

Osiągnięcia w realizacji strategii

Podczas wdrażania strategii odnotowano osiągnięcia. Do najważniejszych z nich należą:

- dokonanie niezbędnego wyposażenia DPS w artykuły potrzebne mieszkańcom oraz dokonanie zakupu sprzętów ułatwiających wykonywanie zadań przez personel jednostki,
- doposażenie Środowiskowego Domu Samopomocy w sprzęt ułatwiający właściwą realizację zadań,
- utworzenie Dziennego Domu Pobytu Seniora „U św. Antoniego” – ośrodka wsparcia dla 30 osób powyżej 60 roku życia,
- utworzenie Zespołu Interdyscyplinarnego,
- utworzenie punktu konsultacyjnego lekarza psychiatry dla klientów Ośrodka Interwencji Kryzysowej,
- uzyskanie dodatkowych środków finansowych na projekt pn. „Walczy z przemocą”,
- zanotowanie minimalnego spadku liczby osób korzystających z pomocy społecznej,
- pozyskiwanie środków finansowych na aktywizację społeczno-zawodową klientów pomocy społecznej.

Przedsięwzięcia, które należałoby podjąć w nowym okresie programowania

- dalsze funkcjonowanie świetlic,
- zatrudnianie asystentów rodziny,
- zwiększenie dostępności do poradnictwa rodzinnego (terapia rodziny, socjoterapia),
- dalsza współpraca w celu zapewnienia osobom i rodzinom w trudnych sytuacjach życiowych uzyskania właściwej pomocy i osiągnięcia życiowego usamodzielnienia oraz ich integracji z lokalnym środowiskiem,
- prowadzenie działań na rzecz integracji osób niepełnosprawnych,
- termomodernizacja obiektu DPS wraz z modernizacją kotłowni,
- zakup mikrobusu 9-osobowego z windą przystosowanego do przewozu osób niepełnosprawnych,
- zakup niezbędnego wyposażenia, modernizacja – dostosowanie do potrzeb osób niepełnosprawnych budynku DPS, dostawa i montaż dźwigu osobowego o napędzie hydraulicznym oraz wykonanie szybu do tego dźwigu,
- propagowanie idei rodzicielstwa zastępczego poprzez kontynuowanie akcji informacyjno-edukacyjnej przy wsparciu lokalnych mediów,
- utworzenie Noclegowni dla Bezdomnych,
- dalsze pozyskiwanie środków finansowych na aktywizację społeczno-zawodową klientów pomocy społecznej
- zwiększenie środowiskowej oferty wsparcia dla osób starszych zamieszkałych na terenie miasta Ostrołęki

Zrealizowane programy i projekty wynikające z zapisów strategicznych:

Podczas wdrażania strategii zostały zrealizowane programy i projekty wynikające z zapisów strategicznych, m.in: rządowy program: „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”, program wolontariatu „Pomóż innym, zostając wolontariuszem”, program dla osób bezrobotnych „Daj sobie szansę – uwierz w siebie”, „Pomoc osobom dotkniętym przemocą w rodzinie Niebieska Karta w mieście Ostrołęka”, „Pomoc osobom bezdomnym i zagrożonym bezdomnością z terenu miasta Ostrołęki – Warto Chcieć”, projekty: „Wracam na rynek pracy”, „Nowa perspektywa”, „Zmieniam swoje otoczenie”, „Zbuduj swoją pracę”, „Silni Nie Bezsilni”, „Kobieta z przyszłością”, „Program integracji społeczności romskiej w Polsce na lata 2014-2020”.

Ogólna ocena realizacji założeń strategii, dla której skończył się okres programowania

Większość założeń strategii zostało wdrożonych i zrealizowanych. Nastąpił wzrost efektywności działań jednostek organizacyjnych miasta na rzecz dziecka i rodziny oraz osób wymagających wsparcia. Udało się przy tym stworzyć system współpracy podmiotów realizujących zadania w zakresie pomocy społecznej, wsparcia rodziny i systemu pieczy zastępczej.

II. CZĘŚĆ ANALITYCZNO-DIAGNOSTYCZNA

1. CHARAKTERYSTYKA MIASTA OSTROŁĘKI

Ostrołęka położona jest w północnej części województwa mazowieckiego nad rzeką Narwią, w centrum historycznego regionu – Kurpiowszczyzny. Graniczy z trzema gminami wiejskimi: Lelis, Olszewo-Borki oraz Rzekuń. Posiada status miasta na prawach powiatu – powiat grodzki. Miasto jest także siedzibą powiatu ziemskiego i ważnym ośrodkiem przemysłu celulozowo-papierniczego, spożywczego, energetycznego, a przy tym ośrodkiem folkloru kurpiowskiego. Zajmuje obszar 29 km².

Na terenie Ostrołęki funkcjonuje 16 osiedli: „Bursztynowe”, „Centrum”, „Dzieci Polskich”, „Leśne”, „Łazek”, „Łęczysk”, „Parkowe”, „Pomian”, „Sienkiewicza”, „Starosty Kosa”, „Stacja”, „Stare Miasto”, „Śródmieście”, „Traugutta”, „Witosa”, „Wojciechowice”.

Zgodnie z podziałem fizycznogeograficznym Polski Ostrołęka jest zlokalizowana częściowo w dolinie Narwi (mezoregion Dolina Dolnej Narwi), a częściowo na wysoczyźnie Międzyrzecza Łomżyńskiego (wysoczyzna morenowa znajdująca się pomiędzy dolinami Dolnej Narwi i Dolnego Bugu). Na północy sięga ponadto na tereny Równiny Kurpiowskiej. Są to mezoregiony należące do Niziny Północnomazowieckiej. Przez miasto przepływają trzy rzeki: Narew, Omulew i Czeczotka.

W przeprowadzonym na potrzeby niniejszego opracowania badaniu ankietowym zadano mieszkańcom Ostrołęki pytania pozwalające uzyskać opinie na temat walorów miasta oraz czynników, które ograniczają jego możliwości rozwojowe. Na wstępie poproszono o wskazanie atutów. Ankietowani najczęściej wymieniali korzystne położenie geograficzne, w pobliżu Warszawy. Wskazywali także na walory krajobrazowo-turystyczne związane z rzeką Narwią i przeszłość historyczną miasta, której świadkami są liczne zabytki. Według ankietowanych atrakcyjność miasta podnosi znacznie kultywowany folklor kurpiowski. Respondenci zwracali uwagę na istnienie ścieżek rowerowych, możliwość organizacji spływów kajakowych, funkcjonujące przy szkołach boiska „Orlik” oraz plażę miejską.

Odpowiadając na pytanie o słabe strony miasta, ankietowani najczęściej wskazywali na problem niewystarczającej liczby miejsc pracy i wynikający z tego znaczny poziom bezrobocia, prowadzący do ubożenia społeczeństwa.

Uczestnicy badania wskazywali również działania, jakie należy podjąć, aby miasto uczynić bardziej przyjaznym dla mieszkańców. Za najważniejsze uznano inwestycje w infrastrukturę miejską. W tym kontekście wymieniono potrzebę poprawy nawierzchni dróg, modernizację chodników, budowę kolejnego mostu oraz zagospodarowanie terenów nabrzeża

Narwi i Starego Miasta. Za równie ważną kwestię uznano ograniczanie bezrobocia i tworzenie nowych miejsc pracy poprzez stworzenie atrakcyjnych warunków do inwestowania.

Wśród niezbędnych do realizacji działań wymieniano także inicjatywy na rzecz zwiększenia nakładów na ochronę środowiska. Respondenci zwrócili też uwagę na konieczność rozwoju turystyki i polepszenia oferty turystycznej z wykorzystaniem walorów rzeki Narwi. Badani wspomnieli także o podejmowaniu inicjatyw na rzecz integracji osób niepełnosprawnych, organizowaniu badań profilaktycznych, przedstawieniu atrakcyjnej oferty spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży, organizowaniu imprez kulturalnych.

2. DEMOGRAFIA

Na koniec 2016 roku Ostrołeka miała 52.402 mieszkańców, w tym 27.761 kobiet, które stanowiły 52,98% ogółu ludności. Gęstość zaludnienia w mieście wynosiła 1806 osób na km². W latach 2013-2015 z roku na rok systematycznie zmniejszała się liczba dzieci i młodzieży. Tendencję wzrostową odnotowano w 2016r. Liczba osób w wieku produkcyjnym malała, natomiast sukcesywnie wzrastała liczba osób starszych. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 1. Struktura wiekowa ludności miasta w latach 2013-2016

	2013	2014	2015	2016
liczba osób w wieku przedprodukcyjnym	9.404	9.223	9.203	10.236
liczba osób w wieku produkcyjnym	34.699	33.991	33.153	32.097
liczba osób w wieku poprodukcyjnym	8.478	8.937	9.531	10.069
ogółem	52.581	52.151	51.869	52.402

Dane Urzędu Miasta Ostrołęki.

Sytuacja demograficzna kształtowana jest przez takie wskaźniki, jak będący różnicą między liczbą urodzeń żywych i zgonów przyrost naturalny oraz saldo migracji, która odbywa się zarówno w ruchu wewnętrznym, jak i zagranicznym. Dane w tym zakresie, odnoszące się do miasta Ostrołęki, przedstawiają poniższe tabele:

Tabela 2. Ruch naturalny ludności miasta w latach 2013-2016

	2013	2014	2015	2016
liczba urodzeń	574	492	538	516
liczba zgonów	377	423	385	451
przyrost naturalny	197	69	153	65

Dane Urzędu Miasta Ostrołęki.

Tabela 3. Ruch migracyjny ludności miasta w latach 2013-2016

	2013	2014	2015	2016
zameldowania spoza miasta	478	506	458	407
w tym z zagranicy	56	66	53	9
wymeldowania poza miasto	877	835	714	707
w tym za granicę	17	25	15	0
saldo migracji ogółem	-399	-329	-256	-300

Dane Urzędu Miasta Ostrołęki.

W analizowanym okresie liczba urodzeń żywych w Ostrołęce ulegała wahaniom, osiągając najwyższy poziom w 2013 r. (574 urodzeń), najniższy zaś w 2014 r. (492 urodzenia). Wahania odnotowano również w przypadku zgonów – najwyższy poziom w 2016 r. (451 zgony), najniższy w 2013 r. (377 zgonów). Określany na podstawie przytoczonych danych przyrost naturalny w całym analizowanym okresie był dodatni i również ulegał wahaniom – najwyższy w 2013 r. (197), najniższy w 2016 r. (65).

Na liczbę mieszkańców w mieście wpływał również ruch migracyjny. W analizowanym okresie migracje odbywały się zarówno w ruchu wewnętrznym, jak i zagranicznym. W latach 2013-2016 saldo migracji ulegało wahaniom, a bilans migracji był stale niekorzystny (-399 w 2013 r., -329 w 2014 r., -256 w 2015 r., -300 w 2016r.).

Dane statystyczne odnoszące się do procesów demograficznych zachodzących w Ostrołęce każą zwrócić uwagę zarówno na malejący udział w populacji miasta dzieci i młodzieży, jak również systematyczny wzrost liczby osób starszych. Niepokój budzić może również ujemne saldo migracji. Uwidocznione tendencje uzasadniają niezbyt korzystną prognozę demograficzną dla miasta i stanowią wyzwanie dla władz lokalnych i instytucji pomocy społecznej. Zadania, jakie przed nimi stoją, wymagają bowiem dostosowywania usług społecznych w znacznie większym zakresie niż dotychczas do potrzeb osób starszych. Należy mieć na względzie, że tej grupie mieszkańców trzeba udzielać nie tylko stosownej pomocy materialnej i rzeczowej, ułatwiać im korzystanie z usług medycznych, opiekuńczych i rehabilitacyjnych, ale także zapewnić różnorodne formy aktywnego spędzania czasu wolnego.

3. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

Ostrołęka posiada dość dobrze rozwiniętą infrastrukturę techniczną, co obrazuje poniższa tabela.

Tabela 4. Infrastruktura techniczna w mieście w 2015 roku

sieć wodociągowa	
długość czynnej sieci wodociągowej (w km)	172,6
liczba ludności korzystającej z sieci wodociągowej	51.869
sieć kanalizacyjna	
długość czynnej sieci kanalizacyjnej (w km)	160,6
liczba ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej	51.869
oczyszczalnie ścieków	
liczba oczyszczalni ścieków (prydomowych)	2
liczba ludności obsługiwanej przez oczyszczalnie ścieków (prydomowych)	51.869
sieć gazowa	
długość czynnej sieci gazowej (w km)	126
liczba ludności korzystającej z sieci gazowej	3.222
sieć drogowa	
długość dróg publicznych w mieście (w km)	152,44
w tym długość dróg gminnych (w km)	95,864

Dane Urzędu Miasta Ostrołęki.

W uzupełnieniu danych dotyczących infrastruktury technicznej warto przedstawić informacje na temat najważniejszych inwestycji, jakie zrealizowano w mieście w ostatnich latach. Inwestycje te, poza sferą techniczną, obejmowały obszar edukacji, sportu i rekreacji.

Najważniejsze inwestycje zrealizowane w Ostrołęce w latach 2013-2015, to między innymi:

- budowa ul. płk. S. Chomicza oraz odcinka ul. Bojowników wraz z odwodnieniem i oświetleniem ulicznym,
- termomodernizacja budynku Szkoły Podstawowej Nr 10,
- budowa ul. Skowrońskiego,
- budowa ul. Pogodnej i Jałowcowej,
- termomodernizacja i remont budynku Przedszkola Miejskiego Nr 5,
- przebudowa ul. Wypychy,
- budowa ulic: K. Piotrowskiego na odcinku od ul. Padlewskiego od ul. Sierakowskiego oraz I etap budowy ulicy A. Spiro wraz z budową oświetlenia ulicznego,
- budowa drogi łączącej ul. Korczaka z ul. Dobrzańskiego – I etap,
- budowa ulic: Nasturcjowej, Palmowej, Tulipanowej, Narcyzowej,
- budowa bloku socjalnego przy ul. Braterstwa Broni,
- budowa boisk sportowych przy Zespole Szkół Zawodowych Nr 1,

- budowa ulic: Geodetów, Zuchów, Skautów, Skośnej wraz z odwodnieniem oraz budowa ciągu pieszo-jezdnego na „Wale carskim” z odwodnieniem i oświetleniem ulicznym wraz z połączeniem z ul. Goworowską poprzez odcinek ul. Berlinga,
- budowa ul. Koszarowej,
- budowa ul. Otok,
- modernizacja i rozbudowa obiektu Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego,
- budowa Stacji segregacji odpadów komunalnych miasta Ostrołęki i gmin powiatu ostrołęckiego.

4. KOMUNIKACJA I TRANSPORT

W Ostrołęce zbiegają się dwie drogi krajowe: nr 53 – łącząca Ostrołękę z Olsztynem oraz nr 61 – z Warszawy do Augustowa. Droga wojewódzka nr 627 łączy Ostrołękę z Ostrowią Mazowiecką, przez którą (w odległości około 40 km od Ostrołęki) przebiega droga krajowa nr 8. Trasa ta przebiega praktycznie przez cały kraj – od przejścia granicznego z Czechami w Kudowie-Zdroju do przejścia granicznego z Litwą w Budzisku. Z kolei droga wojewódzka nr 627 z Ostrowi Mazowieckiej biegnie dalej w kierunku południowo-wschodnim do Sokołowa Podlaskiego. W kontekście dostępności komunikacyjnej Ostrołęki należy także wymienić drogę krajową nr 544, która prowadzi z Ostrołęki na zachód przez Przasnysz, Mławę, Działdowo, Lidzbark do Brodnicy i dalej na zachód Polski.

Podstawę systemu komunikacji publicznej Ostrołęki, zarówno w układzie wewnętrznym (miejskim), jak i zewnętrznym (regionalnym, ponadregionalnym i krajowym), stanowi komunikacja autobusowa. Komunikację wewnętrzną zapewnia Miejski Zakład Komunikacji w Ostrołęce Sp. z o.o., a komunikację zewnętrzną Mobilis Group PKS Ostrołęka oraz przewoźnicy prywatni.

5. GOSPODARKA

Ostrołęka jest ośrodkiem stymulującym rozwój gmin ościennych w związku z tendencją do urbanizacji terenów otaczających miasto. Użytki rolne zajmują ok. 32% powierzchni miasta, 9% stanowią lasy i grunty leśne, ok. 60% pozostałe grunty i nieużytki. Istotny odsetek powierzchni miasta stanowi rzeka Narew i jej bezpośrednie otoczenie. Poniższa tabela przedstawia strukturę gruntów w mieście.

Tabela 5. Użytki rolne, lasy i grunty leśne

powierzchnia miasta ogółem (w ha)		2.900
powierzchnia użytków rolnych ogółem (w ha)		947
w tym:	grunty orne (w ha)	493
	sady (w ha)	12
	łąki i pastwiska (w ha)	371
powierzchnia lasów i gruntów leśnych (w ha)		288
powierzchnia pozostałych gruntów i nieużytków		1.628

Dane Urzędu Miasta Ostrołęki.

Ostrołęka to miasto przemysłowe. Gospodarka lokalna wyróżnia się dużą liczbą (wysoki udział w ogólnej liczbie podmiotów prywatnych) podmiotów z sektora mikroprzedsiębiorstw, którymi w większości są osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. Niezwykle ważnym ogniwem lokalnej gospodarki są podmioty duże, zatrudniające nawet ponad 1000 pracowników. Największe i najbardziej istotne dla miasta podmioty pochodzą z sektorów przemysłu drzewno-papierniczego, energetycznego, materiałów budowlanych oraz przetwórstwa rolno-spożywczego. Są to zarówno podmioty polskie, jak również spółki z udziałem kapitału zagranicznego, których marka jest rozpoznawalna w Europie i na świecie.

Należą do nich m.in.: Stora Enso Poland S.A. – producent ekologicznych opakowań papierowych, jeden z liderów w branży celulozowo-papierniczej w Polsce; Lacroix-Opakowania, Xella Ytong Ostrołęka – znany producent materiałów budowlanych, ENERGA Elektrownie Ostrołęka SA, Starglass sp. z o.o. – polsko-fińskie przedsiębiorstwo produkujące szyby termoizolacyjne, Pilkington IGP oddział w Ostrołęce – specjalizuje się w produkcji szyb zespolonych, powszechnie stosowanych w stolarkach okiennych, Zakłady Mięsne „PEKPOL” Ostrołęka S.A. – producent znanych wędlin, Agrana Fruit Polska sp. z o.o. – jest producentem komponentów owocowych dla przemysłu spożywczego, Spółdzielnia Mleczarska „Ostrołęka” – Oddział Terenowy Okręgowej Spółdzielni Mleczarskiej w Piątnicy – producent przetworów mlecznych. Dane na temat podmiotów gospodarczych zarejestrowanych na terenie miasta w latach 2013-2015 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 6. Podmioty gospodarki narodowej w mieście wg rejestru REGON w latach 2013-2015

	2013	2014	2015
liczba podmiotów w sektorze publicznym	132	130	127
liczba podmiotów w sektorze prywatnym	5748	5778	5819
liczba podmiotów ogółem	5880	5908	5946

Dane Głównego Urzędu Statystycznego.

W latach 2013-2015 wśród podmiotów gospodarczych w mieście zdecydowanie dominowały podmioty zaliczające się do prywatnego sektora własności, odpowiednio: 5748, 5778 i 5819.

6. ZASOBY I WARUNKI MIESZKANIOWE

Poniższa tabela przedstawia szczegółowe dane na temat zasobów mieszkaniowych stanowiących własność miasta i będących pod jego zarządem w latach 2013-2015.

Tabela 7. Zasoby mieszkaniowe w mieście w latach 2013-2016

	2013	2014	2015	2016
liczba mieszkań komunalnych	475	454	441	424
liczba izb w mieszkaniach komunalnych	1.494	1.429	1.381	1.326
łączna powierzchnia użytkowa mieszkań komunalnych (w m ²)	2 1129,02	20 183,05	19 601,31	18 884,24
łączna liczba osób mieszkających w mieszkaniach komunalnych	1.414	1.357	1.287	1.215
liczba mieszkań socjalnych	229	234	266	266
liczba izb w mieszkaniach socjalnych	410	422	520	520
łączna powierzchnia użytkowa mieszkań socjalnych (w m ²)	7.185,23	7.395,13	8.892,83	8.892,83
łączna liczba osób mieszkających w mieszkaniach socjalnych	630	632	755	745

Dane Głównego Urzędu Statystycznego i Urzędu Miasta w Ostrołęce.

W latach 2013–2016 w związku z procesem wykupowania mieszkań przez najemców, liczba mieszkań komunalnych z roku na rok zmniejszała się (z 475 w 2013 r. poprzez 454 w 2014 r., 441 w 2015 r., 424 w 2016 r.), podobnie liczba izb w mieszkaniach komunalnych (od 1.494 w 2013 r., poprzez 1.429 w 2014 r., 1.381 w 2015 r., 1.326 w 2016 r.), a także ich łączna powierzchnia użytkowa (od 21.129,02 m² poprzez 20.183,05 m² w 2014 r., 19.601,31 m² w 2015 r., 18 884,24m² w 2016 r.). Z każdym rokiem zmniejszała się również liczba osób w nich zamieszkałych – najwięcej 1.414 osób w 2013 r., a najmniej 1.215 osób w 2016 r.

W analizowanym okresie liczba mieszkań socjalnych rosła z każdym rokiem (od 229 w 2013 r. poprzez 234 w 2014 r. do 266 w 2016 r.), tym samym zwiększała się ich łączna powierzchnia (od 7.185,23 m² poprzez 7.395,13 m² w 2014 r. do 8.892,83 m² w 2016 r.) oraz liczba izb w tych mieszkaniach (od 410 w 2013 r. poprzez 422 w 2014 r. do 520 w 2016 r.). Do 2015r. wzrastała również liczba osób zamieszkujących mieszkania socjalne od 630

w 2013 r. poprzez 632 w 2014 r. do 755 osób w 2015 r. W 2016 r. liczba ta zmalała i wyniosła 745 osób.

Gospodarstwom domowym, które ze względu na swoją trudną sytuację ekonomiczną nie są w stanie pokrywać całości kosztów związanych z utrzymaniem mieszkania, wypłacane są dodatki mieszkaniowe. W Ostrołęce tej formy pomocy udziela Urząd Miasta. Dane w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 8. Dodatki mieszkaniowe przyznane w mieście w latach 2013-2016

	2013	2014	2015	2016
liczba rodzin, którym decyzją przyznano dodatek mieszkaniowy	1.473	1.396	1.312	1.171
liczba przyznanych dodatków mieszkaniowych	2.429	2.278	2.138	1.940
Wartość przyznanych dodatków mieszkaniowych (w zł)	2.702,758	2.606,366	2.376,357	2.126.617

Dane Urzędu Miasta w Ostrołęce.

W latach 2013-2016 liczba rodzin w mieście, którym decyzją administracyjną przyznano dodatek mieszkaniowy, sukcesywnie malała (od 1.473 w 2013 r., poprzez 1.396 w 2014 r., 1.312 w 2015 r. do 1.171 w 2016 r.). Zmniejszeniu ulegała liczba przyznanych dodatków (od 2.429 w 2013 r., poprzez 2.278 w 2014 r., 2.138 w 2015 r., do 1.940 w 2016 r.), jak również wysokość kwot przeznaczonych na ten cel (2.702,758 zł w 2013 r., 2.606,366 zł w 2014 r., 2.376,357 zł w 2015 r., 2 126.617 w 2016 r.).

7. EDUKACJA I KULTURA

7.1. EDUKACJA

W roku szkolnym 2015/2016 w Ostrołęce funkcjonowały placówki oświatowe publiczne, dla których organem prowadzącym było miasto, i placówki niepubliczne, prowadzone przez inne podmioty. Poniżej przedstawione zostały ich wykazy.

1. Placówki publiczne, dla których organem prowadzącym jest miasto Ostrołęka:

- Przedszkole Miejskie Nr 1,
- Przedszkole Miejskie Nr 5,
- Przedszkole Miejskie Nr 7 „Tęczowa Kraina”,
- Przedszkole Miejskie Nr 8,
- Przedszkole Miejskie Nr 9 „Bajkowa Kraina”,
- Przedszkole Miejskie Nr 10,
- Przedszkole Miejskie Nr 13,

- Przedszkole Miejskie Nr 15,
- Przedszkole Miejskie Nr 16,
- Przedszkole Miejskie Nr 17 „Kraina Misiów”,
- Przedszkole Miejskie Nr 18,
- Szkoła Podstawowa Nr 1 im. Stanisława Jachowicza,
- Szkoła Podstawowa Nr 2 im. Stanisława Staszica,
- Szkoła Podstawowa Nr 3 im. Adama Mickiewicza,
- Szkoła Podstawowa Nr 4 im. I Dywizji Tadeusza Kościuszki,
- Szkoła Podstawowa Nr 5 im. Zofii Niedziałkowskiej,
- Szkoła Podstawowa Nr 6 im. Orła Białego,
- Szkoła Podstawowa Nr 10 im. Jana Pawła II,
- Gimnazjum Nr 1 im. Janusza Kusocińskiego,
- Gimnazjum Nr 2 im. Danuty Siedzikówny „Inki”,
- Gimnazjum Nr 3 im. Adama Mickiewicza,
- Gimnazjum Nr 4,
- Gimnazjum Nr 5,
- Zespół Szkół Nr 3,
- Zespół Szkół Nr 4,
- Zespół Szkół Nr 5 im. Unii Europejskiej,
- Zespół Szkół Zawodowych Nr 1 im. Józefa Psarskiego,
- Zespół Szkół Zawodowych Nr 2 im. V Pułku Ułanów Zasławskich,
- Zespół Szkół Zawodowych Nr 3 im. Kardynała Stefana Wyszyńskiego,
- Zespół Szkół Zawodowych Nr 4 im. Adama Chętnika,
- I Liceum Ogólnokształcące im. Generała Józefa Bema,
- II Liceum Ogólnokształcące im. C.K. Norwida,
- III Liceum Ogólnokształcące
- IV Liceum Ogólnokształcące,
- V Liceum Ogólnokształcące,
- VI Liceum Ogólnokształcące Mistrzostwa Sportowego,
- Centrum Kształcenia Praktycznego,
- Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy,

Dane na temat liczby dzieci i uczniów uczęszczających do wymienionych wyżej placówek oraz nauczycieli w nich pracujących przedstawia poniższa tabela.

Tabela 9. Placówki wychowania przedszkolnego i szkolne, dla których organem prowadzącym jest miasto, działające w mieście w roku szkolnym 2015/2016

typ placówki	liczba placówek	liczba dzieci, uczniów	liczba nauczycieli
placówki wychowania przedszkolnego	22	1912	266
w tym przedszkola	17	1797	221
w tym oddziały przedszkolne w szkołach	5	119	5
szkoły podstawowe	11	3598	347
szkoły gimnazjalne	12	1754	164
szkoły ponadgimnazjalne	22	5224	526

Dane Urzędu Miasta Ostrołęki.

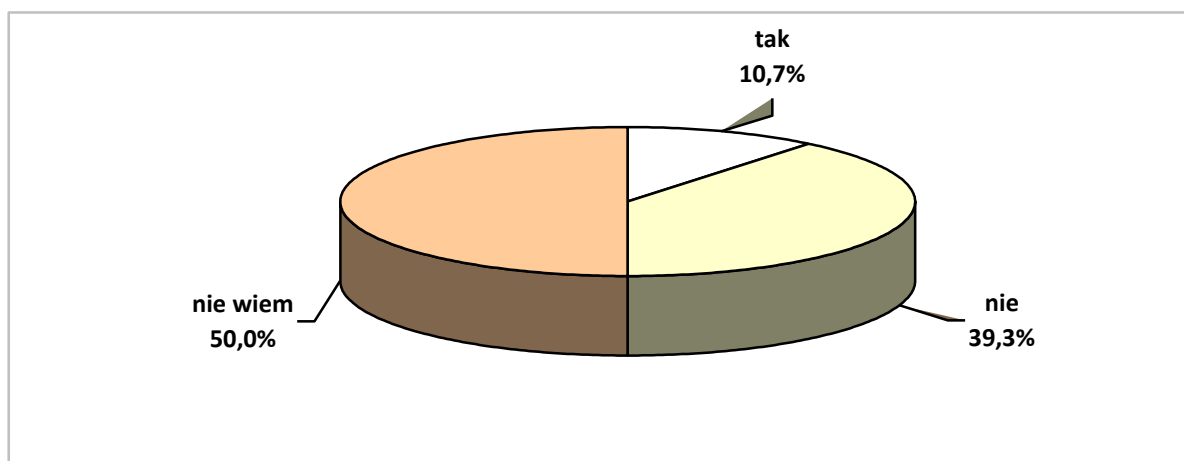
2. Placówki niepubliczne, dla których organem prowadzącym są inne podmioty:

- Społeczna Szkoła Podstawowa Społecznego Towarzystwa Oświatowego
- Gimnazjum Społecznego Towarzystwa Oświatowego
- Gimnazjum Klasyczne im. Papieża Jana Pawła II Stowarzyszenia „Rodzina Polska”
- Liceum Klasyczne im. Papieża Jana Pawła II Stowarzyszenia „Rodzina Polska”
- II Społeczne Liceum Ogólnokształcące im. Toniego Halika
- Przedszkole Niepubliczne „Chatka Puchatka”
- Przedszkole Niepubliczne „Akademia Maluchów”
- Przedszkole „Akademia Maluchów”
- Przedszkole „Bajeczka”
- Przedszkole „Akademia Maluchów3”
- Przedszkole „Bajkowe przedszkole”
- „Kolorowa szkoła” Niepubliczna Szkoła z Oddziałami Przedszkolnymi
- Punkt Przedszkolny „Jaś i Małgosia”
- Punkt Przedszkolny „Kangurek” Dziecięce Centrum Artystyczno-Językowe
- Punkt Przedszkolny „Zaczarowane Przedszkole”
- „Nasza szkoła” Niepubliczna Szkoła z Oddziałami Przedszkolnymi
- Medyczna Szkoła Policealna TWP w Ostrołęce
- Policealna Szkoła Edukacji Społecznej Stowarzyszenia Inicjatyw Gospodarczych i Edukacyjnych im. Karola Adamickiego Oddział w Ostrołęce
- Liceum Ogólnokształcące SIGiE im. Karola Adamickiego Ostrołęce dla Dorosłych
- Stowarzyszenia Inicjatyw Gospodarczych i Edukacyjnych Oddział w Ostrołęce
- Społeczne Gimnazjum SIGiE im. Karola Adamickiego w Ostrołęce

- Stowarzyszenia Inicjatyw Gospodarczych i Edukacyjnych Oddział w Ostrołęce im. Karola Adamieckiego
- Policealna Szkoła Zawodowa „Żak” w Ostrołęce Centrum Nauki i Biznesu „ŻAK” Sp z o.o. w Łodzi
- Policealna Szkoła Centrum Nauki i Biznesu „Żak” w Ostrołęce Centrum Nauki i Biznesu „ŻAK” Sp z o.o. w Łodzi
- Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych „Żak” w Ostrołęce Centrum Nauki i Biznesu „ŻAK” Sp z o.o. w Łodzi
- Uzupełniające Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych „Żak” w Ostrołęce Centrum Nauki i Biznesu „ŻAK” Sp z o.o. w Łodzi
- Gimnazjum dla Dorosłych „Żak” w Ostrołęce Centrum Nauki i Biznesu „ŻAK” Sp z o.o. w Łodzi
- Policealna Szkoła Administracji „Akademia Sukcesu” Centrum Edukacji „Akademia Sukcesu” Agnieszka i Piotr Mońko spółka cywilna w Białymstoku Policealna Szkoła „Akademia Sukcesu”
- Centrum Edukacji „Akademia Sukcesu” Agnieszka i Piotr Mońko spółka cywilna Białymstoku
- Trzyletnie Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych „Akademia Sukcesu” w Ostrołęce
- Centrum Edukacji „Akademia Sukcesu” Agnieszka i Piotr Mońko spółka cywilna w Białymstoku
- Policealna Szkoła Jednoroczna „Akademia Sukcesu” Centrum Edukacji „Akademia Sukcesu” Agnieszka i Piotr Mońko spółka cywilna w Białymstoku.

W przeprowadzonym na potrzeby niniejszego opracowania badaniu ankietowym zadano mieszkańcom Ostrołęki pytania pozwalające uzyskać opinie na temat oferty w zakresie opieki nad dziećmi do lat trzech, opieki przedszkolnej i edukacji. 39,3% respondentów stwierdziło, że opieka w żłobkach nie zaspokaja całkowicie potrzeb w tym zakresie. Połowa ankietowanych nie miała w tej kwestii zdania, a nieco ponad 10% wyraziło pozytywną opinię. Poniższy wykres ilustruje rozkład odpowiedzi na to pytanie.

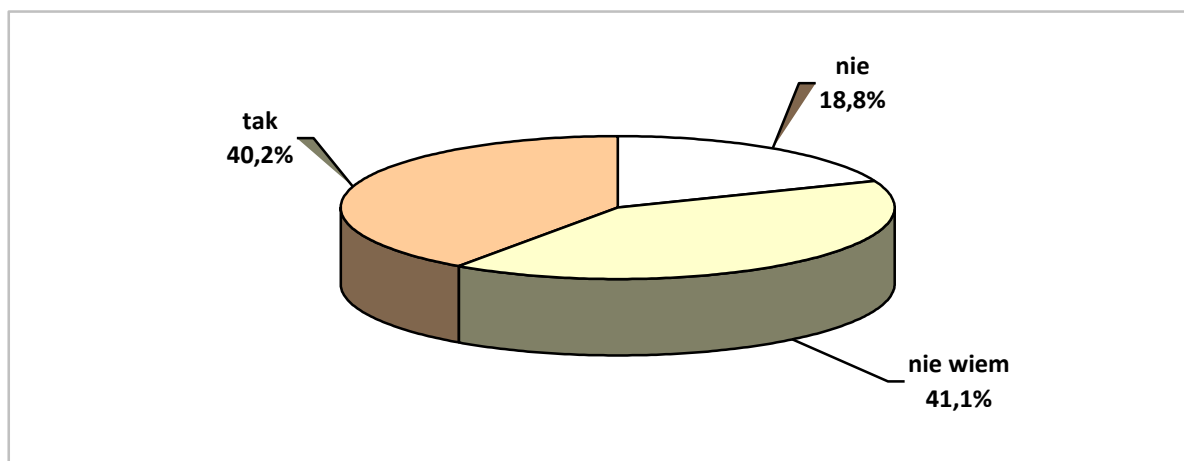
Wykres 1. Czy oferta w zakresie opieki w żłobkach w mieście zaspokaja potrzeby mieszkańców?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Odpowiadając na pytanie, czy oferta opieki przedszkolnej w mieście zaspokaja potrzeby mieszkańców, 41,1% badanych nie potrafiło dokonać oceny, natomiast 40,2% respondentów odpowiedziało na to pytanie twierdząco. Przeciwnego zdania było 18,8% ankietowanych. Poniższy wykres ilustruje rozkład odpowiedzi na to pytanie.

Wykres 2. Czy oferta w zakresie opieki przedszkolnej w mieście zaspokaja potrzeby mieszkańców?

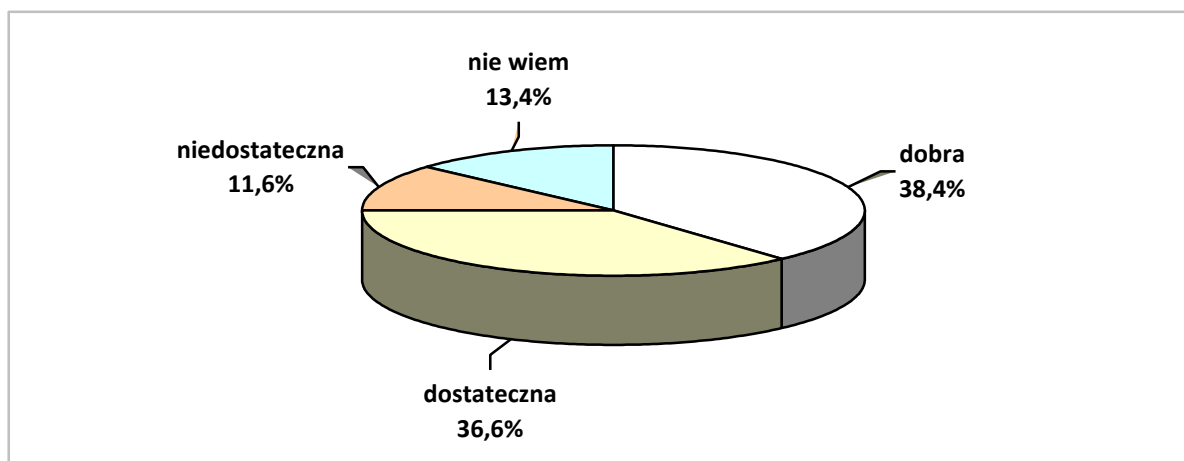
Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Jakość oferty edukacyjnej szkół w mieście została oceniona pozytywnie. Za dobrą uznało ją 38,4% ankietowanych, a kolejne 36,6% przyznało, że jest dostateczna. Jednak 11,6% badanych stwierdziło, że jest niedostateczna, a 13,4% nie potrafiło odpowiedzieć na postawione pytanie.

Większość respondentów (75%) oceniła pozytywnie infrastrukturę oświatową w mieście. 12,5% ankietowanych oceniło ją niedostatecznie, ale też taki sam procent respondentów nie potrafił w tej kwestii wyrazić swojej opinii.

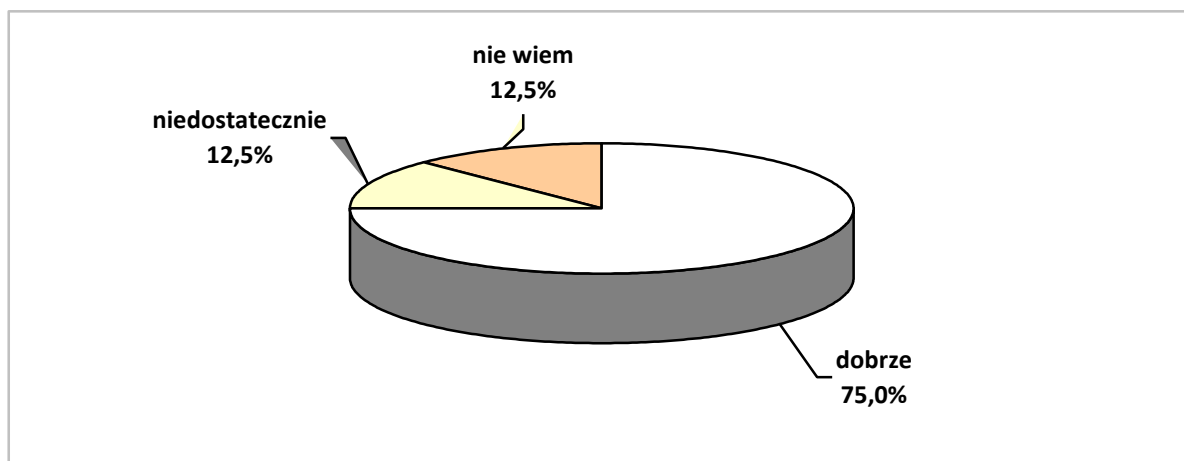
Rozkład uzyskanych odpowiedzi na pytania dotyczące jakości oferty edukacyjnej placówek oświatowych w mieście oraz stanu bazy dydaktycznej i infrastruktury szkół w mieście ilustrują poniższe wykresy.

Wykres 3. Jaka jest według Pani/Pana jakość oferty edukacyjnej szkół w mieście?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Wykres 4. Jak Pani/Pan ocenia infrastrukturę oświatową w mieście?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Z kolei w odpowiedzi na pytanie o placówki, których w mieście brakuje, uczestnicy badania wskazywali przede wszystkim na przedszkola i żłobki. Ankietowani postulowali także tworzenie szkół językowych, większej liczby szkół średnich i uczelni wyższych.

7.2. KULTURA

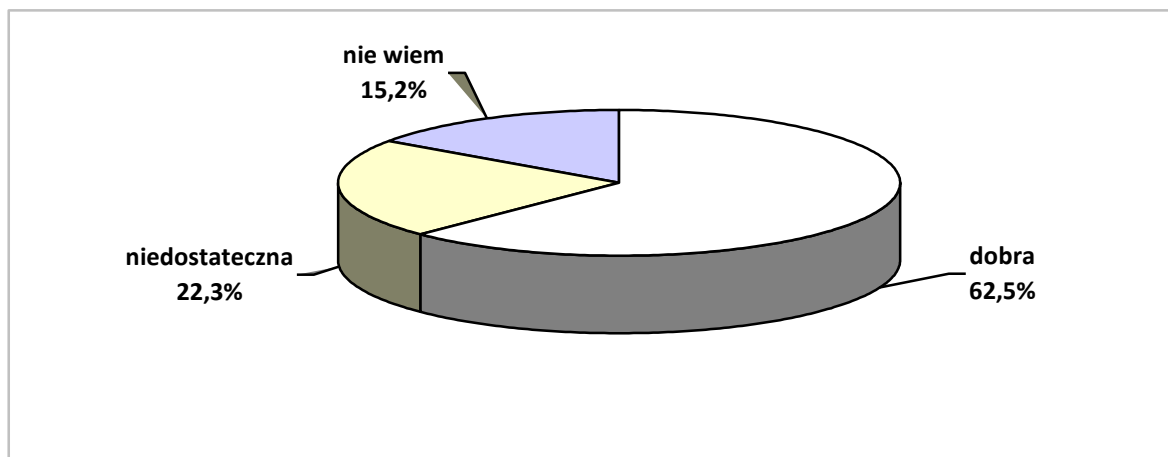
Szeroko rozumianą działalność kulturalną na terenie Ostrołęki prowadzą m.in.: Ostrołęckie Centrum Kultury, biblioteki i filie biblioteczne, muzeum, kino, zespoły artystyczne, koła (kluby) kulturalne oraz inne instytucje.

Ostrołęckie Centrum Kultury prowadzi wielokierunkową działalność poprzez realizację zadań w dziedzinie wychowania, edukacji, upowszechniania kultury i sztuki. Rozwija i zaspokaja potrzeby kulturalne mieszkańców oraz tworzy warunki do funkcjonowania amatorskiego ruchu artystycznego, a także promuje współczesną sztukę plastyczną i popularyzuje największe wartości dorobku kulturalnego regionu kurpiowskiego. W ramach upowszechniania teatru OCK kontynuowało realizację programu upowszechniania sztuki teatralnej pn. „Godziny dla rodziny”. W 2015 roku odbyło się 12 spektakli teatralnych w wykonaniu profesjonalnych teatrów z całej Polski.

Przy OCK działają zespoły tańca ludowego, towarzyskiego i nowoczesnego, Ostrołęcki Chór Kameralny i Studio Piosenki 21. Sztandarową imprezą jest organizacja Ostrołęckich Spotkań z Piosenką Kabaretową OSPA. W roku 2015 była to już 31 edycja, podczas której zgromadzoną publiczność bawiła Piwnica pod Baranami. Corocznie w grudniu w Kinie „Jantar” odbywa się Ogólnopolski Festiwal Filmów Amatorskich „Filmowe Zwierciadła”. Cyklicznie odbywają się konkursy recytatorskie, literackie, wystawy i kiermasze.

W przeprowadzonym na potrzeby niniejszego opracowania badaniu ankietowym zadano mieszkańcom Ostrołęki pytanie pozwalające uzyskać opinie na temat atrakcyjności i jakości oferty kulturalnej w mieście. Rozkład odpowiedzi na to pytanie przedstawia poniższy wykres.

Wykres 5. Jaka jest według Pani/Pana atrakcyjność i jakość oferty kulturalnej w mieście?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Atrakcyjność i jakość oferty kulturalnej w mieście została przez uczestników badania ankietowego oceniona dobrze. Zdecydowana większość respondentów (62,5%) oceniła ją pozytywnie. 22,3% badanych stwierdziło, że jest ona niedostateczna, a 15,2% badanych nie potrafiło wyrazić swojej opinii, udzielając odpowiedzi „nie wiem”.

Wskazując placówki, których w mieście brakuje, bądź do których dostęp jest ograniczony, ankietowani wymieniali: teatr, świetlice integracyjne, salę koncertową, miejsce na organizowanie warsztatów artystycznych dla dzieci i młodzieży, kluby dla seniorów.

8. OCHRONA ZDROWIA

Mieszkańcy Ostrołęki mają zapewnioną opiekę zdrowotną w 62 zakładach opieki zdrowotnej oraz 7 prywatnych gabinetach lekarskich. Na terenie miasta funkcjonuje 29 aptek. Dane na temat zakładów opieki zdrowotnej, prywatnych praktyk lekarskich i aptek w mieście przedstawia poniższa tabela.

Tabela 10. Zakłady opieki zdrowotnej, prywatne praktyki lekarskie i apteki w mieście w 2015 r.

typ placówki	liczba placówek
liczba zakładów opieki zdrowotnej ogółem	62
^{w tym} liczba niepublicznych zakładów opieki zdrowotnej	60
liczba prywatnych praktyk lekarskich	7
liczba aptek i punktów aptecznych (łącznie)	29

Dane Urzędu Miasta w Ostrołęce.

Specjalistyczne usługi medyczne dla mieszkańców świadczy Mazowiecki Szpital Specjalistyczny im. dr. Józefa Psarskiego w Ostrołęce. Szpital dysponuje nowoczesnym Szpitalnym Oddziałem Ratunkowym z Izbą Przyjęć oraz 17 całodobowymi oddziałami. W ramach Mazowieckiego Szpitala Specjalistycznego działa Szpital Specjalistyczny oraz Zakład Pielęgnacyjno-Opiekuńczy, zapewniający szeroki wachlarz specjalistycznych usług m.in. w zakresie rehabilitacji, medycyny pracy oraz diagnostyki rtg, usg i laboratorium.

Dla poznania sytuacji zdrowotnej mieszkańców miasta ważna jest analiza danych będących w posiadaniu zakładów opieki zdrowotnej i indywidualnych praktyk lekarskich działających na jego terenie. W poniższych tabelach przedstawiono dane za 2015 rok uzyskane z Wydziału Zdrowia Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego w Warszawie.

Tabela 11. Schorzenia dzieci i młodzieży w wieku 0-18 lat z miasta w 2015 r.

rodzaj schorzenia	liczba osób, u których stwierdzono schorzenie
nowotwory	38
niedokrwistości	1010
choroby tarczycy	114
cukrzyca	14
niedożywienie	5
otyłość	255
zaburzenia odżywiania	9
upośledzenie umysłowe	31
padaczka	72
dziecięce porażenie mózgowe	17
zaburzenia refrakcji i akomodacji oka	829
choroba nadciśnieniowa	22
alergia – dychawica oskrzelowa	966
alergia pokarmowa	126
alergia skórna	213
zniekształcenie kręgosłupa	786
choroby układu moczowego	87
wady rozwojowe układu nerwowego	11
wady rozwojowe układu krążenia	89
wady rozwojowe narządów płciowych	2
aberracje chromosomowe	0
inne wady rozwojowe	191
zaburzenia rozwoju fizycznego	23
zaburzenia rozwoju psychomotorycznego	18
inne schorzenia	687

Dane Wydziału Zdrowia Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego w Warszawie.

Tabela 12. Schorzenia ludności miasta w wieku 19 lat i więcej w 2015 r.

rodzaj schorzenia		liczba osób, u których stwierdzono schorzenie
gruźlica		6
nowotwory		798
choroby tarczycy		1405
cukrzyca		1499
niedokrwistość		1106
choroby obwodowego układu nerwowego		3194
choroby układu krążenia		7537
w tym	przewlekła choroba reumatyczna	66
	choroba nadciśnieniowa	5816
	choroby naczyń mózgowych	242
	niedokrwienność serca (w tym przeżyty zawał serca)	1198
przewlekły nieżyt oskrzeli, dychawica oskrzelowa		1491
przewlekłe choroby układu trawiennego		4139
choroby układu mięśniowo-kostnego i tkanki łącznej		5649
pacjenci z innymi schorzeniami wymagający opieki czynnej		3166

Dane Wydziału Zdrowia Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego w Warszawie.

W 2015 roku, według pozyskanych danych, objęto opieką czynną ogółem 4.164 dzieci i młodzieży oraz 16.194 pacjentów w wieku 19 lat i więcej. W analizowanym roku u największej liczby osób w wieku przedprodukcyjnym stwierdzono niedokrwistości (1010 osób), alergię – dychawicę oskrzelową (966 osób), zaburzenia refrakcji i akomodacji oka (829 osób) oraz zniekształcenie kręgosłupa (786 osób). Dorośli z kolei najczęściej zmagali się z chorobami układu krążenia (7.537 osób), chorobami układu mięśniowo-kostnego i tkanki łącznej (5.649 osób) oraz chorobami układu trawiennego (4.139 osób).

Ważną rolę w utrzymaniu dobrego stanu zdrowia pełni profilaktyka. Poniższa tabela przedstawia dane szczegółowe na temat dzieci do lat 3 objętych opieką profilaktyczną oraz dzieci i młodzieży do lat 19 objętych profilaktycznymi badaniami lekarskimi.

Tabela 13. Profilaktyka zdrowotna dzieci i młodzieży z miasta w 2015 r.

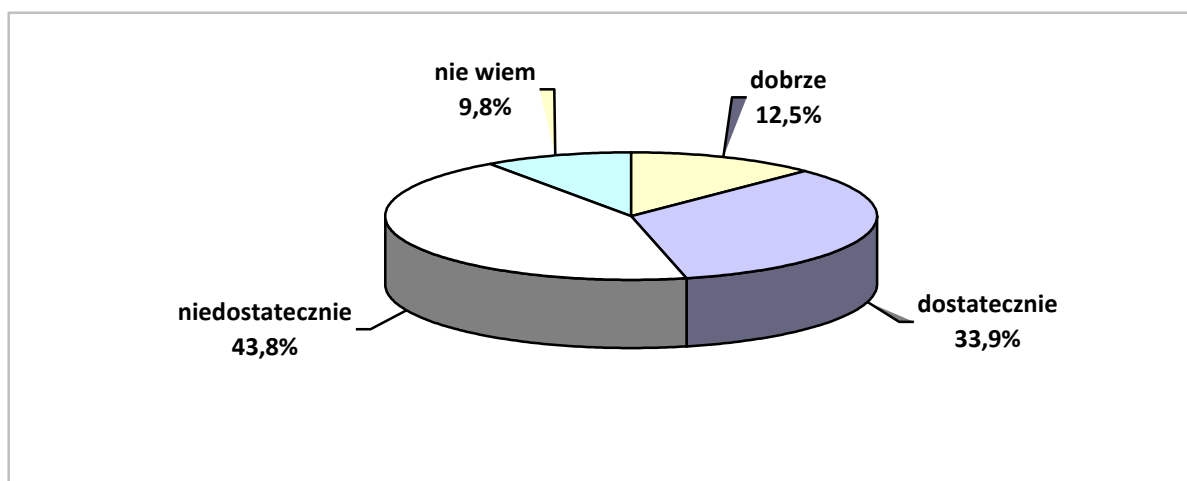
forma profilaktyki	liczba dzieci i młodzieży
porady profilaktyczne lekarza rodzinnego (dzieci do lat 3)	2069
wizyty profilaktyczne pielęgniarek i położnych (dzieci do 1. roku życia)	874
profilaktyczne badania lekarskie (dzieci i młodzież do lat 19 podlegający badaniu)	4.596
profilaktyczne badania lekarskie (dzieci i młodzież do lat 19 zbadani zgodnie z programem badań profilaktycznych)	2.542

Dane Wydziału Zdrowia Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego w Warszawie.

W 2015 roku poradami profilaktycznymi lekarzy podstawowej opieki zdrowotnej w Ostrołęce zostało objętych 2069 dzieci do lat 3. Pielęgniarki i położne zrealizowały 874 wizyt profilaktycznych u dzieci do 1. roku życia. Profilaktycznymi badaniami lekarskimi objęto natomiast 4.596 dzieci i młodzieży, w tym 2.542 osób zbadano zgodnie z programem badań profilaktycznych.

W badaniu ankietowym zadano mieszkańcom Ostrołęki dwa pytania pozwalające uzyskać opinie na temat ochrony zdrowia w mieście oraz deficytów w tym zakresie. Funkcjonalność i jakość oferty w zakresie ochrony zdrowia w mieście została oceniona niedostatecznie przez 43,8% badanych, niewiele mniej respondentów oceniło ją dostatecznie. Tylko 12,5% ankietowanych oceniło ją dobrze. Opinii w tej sprawie nie miało 9,8% pytaných. Rozkład uzyskanych odpowiedzi na to pytanie prezentuje poniższy wykres.

Wykres 6. Jak Pani/Pan ocenia funkcjonalność i jakość oferty w zakresie ochrony zdrowia w mieście?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Z kolei w odpowiedzi na pytanie „Jakich lekarzy specjalistów brakuje w mieście?”, ankietowani wymieniali najczęściej: kardiologa, endokrynologa, okulistę, onkologa i stomatologa. Wskazywano także zapotrzebowanie na logopedów, psychologów dziecięcych oraz terapeutów uzależnień dla dzieci i młodzieży.

Uczestnicy badania wypowiedzieli się również w kwestii działań, jakie należałoby podjąć dla zaspokojenia potrzeb mieszkańców w zakresie ochrony zdrowia. Najczęściej postulowano zwiększenie dostępu do lekarzy specjalistów oraz skrócenie czasu oczekiwania na wizyty u specjalistów. Zwrócono również uwagę na potrzebę zwiększenia liczby działań prozdrowotnych (promocja zdrowego stylu życia, zachęcanie do uprawiania sportu, propagowanie właściwych nawyków żywieniowych, jak również spotkania ze specjalistami

uświadamiające zagrożenia wynikające z niezdrowego trybu życia). Uczestnicy badania wskazali także na konieczność organizowania kursów pierwszej pomocy.

W ostatnich latach bardzo istotnym aspektem, mającym wpływ na zdrowotność, są zmiany klimatyczne. Z uwagi na zaangażowanie Miasta Ostrołęka w opracowanie Strategii adaptacji do zmian klimatu zakłada się, że osobami szczególnie narażonymi na zmiany klimatyczne mogą być: dzieci poniżej 5 roku życia, osoby niepełnosprawne, osoby starsze (powyżej 65. roku życia), osoby bezdomne. Potencjałem adaptacyjnym miasta w ww. sytuacji będzie kompleksowa pomoc skierowana do poszczególnych grup osób z wykorzystaniem posiadanych zasobów instytucjonalnych (w tym jednostek organizacyjnych pomocy społecznej), zasobów ludzkich (w tym: organizacji pozarządowych, a także podnoszenia świadomości lokalnej społeczności, rozwoju pomocy sąsiedzkiej). Ponadto adekwatnie do zmian klimatu przewiduje się dostosowanie infrastruktury w mieście do zaistniałych potrzeb, w tym między innymi: w żłobkach; w placówkach dziennego i całodobowego pobytu dla osób starszych, niepełnosprawnych i bezdomnych; placówkach wsparcia dziennego, placówkach opiekuńczo-wychowawczych.

9. SPORT, REKREACJA I TURYSTYKA

Obszary, w których realizowane są działania obejmujące kulturę fizyczną, to wychowanie fizyczne, rekreacja i turystyka, rehabilitacja ruchowa oraz sport. Na bazę sportowo-rekreacyjną Ostrołęki składają się przede wszystkim obiekty należące do Miejskiego Zarządu Obiektów Sportowo-Turystycznych i Infrastruktury Technicznej oraz do poszczególnych placówek oświatowych. Są to m.in.: stadion lekkoatletyczno-piłkarski, stadion piłkarski, hala sportowa, zespół kortów tenisowych, hala sportowo-widowiskowa oraz siłownie „pod chmurką”. Zaplecze sportowo-rekreacyjne miasta uzupełniają szkolne sale gimnastyczne i boiska sportowe.

W mieście co roku organizowanych jest szereg imprez sportowych i rekreacyjnych, takich jak: turnieje, mecze piłkarskie, spływy kajakowe, zawody bokserskie, karate, festyny sportowo-rekreacyjne. Organizowane są także cyklicznie biegowe imprezy plenerowe, jak np. Półmaraton Kurpiowski.

Istotne znaczenie dla rozwoju sportu i rekreacji odgrywa Park Wodny „Aquarium”. Dzięki najnowszym rozwiązaniom technicznym na nowej pływalni mogą odbywać się zawody o bardzo wysokiej randze, jak mistrzostwa Polski, a nawet mistrzostwa o randze międzynarodowej.

W Ostrołęce działa ponad 50 klubów sportowych, w takich dziedzinach jak: piłka nożna, ręczna, siatkówka, koszykówka, pływanie, tenis stołowy, kulturystyka, lekka atletyka, ratownictwo wodne, karate, boks.

Ostrołęka charakteryzuje się znacznym potencjałem w zakresie atrakcyjności turystycznej. Miasto posiada określony zasób cech, które stanowią dobrą podstawę do rozwoju turystyki i pozwalają podjąć rywalizację o turystów w takich kategoriach, jak turystyka biznesowa czy turystyka weekendowa.

Miasto charakteryzuje się znaczącymi walorami krajobrazowo-przyrodniczymi. Jest ono zlokalizowane częściowo w dolinie Narwi, częściowo zaś na wysoczyźnie pomiędzy dolinami Dolnej Narwi i Dolnego Bugu, co gwarantuje urozmaicone ukształtowanie terenu. Część miasta znajduje się na obszarze Europejskiej Sieci Ekologicznej Natura 2000, natomiast rzeki Narew i Omulew, łącznie z przylegającymi do nich obszarami, stanowią elementy Sieci Ekologicznej ECONET. Miasto cechuje ponadto duży odsetek terenów użytkowanych rolniczo (pól, łąk i pastwisk).

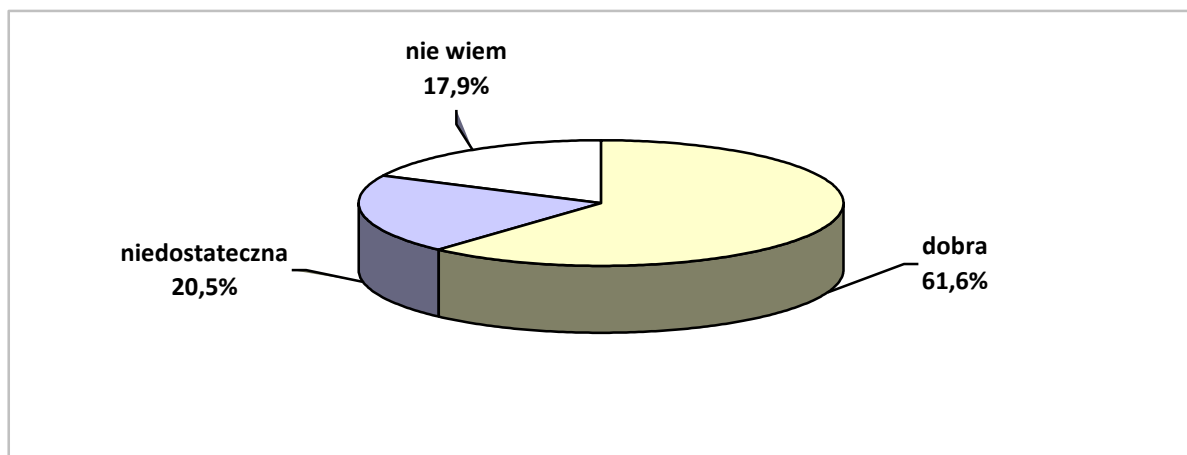
Omawiając walory miasta, należy zwrócić uwagę także na nieznacznie przekształcone przez działalność człowieka skupiska zadrzewień olszowych i wierzbowo-topolowych typu łąkowego występujących na terenach podmokłych, stanowiących relikty dawnej Puszczy Kurpiowskiej (Zielonej), miejskie parki, inne elementy miejskiej zieleni urządzonej, pomniki przyrody w postaci stuletnich okazów drzew czy też licznie występujące, unikatowe i objęte ochroną gatunki roślin.

Poza walorami naturalnymi Ostrołęka oferuje turystom atrakcje kulturalne, a także możliwość zwiedzenia ciekawych zabytków. Spotkanie z kulturą regionu oferuje Galeria Ostrołęka oraz Muzeum Kultury Kurpiowskiej. Obowiązkowym elementem wizyty każdego turysty w Ostrołęce powinno być również poznanie obiektów architektonicznych między innymi takich jak: Ratusz Miejski, kościół farny pw. Nawiedzenia Najświętszej Marii Panny, kościół poklasztorny pw. św. Antoniego, Pomnik-Mauzoleum Bitwy pod Ostrołęką z 1831 r., kościół pw. św. Wojciecha. Stalowa konstrukcja zbudowanego w 1995 r. mostu, podwieszona na łuku, została zainspirowana sylwetką mostu w Sewilli, który powstał z okazji światowej wystawy EXPO 92.

O poziomie atrakcyjności turystycznej Ostrołęki stanowi także charakter otoczenia. Kurpie to teren wyjątkowo ciekawy i wyraźnie odcinający się od reszty Mazowsza z racji sztuki ludowej. Znalazła ona swój wyraz przede wszystkim w budownictwie, zdobnictwie, rzeźbie, tkactwie i wycinankarstwie.

W badaniu ankietowym poproszono mieszkańców Ostrołęki o ocenę oferty miasta w zakresie sportu i rekreacji. Rozkład uzyskanych odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

Wykres 7. Jaka jest według Pani/Pana oferta miasta w zakresie sportu i rekreacji?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

61,6% uczestniczących w badaniu mieszkańców miasta uznała ofertę w zakresie sportu i rekreacji za dobrą. Jednak 20,5% respondentów stwierdziło, że jest ona nieodstateczna. Zdania na ten temat nie wyraziło 17,9% pytanych.

Odpowiadając na pytanie o działania lub inwestycje dostosowujące ofertę sportowo-rekreacyjną do potrzeb mieszkańców miasta, badani najczęściej wymieniali dalsze wyznaczenie tras i ścieżek rowerowych oraz dalszy rozwój siłowni plenerowych. Ankieterzy wskazywali na niewystarczającą liczbę zajęć sportowo-rekreacyjnych, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży.

10. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE

Według danych Komendy Miejskiej Policji w Ostrołęce w 2015 r. na terenie miasta zgłoszono ogółem 588 przestępstw w poszczególnych kategoriach: bójka, pobicie, uszkodzenie ciała (77 postępowań), rozbój (14), zniszczenie mienia (119), kradzież z włamaniem (150 postępowań) i kradzież mienia (228).

Według informacji Zespołu Kuratorskiej Służby Sądowej Wykonującego Orzeczenia w Sprawach Karnych Sądu Rejonowego w Ostrołęce, w 2015 roku były prowadzone na terenie miasta następujące sprawy:

78 dozorów kuratorskich wobec:

- skazanych na karę pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania,

- warunkowo przedterminowo zwolnionych z odbycia reszty kary pozbawienia wolności,
- których warunkowo umorzono postępowanie karne.

38 nadzorów kuratorskich wobec:

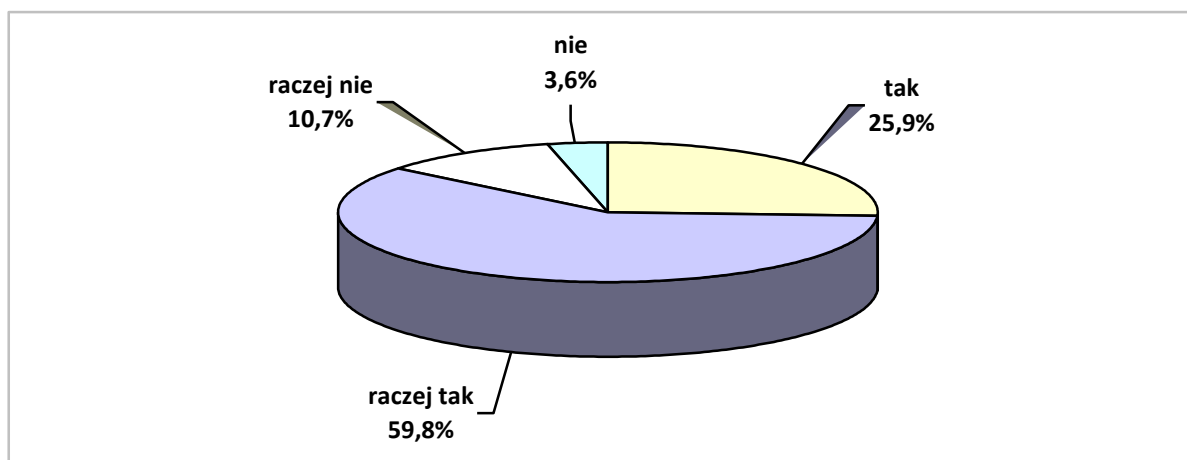
- odbywających karę pozbawienia wolności w System Dozoru Elektronicznego,
- skazanych na karę pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania,
- skazanych na karę ograniczenia wolności,
- skazanych z orzeczonym obowiązkiem powstrzymania się od przebywania w określonych środowiskach lub miejscach.

W analizowanym roku w Zespole Kuratorskiej Służby Sądowej ds. wykonywania orzeczeń w sprawach rodzinnych i nieletnich były prowadzone następujące sprawy:

- nadzory nad wykonywaniem władzy rodzicielskiej przez rodziców nad małoletnimi dziećmi (166 spraw),
- nadzory nad nieletnimi (101 spraw),
- nadzory nad osobami zobowiązanymi do leczenia odwykowego (42 sprawy),
- nadzory nad osobami częściowo lub całkowicie ubezwłasnowolnionymi (18 spraw).

W badaniu ankietowym przeprowadzonym na potrzeby niniejszego opracowania zadano mieszkańcom miasta Ostrołęki pytanie na temat poczucia bezpieczeństwa w miejscu zamieszkania. Rozkład odpowiedzi obrazuje poniższy wykres.

Wykres 8. Czy czuje się Pani/Pan bezpiecznie w miejscu zamieszkania?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

59,8% ankietowanych stwierdziło, że w miejscu zamieszkania czuje się raczej bezpiecznie, a 25,9% bezpiecznie. 10,7% respondentów stwierdziło, że w miejscu

zamieszkania raczej nie czuje się bezpiecznie, a 3,6% badanych nie czuje się bezpiecznie. W odpowiedzi na pytanie, jakie działania należałoby podjąć w mieście w celu poprawy stanu bezpieczeństwa, ankietowani postulowali zwiększenie liczby patroli Policji i monitoring.

11. POMOC SPOŁECZNA

W zakres pomocy społecznej wchodzi zadania określone w ustawie o pomocy społecznej – realizowane przez Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Ostrołęce oraz inne jednostki organizacyjne funkcjonujące w obszarze pomocy społecznej.

Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej, pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężania trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Instytucja ta wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka.

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Ostrołęce wykonuje ponadto zadania wynikające również z innych aktów prawnych, między innymi: ustawy o świadczeniach zdrowotnych finansowanych ze środków publicznych, ustawy o powszechnym ubezpieczeniu społecznym, ustawy o ochronie zdrowia psychicznego, ustawy karta dużej rodziny, ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci, ustawy za życiem.

Z końcem 2016 roku kadrę MOPR-u stanowiło 117 osób. Dane szczegółowe na temat stanu zatrudnienia w Ośrodku, potrzeb w tym zakresie oraz poziomu wykształcenia pracujących w nim osób przedstawiają poniższe tabele.

Tabela 14. Stan zatrudnienia w MOPR oraz potrzeby w tym zakresie na koniec 2016 r.

rodzaj stanowiska	liczba etatów	o ile etatów powinno być więcej?
kadra kierownicza	2	–
pracownicy socjalni	29	–
pracownicy wykonujący usługi opiekuńcze	15	–
pracownicy wykonujący specjalistyczne usługi opiekuńcze	1	–
pozostali pracownicy (świadczenia rodzinne i wychowawcze, fundusz alimentacyjny, sekcja ds. osób niepełnosprawnych, piecza zastępcza, stypendia socjalne, Klub Integracji Społecznej, Dzienny Dom Pobytu Seniora)	70	1

Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Ostrołęce.

Ustawa o pomocy społecznej nakłada na Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie obowiązek zatrudnienia 1 pracownika socjalnego na 2 tysiące mieszkańców, nie mniej jednak niż 3 pracowników. W 2016 roku w Ostrołęce wskaźnik ten został spełniony.

Tabela 15. Wykształcenie kadry kierowniczej (dyrektor MOPR i jego zastępcy), pracowników socjalnych oraz potrzeby w tym zakresie na koniec 2016 r.

rodzaj wykształcenia, dodatkowe kwalifikacje i zainteresowanie w tym zakresie		liczba osób		
		kadra kierownicza	pracownicy socjalni	
Wykształcenie	wyższe kierunkowe	2	16	
	wyższe niekierunkowe	–	–	
	średnie kierunkowe	–	12	
	średnie niekierunkowe	–	–	
	Zawodowe i niższe	–	–	
Dodatkowe kwalifikacje	specjalizacja z zakresu organizacji pomocy społecznej	ukończona	2	2
		w trakcie realizacji	–	–
	specjalizacja I stopnia w zawodzie pracownika socjalnego	posiadany	–	16
		w trakcie realizacji	–	4
	specjalizacja II stopnia w zawodzie pracownika socjalnego	posiadany	–	5
		w trakcie realizacji	–	3
osoby zainteresowane podjęciem specjalizacji z zakresu organizacji pomocy społecznej		–		
osoby zainteresowane podjęciem specjalizacji I stopnia w zawodzie pracownik socjalny		3		
osoby zainteresowane podjęciem specjalizacji II stopnia w zawodzie pracownik socjalny		4		

Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Ostrołęce.

Z końcem 2016 roku wykształcenie wyższe kierunkowe posiadały 2 osoby pełniące funkcje kierowników i 15 pracowników socjalnych. 12 pracowników socjalnych legitymowało się wykształceniem średnim kierunkowym. Dodatkowo 2 osoby z kadry kierowniczej i 2 pracowników socjalnych miało ukończoną specjalizację z zakresu organizacji pomocy społecznej. Spośród osób zatrudnionych w MOPR trzy osoby były zainteresowane podjęciem specjalizacji I stopnia, a 4 specjalizacją II stopnia w zawodzie pracownik socjalny.

Prawo do wsparcia udzielanego przez MOPR mają osoby i rodziny, które spełniają określone warunki przedstawione w poszczególnych aktach prawnych. I tak np. w odniesieniu do świadczeń z pomocy społecznej jednym z nich jest kryterium dochodowe, które w okresie

od stycznia 2013 do końca września 2015 r. było ustalone na poziomie 542 zł miesięcznie w przypadku osoby samotnie gospodarującej i 456 zł na osobę w rodzinie. Odrębne kryterium dochodowe obowiązywało przy przyznawaniu zasiłków rodzinnych. W analizowanym okresie (od stycznia 2013 r. do końca października 2015 r.) przysługiwały one, jeśli dochód rodziny na osobę albo dochód osoby uczącej się nie przekraczał 539 zł, a gdy wśród członków rodziny było dziecko legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o umiarkowanym albo o znacznym stopniu niepełnosprawności, kryterium to wynosiło 623 zł.

Od 1 października 2015 r. zmieniły się kryteria dochodowe dla świadczeń z pomocy społecznej, które ustalono na poziomie 634 zł dla osoby samotnie gospodarującej i 514 zł na osobę w rodzinie. Z kolei od 1 listopada 2015 r. wzrosły kryteria właściwe dla przyznawania świadczeń rodzinnych i dodatków im towarzyszących. Dochód na osobę w rodzinie albo dochód osoby uczącej się nie może przekraczać 674 zł, a jeżeli członkiem rodziny jest dziecko legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o umiarkowanym albo o znacznym stopniu niepełnosprawności, to wówczas kryterium dla tego rodzaju świadczeń wynosi 764 zł.

W wykonywaniu zadań MOPR współdziała z różnymi podmiotami, m.in. z organami wykonawczymi i innymi jednostkami organizacyjnymi miasta, służbą zdrowia, Policją, kuratorami sądowymi oraz instytucjami i organizacjami pozarządowymi zajmującymi się pomocą społeczną. Poniższa tabela przedstawia dane dotyczące kwot wydatkowanych przez miasto na pomoc mieszkańcom w latach 2013-2016.

Tabela 16. Środki finansowe wydatkowane przez miasto na pomoc mieszkańcom miasta w latach 2013-2016

wielkość wydatków (w zł)	2013	2014	2015	2016
ogółem	20 713 803	21 516 729	22 564 156	48 110 128
w tym:				
na świadczenia pomocy społecznej	8 248 345	8 888 954	9 429 752	9 849 184
na świadczenia rodzinne, fundusz alimentacyjny, ZDO, świadczenia rodzicielskie, składki na ubezpieczenie zdrowotne i społeczne	12 465 458	12 627 775	13 134 404	15 382 717
na świadczenia wychowawcze	-	-	-	22 878 227
na zadania własne miasta	12 562 327	13 526 021	14 321 998	14 603 689
na zadania zlecone miastu	13 285 919	13 131 344	13 668 211	39 619 723

Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Ostrołęce.

W latach 2013-2016 wysokość środków finansowych przeznaczonych przez miasto na pomoc mieszkańcom miasta wzrastała.

Tabela 17. Beneficjenci pomocy społecznej w mieście w latach 2013-2016

	2013	2014	2015	2016
liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	3.116	3.131	3.170	3.074
liczba rodzin	2.076	2.068	2.065	2.060
liczba osób w rodzinach	5.050	4.907	4.760	4.631
udział liczby osób w rodzinach objętych pomocą społeczną w ogóle ludności miasta	9,6%	9,4%	8,95%	8,79%

Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Ostrołęce.

Liczba osób objętych pomocą społeczną w mieście w latach 2013-2016 wykazywała lekki spadek. Analogicznie wyglądała sytuacja, jeśli chodzi o udział beneficjentów systemu pomocy społecznej w ogóle ludności miasta – najniższy wskaźnik odnotowano w 2016 roku (8,79%). Uzupełnienie powyższych danych stanowią przedstawione w kolejnych tabelach informacje na temat struktury wiekowej oraz aktywności zawodowej odbiorców pomocy społecznej w mieście w 2016 roku.

Tabela 18. Struktura wiekowa beneficjentów pomocy społecznej w mieście w 2016 r.

wiek odbiorców	liczba osób w rodzinach 2016
0-16 lat	1.485
17-21 lat	298
22-30 lat	521
31-40 lat	791
41-50 lat	502
51-60 lat	608
61-70 lat	271
71 lat i więcej	155

Tabela 19. Aktywność zawodowa beneficjentów pomocy społecznej w mieście w 2016 r.

rodzaj aktywności zawodowej	liczba osób powyżej 18 lat według decyzji administracyjnych
pracuje	197
pracuje dorywczo	153
nie pracuje	255
studiuje	4
uczy się	14
na rencie	235
na emeryturze	203
na zasiłku dla bezrobotnych	48
bezrobotny bez prawa do zasiłku	951

Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Ostrołęce.

Powyższe dane uprawniają do stwierdzenia, iż najliczniejszą grupę wśród mieszkańców miasta korzystających ze wsparcia MOPR w 2016 roku stanowiły rodziny ubogie, często zmagające się z bezrobociem. Pochodzące z tych rodzin dzieci, korzystały ze wsparcia w formie dożywiania w szkołach. Diagnozę tę potwierdzają dane dotyczące powodów przyznawania pomocy społecznej w mieście, które za lata 2013-2016 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 20. Powody przyznania pomocy społecznej w mieście w latach 2013-2016

Powód przyznania pomocy	liczba rodzin				liczba osób w rodzinach			
	2013	2014	2015	2016	2013	2014	2015	2016
ubóstwo	1.498	1.549	1.539	1.547	3.658	3.773	3.605	3.491
sieroctwo	10	3	3	1	28	3	3	3
bezdomność	70	82	104	100	72	83	105	100
potrzeba ochrony macierzyństwa	291	303	298	278	1170	1292	1266	1.187
bezrobocie	1.416	1.409	1.315	1.290	3.738	3.654	3.361	3.193
niepełnosprawność	708	745	765	734	1.497	1.595	1.570	1.493
długotrwała lub ciężka choroba	1.087	1.239	1.223	1.178	2.452	2.808	2.727	2.510
bezzadność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	480	508	458	474	1.573	1.684	1.549	1.705
w tym rodziny niepełne	404	408	371	362	1.203	1.216	1.103	1.139
w tym rodziny wielodzietne	59	98	99	106	351	562	559	586
przemoc w rodzinie	59	40	53	44	179	153	164	137
alkoholizm	198	203	239	231	355	360	384	362
narkomania	20	31	27	26	50	36	32	43
trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	30	22	27	32	50	36	32	51
zdarzenie losowe	9	7	10	10	20	22	15	24
sytuacja kryzysowa	6	5	5	5	10	17	19	11

Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Ostrołęce.

Powody przyznania pomocy społecznej w mieście przez MOPR wpływały na formę udzielanego wsparcia. Dane w tym zakresie za lata 2013-2016 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 21. Formy wsparcia udzielanego w mieście przez MOPR w latach 2013-2016

formy pomocy	liczba osób, którym przyznano decyzją administracyjną świadczenie				liczba rodzin				liczba osób w rodzinach			
	2013	2014	2015	2016	2013	2014	2015	2016	2013	2014	2015	2016
pieniężna	1.962	1.913	1.891	1.860	1.914	1.857	1.847	1.807	4.675	4.441	4.314	4.105
rzeczowa	1.386	1.461	1.525	1.452	924	966	1.021	997	2.776	2.812	2.943	2.796
praca socjalna	X	X	X	X	1.343	1.474	1.829	1.858	3.267	3.554	4.269	4.254
poradnictwo specjalistyczne	X	X	X	X	714	727	701	640	2.246	2.330	2.133	2.150
schronienie	62	81	76	45	62	81	76	45	62	81	76	45
usługi opiekuńcze	56	73	86	87	55	69	78	81	56	75	90	92
specjalistyczne usługi opiekuńcze	15	17	23	27	13	15	21	24	21	26	34	36
odpłatność za pobyt w domu pomocy społecznej	65	65	61	65	X	X	X	X	X	X	X	X

Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Ostrołęce.

Osoby niemogące samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu, którym nie można było zapewnić niezbędnej pomocy w formie usług opiekuńczych i które tym samym wymagały całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, były kierowane przez MOPR do domów pomocy społecznej. W latach 2013-2016 do DPS-u skierowano odpowiednio: 18, 19, 11 i 8 osób z miasta. W analizowanym okresie pokrywano koszty pobytu w DPS-ie dla odpowiednio: 65 osób w 2013 r., 65 osób w 2014 r., 61 osób w 2015 r. i 65 osób w 2016 r. Dane na temat liczby skierowań do DPS-ów oraz liczby osób w nich przebywających przedstawia kolejna tabela.

Tabela 22. Skierowania i pobyt w domach pomocy społecznej w latach 2013-2016

	2013	2014	2015	2016
liczba osób z miasta skierowanych do DPS-ów	18	19	11	8
liczba osób z miasta przebywających w DPS-ach	68	72	68	69

Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Ostrołęce.

Do realizowanych form wsparcia zaliczały się również kontrakty socjalne, których w analizowanym okresie podpisano 156 w 2013 r., 209 w 2014 r., 68 w 2015 r., 65 w 2016r.

W 2015 r. w ramach Programu „Pomoc państwa z zakresie dożywiania” MOPR zapewniał pomoc w formie dożywiania w szkołach i przedszkolach dla 1065 dzieci na ogólną kwotę 498.366 zł. Miasto udzieliło pomocy na zaopatrzenie dzieci w podręczniki i przybory

szkolne na ogólną kwotę 1.062.796 zł. Przyznano też stypendia szkolne dzieciom na kwotę 1.060.516 zł. Pracownicy socjalni Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie realizowali systematyczną pracę socjalną.

W ramach szeroko rozumianej pomocy społecznej Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Ostrołęce przyznawał ponadto mieszkańcom miasta świadczenia rodzinne, do których należą: zasiłek rodzinny i dodatki do tego zasiłku, świadczenia opiekuńcze w postaci zasiłku pielęgnacyjnego i świadczenia pielęgnacyjnego, specjalnego zasiłku pielęgnacyjnego oraz jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka. Dane w tym zakresie przedstawiają poniższe tabele.

Tabela 23. Świadczenia rodzinne przyznane w mieście w 2013 r.

rodzaj świadczenia	liczba przyznanych świadczeń	wartość przyznanych świadczeń (zł)
zasiłek rodzinny	35.797	3.521.748
dodatek do zasiłku z tytułu urodzenia dziecka	213	213.000
dodatek do zasiłku z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	926	361.975
dodatek do zasiłku z tytułu samotnego wychowywania dziecka	2.049	355.640
dodatek do zasiłku z tytułu samotnego wychowywania dziecka i utraty prawa do zasiłku dla bezrobotnych	–	–
dodatek do zasiłku z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego	2.002	150.460
dodatek do zasiłku z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego	2.195	219.500
dodatek do zasiłku z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania	173	11.810
dodatek do zasiłku z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej	4.664	373.120
zasiłek pielęgnacyjny	11.554	1.767.762
świadczenie pielęgnacyjne	2.096	1.164.150
jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka	443	443.000

Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Ostrołęce.

Tabela 24. Świadczenia rodzinne przyznane w mieście w 2014 r.

rodzaj świadczenia	liczba przyznanych świadczeń	wartość przyznanych świadczeń (zł)
zasiłek rodzinny	33.411	3.296.823
dodatek do zasiłku z tytułu urodzenia dziecka	161	161.000
dodatek do zasiłku z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	588	227.475
dodatek do zasiłku z tytułu samotnego wychowywania dziecka	1.729	305.210
dodatek do zasiłku z tytułu samotnego wychowywania dziecka i utraty prawa do zasiłku dla bezrobotnych	–	–
dodatek do zasiłku z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego	2.002	150.460
dodatek do zasiłku z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego	2.077	207.700
dodatek do zasiłku z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania	160	10.640
dodatek do zasiłku z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej	4.460	356.800
zasiłek pielęgnacyjny	11.584	1.772.352
świadczenie pielęgnacyjne	1.759	1.294.645
jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka	414	414.000

Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Ostrołęce.

Tabela 25. Świadczenia rodzinne przyznane w mieście w 2015 r.

rodzaj świadczenia	liczba przyznanych świadczeń	wartość przyznanych świadczeń (zł)
zasiłek rodzinny	31.947	3.222.208
dodatek do zasiłku z tytułu urodzenia dziecka	175	175.000
dodatek do zasiłku z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	593	232.347
dodatek do zasiłku z tytułu samotnego wychowywania dziecka	1.650	294.110
dodatek do zasiłku z tytułu samotnego wychowywania dziecka i utraty prawa do zasiłku dla bezrobotnych	–	–
dodatek do zasiłku z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego	1.915	151.960
dodatek do zasiłku z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego	2.002	200.200
dodatek do zasiłku z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania	104	7.252
dodatek do zasiłku z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej	4.351	354.900
zasiłek pielęgnacyjny	11.614	1.776.942
świadczenie pielęgnacyjne	1.802	2.157.720
jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka	431	431.000

Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Ostrołęce.

Tabela 26. Świadczenia rodzinne przyznane w mieście w 2016 r.

rodzaj świadczenia	liczba przyznanych świadczeń	wartość przyznanych świadczeń (zł)
zasiłek rodzinny	32.927	3.684.826
dodatek do zasiłku z tytułu urodzenia dziecka	179	179.000
dodatek do zasiłku z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	869	344.015
dodatek do zasiłku z tytułu samotnego wychowywania dziecka	1.650	294.110
dodatek do zasiłku z tytułu samotnego wychowywania dziecka i utraty prawa do zasiłku dla bezrobotnych	–	–
dodatek do zasiłku z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego	2.099	203.310
dodatek do zasiłku z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego	1.952	195.200
dodatek do zasiłku z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania	99	8.103
dodatek do zasiłku z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej	4.418	401.155
zasiłek pielęgnacyjny	11.783	1.802.799
świadczenie pielęgnacyjne	1.903	2.467.256
jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka	463	463.000

Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Ostrołęce.

Najczęstszą formą wsparcia był zasiłek rodzinny, który służy częściowemu pokryciu wydatków na utrzymanie dziecka. Warto zauważyć, iż z roku na rok spadała liczba przyznanych tego typu świadczeń. Istotne formy wsparcia stanowiły również: zasiłek pielęgnacyjny, świadczenia pielęgnacyjne oraz dodatki do zasiłku rodzinnego z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania, z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej oraz z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego.

Świadczenia alimentacyjne stanowiły kolejną formę wsparcia udzielaną w latach 2013-2016 mieszkańcom Ostrołęki przez Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie. Ta pomoc finansowa, świadczona zgodnie z ustawą o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, była przyznawana dziecku wychowywanemu w rodzinie niepełnej, w przypadku bezskuteczności egzekucji zasądzonych świadczeń alimentacyjnych, oraz dzieciom wychowywanym przez osoby pozostające w związkach małżeńskich, przeprowadzających separację lub rozwód. Dane w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 27. Świadczenia alimentacyjne przyznane w mieście w latach 2013-2016

	2013	2014	2015	2016
liczba osób, którym decyzją przyznano świadczenie	623	617	600	575
liczba przyznanych świadczeń	7.772	7.675	7.408	7.287
wielkość wydatków na świadczenia (zł)	3.084.041	3.120.243	3.100.486	3.074.160

Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Ostrołęce.

Pomoc świadczona przez Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Ostrołęce nie ogranicza się do wypłaty świadczeń pieniężnych. Kadra MOPR realizuje cały szereg zadań w postaci świadczeń niepieniężnych, jak praca socjalna, poradnictwo specjalistyczne czy interwencja kryzysowa. MOPR zajmuje się również świadczeniem usług wolontarystycznych, kartą wielkiej rodziny, kartą dużej rodziny, animacją lokalną, reintegracją społeczno-zawodową osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, organizowaniem prac społecznie użytecznych. W strukturze MOPR funkcjonują:

- Klub Integracji Społecznej „Progres”, który udziela pomocy osobom indywidualnym oraz ich rodzinom w odbudowywaniu i podtrzymywaniu umiejętności uczestnictwa w życiu społeczności lokalnej, w powrocie do pełnienia ról społecznych oraz w podniesieniu kwalifikacji zawodowych dostosowanych do potrzeb rynku pracy.
- „Tani Bar”, oferujący posiłki osobom na podstawie decyzji administracyjnej Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie oraz innym osobom nie będącym klientami Ośrodka.
- Dzienny Dom Pobytu Seniora, który wykonuje w szczególności zadania w zakresie organizowania dziennego pobytu seniorom, w tym zajęć kulturalnych, edukacyjnych i usprawniających ruchowo prowadzonych grupowo bądź w formie indywidualnej pomocy terapeutycznej w rozwiązywaniu trudnych sytuacji życiowych.

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Ostrołęce prowadzi również obsługę administracyjną Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności. Realizacją zadań dotyczących organizacji pieczy zastępczej na terenie miasta Ostrołęki zajmuje się Organizator Rodzinnej Pieczy Zastępczej w Ostrołęce. Poniższa tabela przedstawia dane o działalności MOPR w Ostrołęce w odniesieniu do ludności miasta w zakresie pieczy zastępczej.

Tabela 28. Dane dotyczące pieczy zastępczej w latach 2013-2016

	2013	2014	2015	2016
liczba dzieci z miasta zgłoszonych do adopcji	21	14	27	8
liczba adoptowanych dzieci z miasta	3	6	1	2
liczba dzieci z miasta umieszczonych w rodzinach zastępczych	17	11	14	8
liczba dzieci z miasta umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych	9	10	9	5
liczba dzieci z miasta przebywających w rodzinach zastępczych	84	84	89	86
liczba dzieci z miasta przebywających w placówkach opiekuńczo-wychowawczych	25	31	32	31
liczba rodzin zastępczych, które objęły opieką dzieci z miasta	42	52	55	56
liczba usamodzielnionych dzieci z miasta	36	37	35	31

Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Ostrołęce.

W celu świadczenia skutecznej pomocy mieszkańcom niezbędna jest rozwinięta infrastruktura socjalna, na którą składają się zarówno jednostki środowiskowe, jak i instytucjonalne. Szczegółowe dane na temat funkcjonujących w mieście podmiotów świadczących wsparcie przedstawiają poniższe tabele.

Tabela 29. Ośrodki i instytucje wsparcia

lp.	rodzaj	liczba	liczba miejsc
1.	Warsztaty Terapii Zajęciowej	1	30
2.	Środowiskowy Dom Samopomocy	1	60
3.	Noclegownia	1	30
4.	Dzienny Dom Pobytu Seniora	1	30

Dane Urzędu Miasta Ostrołęki.

Tabela 30. Placówki opiekuńczo-wychowawcze, resocjalizacyjne, ośrodki interwencji kryzysowej, jednostki specjalistycznego poradnictwa, w tym rodzinnego, ośrodki adopcyjno-opiekuńcze, rodziny zastępcze działające na terenie miasta

lp.	rodzaj	liczba	liczba miejsc
1.	placówki opiekuńczo-wychowawcze socjalizacyjne	1	30
2.	placówki wsparcia dziennego	6	135
3.	Ośrodki Interwencji Kryzysowej	1	6
4.	jednostki poradnictwa specjalistycznego ogółem	1	x
5.	jednostki poradnictwa rodzinnego ogółem	2	x
	w tym jednostki poradnictwa dla rodzin naturalnych		x
	w tym jednostki poradnictwa dla rodzin zastępczych i adopcyjnych	2	x
6.	ośrodki adopcyjno-opiekuńcze	1	-

7.	rodziny zastępcze ogółem (stan na 31.12.2016 r.)	51	72 (dzieci)
	w tym rodziny zastępcze pełniące obowiązki pogotowia rodzinnego	1	3

Dane Urzędu Miasta Ostrołęki.

Tabela 31. Mieszkania chronione na terenie miasta

lp.	rodzaj	liczba	liczba miejsc	liczba osób oczekujących na usługi	okres oczekiwania (w miesiącach)
1.	mieszkania chronione ogółem	2	9	0	0
2.	w tym dla osób usamodzielnionych	2	9	0	0

Dane Urzędu Miasta Ostrołęki.

Tabela 32. Ośrodki służące aktywizacji środowiska seniorów

lp.	rodzaj	liczba
1.	Klub Seniora	6
2.	Uniwersytet Trzeciego Wieku	1
3.	Dzienny Dom Pobytu Seniora	1

Dane Urzędu Miasta Ostrołęki.

Na terenie miasta funkcjonują także dwa domy pomocy społecznej: DPS dla osób przewlekle somatycznie chorych i DPS dla osób przewlekle psychicznie chorych. Dane na ten temat przedstawia poniższa tabela.

Tabela 33. Domy pomocy społecznej na terenie miasta

lp.	rodzaj DPS	liczba	liczba miejsc	liczba osób oczekujących na usługi	okres oczekiwania (w miesiącach)
1.	DPS dla osób przewlekle somatycznie chorych	1	17	3	11
2.	DPS dla osób przewlekle psychicznie chorych	1	233	4	13

Dane Urzędu Miasta Ostrołęki.

Program wsparcia dzieci z rodzin z problemami w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych i potrzebujących wsparcia środowiskowego na terenie Ostrołęki realizuje Zespół Placówek Wsparcia Dziennego, w którego strukturze funkcjonuje 6 świetlic dla dzieci i młodzieży oraz zespół ds. asysty rodzinie (4 asystentów rodziny). Ich wykaz prezentuje poniższa tabela.

Tabela 34. Świetlice środowiskowe działające w mieście w 2016 r.

lp.	nazwa	adres
1.	Zespół Placówek Wsparcia Dziennego	ul. Poznańska 34/36
2.	Świetlica „Pociecha”	ul. Bogusławskiego 17
3.	Świetlica „Promyk”	ul. Padlewskiego 51B
4.	Świetlica „Słodziaki”	ul. Jaracza 2a
5.	Świetlica „Gwiazdki”	ul. Sikorskiego 4
6.	Świetlica „Gwarek”	ul. Hallera 13
7.	Świetlica „Elfy”	ul. Plac Dworcowy 4

Dane Urzędu Miasta Ostrołki.

Wsparcie dzieciom, młodzieży ich rodzicom i nauczycielom z terenu miasta świadczy Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna. Poszerzone informacje na temat działalności Poradni w roku szkolnym 2015/2016 prezentują poniższe tabele.

Tabela 35. Działalność diagnostyczna Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej

rodzaj diagnozy	dzieci w wieku do 3. roku życia	dzieci w wieku przedszkolnym	uczniowie szkół podstawowych	uczniowie gimnazjum	uczniowie szkół ponadpodst./ponadgim.	młodzież nieucząca się i niepracująca	ogółem
	1	2	3	4	5	6	7
psychologiczna	14	106	304	89	59	1	573
pedagogiczna	19	130	336	87	34	0	606
logopedyczna	18	271	98	10	3	0	400
lekarska	9	53	73	45	42	0	222
związana z wyborem kierunku kształcenia i zawodu oraz planowaniem kształcenia i kariery zawodowej	0	0	1	69	1	0	71

Dane Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Ostrołce.

Tabela 36. Pomoc bezpośrednia Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej udzielana dzieciom i młodzieży z terenu miasta

formy pomocy bezpośredniej	dzieci do 3. roku życia	dzieci w wieku przedszk.	uczniowie szkół podstaw.	uczniowie gimnazjum	uczniowie szkół ponadpod./ponadgimn..	młodzież nieucząca się i nieprac.	ogółem	^ 3 m-ce
zajęcia korekcyjno-kompensacyjne	X	9	40	3	1	0	53	48
terapia logopedyczna	1	142	31	1	2	0	177	123
terapia psychologiczna, w tym psychoterapia	X	12	35	14	14	1	76	42
terapia dla zagrożonych uzależnieniem	X	X	0	2	0	0	2	0
inne zajęcia o charakterze terapeutycznym	0	30	22	1	1	0	54	48
zajęcia grupowe aktywizujące wybór kierunku kształcenia i zawodu	X	X	0	116	0	0	116	0
inne formy pomocy indywidualnej	3	19	13	9	8	0	52	1
inne formy pomocy grupowej	0	293	25	38	30	0	386	34
zajęcia grupowe prowadzone w szkołach i placówkach oświatowych	X	X	170	282	276	X	728	20
porady bez badań / porady	0	4	15	9	7	0	35	X
porady po badaniach przesiewowych	0	1	0	0	X	X	1	X
badania przesiewowe słuchu programem „Słyszę”	X	147	0	2	0	0	149	X
badania przesiewowe wzroku programem „Widzę”	X	0	1	0	0	0	1	X
badania przesiewowe mowy programem „Mówię”	X	1	0	0	0	0	1	X

Dane Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Ostrołecie.

Poradnia Psychologiczna prowadziła ponadto różnorodne grupowe zajęcia wspomagające wszechstronny rozwój dzieci i młodzieży i podejmowała działania wobec dzieci, uczniów i ich rodziców w celu niwelowania zagrożeń, w celu niwelowania występujących problemów, zaburzeń i dysfunkcji rozwojowych oraz działania wspierające rodziców i nauczycieli.

W roku szkolnym 2015/16 w porównaniu do roku poprzedniego wzrosła liczba dzieci ze szkół podstawowych (170, wzrost o 151) i gimnazjalnych (282, wzrost o 282) korzystających z zajęć grupowych prowadzonych w szkołach i placówkach oświatowych (liczba uczniów ze szkół ponadgimnazjalnych pozostaje na tym samym poziomie), co jest

wynikiem zapraszania specjalistów do prowadzenia zajęć bezpośrednio na miejscu w placówkach na zaproszenie dyrekcji, wychowawców szkół, psychologów i pedagogów szkolnych (łącznie 728 osób, wzrost o 440).

12. SEKTOR POZARZĄDOWY

Organizacje pozarządowe są przejawem społeczeństwa obywatelskiego, jedną z form aktywności społecznej. Odgrywają ważną rolę nie tylko w konsolidacji lokalnej społeczności, organizacyjnym wzmacnianiu władz lokalnych, lecz również zwiększają szanse rozwoju.

W 2016 roku na terenie Ostrołęki funkcjonowało 105 organizacji pozarządowych. Samorząd miasta, w oparciu o akt prawa miejscowego (Program współpracy miasta Ostrołęki z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie), podejmował z nimi współpracę, która m.in. polegała na dofinansowywaniu działalności statutowej oraz udzielaniu wsparcia lokalowego.

Organizacje pozarządowe w mieście w 2016 roku:

1. Towarzystwo Przyjaciół Ostrołęki; Ostrołęka, Pl. Gen. J. Bema 9/13
2. Towarzystwo Muzyczne im. Grażyny Bacewiczówny; Ostrołęka, ul. Gorbatowa 15
3. Ostrołęckie Stowarzyszenie Twórców; Ostrołęka, ul. Łęczysk 45
4. Ostrołęckie Towarzystwo Naukowe im. Adama Chętnika; Ostrołęka, ul. Parkowa 6
5. Stowarzyszenie Pomocy Szkole; Ostrołęka, ul. Berlinga 5
6. Stowarzyszenie Przyjaciół Bibliotek i Książki w Ostrołęce; ul. Głowackiego 42
7. Ostrołęcki Ruch Wspierania Przedsiębiorczości w Ostrołęce; ul. Kołobrzeska 15
8. Stowarzyszenie na Rzecz Osób Niepełnosprawnych „Pomocna Dłoń” w Ostrołęce; ul. Mazowiecka 2/12
9. „Związek Kurpiów” w Ostrołęce; ul. Świętokrzyska 2
10. Agencja Rozwoju Regionu Mazowsze Północno-Wschodniego w Ostrołęce; ul. Baśniowa 14
11. Ostrołęcki Klub „Amazonki”; Ostrołęka, ul. Targowa 11
12. Stowarzyszenie Rozwoju Turystyki i Rekreacji w Ostrołęce; ul. Bogusławskiego 18
13. Stowarzyszenie Inicjatyw Gospodarczych i Edukacyjnych im. Karola Adamickiego; Ostrołęka, ul. I Armii Wojska Polskiego 44
14. Towarzystwo Wiedzy Powszechnej Oddział Regionalny w Ostrołęce; ul. Jagiełły 5
15. Ostrołęckie Forum Gospodarcze; Ostrołęka, ul. Gen. A. Gorbatowa 15/236
16. Ostrołęckie Wodne Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe; Ostrołęka, ul. Irysowa 13
17. Stowarzyszenie Promocji Zdrowia „Nadzieja”; Ostrołęka, ul. Kościuszki 24/26
18. Forum Ekologiczno- Edukacyjne w Ostrołęce; ul. Rataja 7
19. Stowarzyszenie Sympatyków 5 Pułku Ułanów Zasławskich; Ostrołęka, ul. Powstańców 21
20. Towarzystwo Kulturalne „Bywalczy”; Ostrołęka, ul. Inwalidów Wojennych 23
21. Stowarzyszenie „Teraz Ostrołęka”; Ostrołęka, ul. Piłsudskiego 21/6
22. Ogólnopolskie Stowarzyszenie Osób Niepełnosprawnych; Ostrołęka, ul. Mazowiecka 2

23. Mazowieckie Stowarzyszenie Profilaktyki Społecznej „Graffiti” w Ostrołęce, ul. Inwalidów Wojennych 21
24. Stowarzyszenie dla dzieci z autyzmem „Bądźmy Razem” w Ostrołęce, ul. Batalionu Czwartaków 6
25. Stowarzyszenie Twój Dom Ostrołęka; Ostrołęka, ul. Piłsudskiego 6/208 (zawieszona działalność)
26. Stowarzyszenie Pielęgniarek i Położnych na Rzecz Promocji Zawodu i Praw Kobiet „OAZA” w Ostrołęce; ul. Oświatowa 1/29
27. Towarzystwo Miłośników Sztuki; Ostrołęka, ul. Rtm. Witolda Pileckiego 4/22
28. Stowarzyszenie Ogrodów Działkowych Region Ostrołęka; Ostrołęka, ul. 11 Listopada 19/29
29. Regionalna Federacja Gospodarcza w Ostrołęce; Ostrołęka, ul. Prądzyńskiego 5A
30. Stowarzyszenie „Zespół Pieśni i Tańca Kurpie”; Ostrołęka, ul. Celna 9/33
31. Stowarzyszenie Przyjaciół Zespołu Szkół Nr 5 im. Unii Europejskiej w Ostrołęce; ul. Gen. Zygmunta Berlinga 5
32. Stowarzyszenie Krzewienia Wiedzy i Przedsiębiorczości; Ostrołęka, ul. Gen. A. Gorbatowa 13
33. Wodne Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe „WOPR-OS” w Ostrołęce; ul. Padlewskiego 51C/28
34. Krajowe Koło Weteranów ich Rodzin i Przyjaciół 5 Pułku Ułanów Zasławskich; Ostrołęka, ul. Batalionu Czwartaków 4
35. Stowarzyszenie „Ekomena”; Ostrołęka, ul. Gen. A. Gorbatowa 15/99
36. Stowarzyszenie „Rodzina Polska”; Ostrołęka, ul. 11 Listopada 14/14
37. Stowarzyszenie Absolwentów i Sympatyków I Liceum Ogólnokształcącego im. Gen. J. Bema w Ostrołęce; ul. Traugutta 1
38. Stowarzyszenie Przyjaciół Szkoły Podstawowej Nr 1 im. Stanisława Jachowicza w Ostrołęce „Jedynka”; Ostrołęka, ul. Gen. A. Gorbatowa 4/6
39. Stowarzyszenie Wspierania Rozwoju „Rozwinąć Skrzydła”; Ostrołęka, ul. M. Korzeniowskiej 4
40. Stowarzyszenie „Pozwólmy Życ” im. Mariusza Krzykowskiego; Ostrołęka, ul. M. Konopnickiej 4/4
41. Stowarzyszenie na rzecz świadomego rodzica „Szczęśliwy Rodzic” w Ostrołęce, ul. Insurekcyjna 6/95
42. Ostrołęckie Towarzystwo Fotograficzne; Ostrołęka, Pl. Gen. J. Bema 14
43. Ostrołęckie Stowarzyszenie Historyczne „Czwartacy”; Ostrołęka, ul. Dzieci Polskich 13/26
44. Stowarzyszenie „Unikat – Przyjazna Gmina” w Ostrołęce; Ostrołęka, ul. Gen. J. Hallera 13 (adres do korespondencji: ul. Sienkiewicza 30a/79)
45. Stowarzyszenie Centrum Informacji Społecznej w Ostrołęce; Ostrołęka, ul. Sobótkowa 6
46. Stowarzyszenie Osób Niepełnosprawnych „Samodzielność, Praca, Aktywność”; Ostrołęka, ul. Mazowiecka 2
47. Mazowieckie Inicjatywy Społeczne; Ostrołęka, ul. Kleeberga 10/12
48. Ostrołęckie Stowarzyszenie Promocji Zdrowia i Trzeźwości „Arkadia”; Ostrołęka, ul. Gen. A. Gorbatowa 15
49. Stowarzyszenie Rowerowe Ostrołęka „Cycling Tam”; Ostrołęka, ul. Piłsudskiego 25/27
50. Stowarzyszenie Kolejarzy Kurpiowskich; Ostrołęka, ul. Kolejowa 3
51. Stowarzyszenie Na Rzecz Integralnego Rozwoju Społeczności Lokalnej „Integra Progressio”; Ostrołęka, ul. Gen. Aleksandra Gorbatowa 24A/39
52. Stowarzyszenie „Dajmy Razem Szansę”; Ostrołęka, ul. Goworowska 16/23

53. Stowarzyszenie Historii Ziemi Ostrołęckiej im. kpt. Aleksandra Bednarczyka „Adama”; Ostrołęka, ul. 11 Listopada 22
54. Ostrołęckie Stowarzyszenie Przyjaciół Tańca i Sportu; Ostrołęka, ul. Gen. J. Hallera 13
55. Powiatowy Grodzko-Ziemski Szkolny Związek Sportowy; Ostrołęka, ul. Goworowska 8A
56. Stowarzyszenie Przyjaciół Państwowej Szkoły Muzycznej I i II Stopnia; Ostrołęka, ul. Traugutta 7
57. Stowarzyszenie Muzyków i Artystów „Gama”; Ostrołęka, ul. Kopernika 15/3
58. Stowarzyszenie Rozwoju Poprzez Taniec „Progres”; Ostrołęka, ul. Wiejska 66C
59. Stowarzyszenie Przyjaciół Dzieci Niepełnosprawnych Przy Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym w Ostrołęce „Dajmy Radość”; Ostrołęka, ul. Traugutta 9
60. Stowarzyszenie „Towarzystwo Dróg Żelaznych”; Ostrołęka, ul. Pl. Dworcowy 1,
61. Stowarzyszenie „Seniorzy Kurpi i Ostrołęki”; Ostrołęka, ul. Inwalidów Wojennych 23/10
62. Stowarzyszenie Na Rzecz Wsparcia i Rozwoju Społeczności Lokalnej „WIR”; Ostrołęka, ul. Generała Józefa Hallera 12
63. Stowarzyszenie Krótkofalowców i Radioamatorów Ziemi Kurpiowskiej; Ostrołęka, ul. Króla Jana Kazimierza 1
64. Stowarzyszenie Na Rzecz Obrony Terytorialnej Legia Nadnarwiańska; Ostrołęka, ul. I Armii Wojska Polskiego 18.
65. Kurpiowskie Towarzystwo Kultury Teatralnej w Ostrołęce; ul. Sikorskiego 6
66. Stowarzyszenie Sympatyków II Społecznego Liceum Ogólnokształcącego im. Toniego Halika w Ostrołęce, ul. Prądyńskiego 5
67. Stowarzyszenie „Razem dla Dwójki” w Ostrołęce; ul. Jaracza 5
68. Stowarzyszenie „Eko-Edu” w Ostrołęce; ul. Celna 9/20
69. Stowarzyszenie „Teraz Ostrołęka”; Ostrołęka, ul. Piłsudskiego 21/6
70. Stowarzyszenie „Przyjazna Gmina”; Ostrołęka, ul. Piłsudskiego 6 p. 215
71. Stowarzyszenie Prywatnych Przewoźników Autobusowych; Ostrołęka, ul. Łęczysk 66
72. Ostrołęckie Stowarzyszenie Właścicieli Lokali Wspólnota; Ostrołęka, ul. Berka Joselewicza 1
73. Ruch Na Rzecz Dobrej Szkoły; Ostrołęka, ul. Sienkiewicza 51/2
74. Stowarzyszenie Pomocy Prawnej „Optimum”; Ostrołęka, ul. Targowa 11
75. Ostrołęckie Stowarzyszenie Gospodarcze im. Księdza Wawrzyńca Białobrzeskiego; Ostrołęka, ul. Poziomkowa 12
76. Stowarzyszenie „Eko-Leśne”; Ostrołęka, ul. Grabowa 9
77. Stowarzyszenie „Na Rzecz Przetrwania”; Ostrołęka ul. Wygodna 10
78. Stowarzyszenie Klub Motocyklowy Perun; Ostrołęka, ul. Kurpiowska 8
79. Klub Turystyki Motocyklowej Traveling Spiders; Ostrołęka, ul. Zwycięzców 17
80. Stowarzyszenie „Narodowa Ostrołęka”; Ostrołęka, ul. Sienkiewicza 24/26
81. Ostrołęckie Stowarzyszenie Eksploracyjne; Ostrołęka, ul. Goworowska 31A/37
82. Stowarzyszenie Semper Fidelis; Ostrołęka, ul. Madalińskiego 21/7
83. Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze Oddział Zakładowy „Celuloza” w Ostrołęce, ul. I AWP 21
84. Stowarzyszenie Inżynierów i Techników Leśnictwa i Drzewnictwa Oddział Ostrołęcki, ul. T. Zawadzkiego „Zośki” 4
85. Związek Represjonowanych Politycznie Żołnierzy-Górników Okręg w Ostrołęce, Pl. Gen. J. Bema 3
86. Stowarzyszenie Sędziów Polskich „Justitia” Oddział w Ostrołęce, ul. Mazowiecka 3
87. Samodzielne koło Terenowe Nr 116 Społecznego Towarzystwa Oświatowego w Ostrołęce, ul. Koszarowa 3

88. Polskie Towarzystwo Lekarskie Oddział Regionalny w Ostrołęce, ul. Sienkiewicza 64
89. Narodowy Fundusz Ochrony Zdrowia Komitet Oddziału w Ostrołęce,
ul. Goworowska 2/69
90. Związek Kombatantów RP i Byłych Więźniów Politycznych Koło Powiatowe
w Ostrołęce, ul. Sienkiewicza 45
91. Towarzystwo Kultury Teatralnej Oddział Okręgowy w Ostrołęce, ul. Głowackiego 42
92. Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów Zarząd Rejonowy w Ostrołęce,
ul. Prądyńskiego 5
93. Katolickie Stowarzyszenie „Civitas Christiana” im. Kard. Stefana Wyszyńskiego Oddział
w Ostrołęce, ul. Rejtana 1
94. Polski Związek Niewidomych Koło Terenowe w Ostrołęce, ul. Kościuszki 24/26
95. Stowarzyszenie Elektryków Polskich Oddział Ostrołęcki, ul. Targowa 37
96. Federacja Stowarzyszeń Naukowo-Technicznych NOT Rada Regionalna w Ostrołęce,
ul. Mazowiecka 23
97. Związek Harcerstwa Polskiego Komenda Hufca ZHP w Ostrołęce,
Pl. Gen. J. Bema 11
98. Stowarzyszenie Polaków Poszkodowanych przez III Rzeszę Oddział
w Ostrołęce, Pl. Gen. J. Bema 3
99. Związek Sybiraków Oddział w Ostrołęce, Pl. Gen. J. Bema 3
100. Światowy Związek Żołnierzy Armii Krajowej Okręg w Ostrołęce, Pl. Gen. J. Bema 3
101. Stowarzyszenie Emerytów i Rencistów Policyjnych Koło Nr 4 w Ostrołęce, ul.
Korczaka 16
102. Związek Inwalidów Wojennych Rzeczypospolitej Polskiej Oddział w Ostrołęce,
ul. Sienkiewicza 45
103. Towarzystwo Przyjaciół Dzieci Oddział Powiatowy w Ostrołęce, ul. Kościuszki 21
104. Polski Czerwony Krzyż – Oddział Rejonowy w Ostrołęce ul. Kościuszki 24/24

W 2016 roku w Ostrołęce funkcjonowało 7 parafii Kościoła rzymskokatolickiego oraz Kościół Chrześcijan Baptystów i Kościół Zielonoświątkowy. Dane na ich temat zawiera poniższa tabela.

Tabela 37. Kościoły i parafie w mieście w 2016 r.

lp.	nazwa	adres
1.	Parafia p.w. Najświętszego Serca Jezusowego	ul. Kościuszki 53, 07-411 Rzekuń
2.	Parafia p.w. Nawiedzenia NMP	ul. Szwedzka 2, 07-410 Ostrołęka
3.	Parafia p.w. NMP Królowej Rodziny	ul. Kaczyńska 33, 07-410 Ostrołęka
4.	Parafia p.w. św. Antoniego Padewskiego	ul. Gomulickiego 1A, 07-410 Ostrołęka
5.	Parafia p.w. św. Franciszka z Asyżu	ul. Bohaterów Warszawy 21, 07-410 Ostrołęka
6.	Parafia pw. św. Wojciecha BM	ul. I Armii Wojska Polskiego 44, 07-410 Ostrołęka
7.	Parafia pw. Zbawiciela Świata	ul. Goworowska 49, 07-410 Ostrołęka
8.	Kościół Chrześcijan Baptystów	ul. Witosa 1, 07-410 Ostrołęka
9.	Kościół Zielonoświątkowy	ul. Kilińskiego 43, 07-410 Ostrołęka

Dane Urzędu Miasta w Ostrołęce.

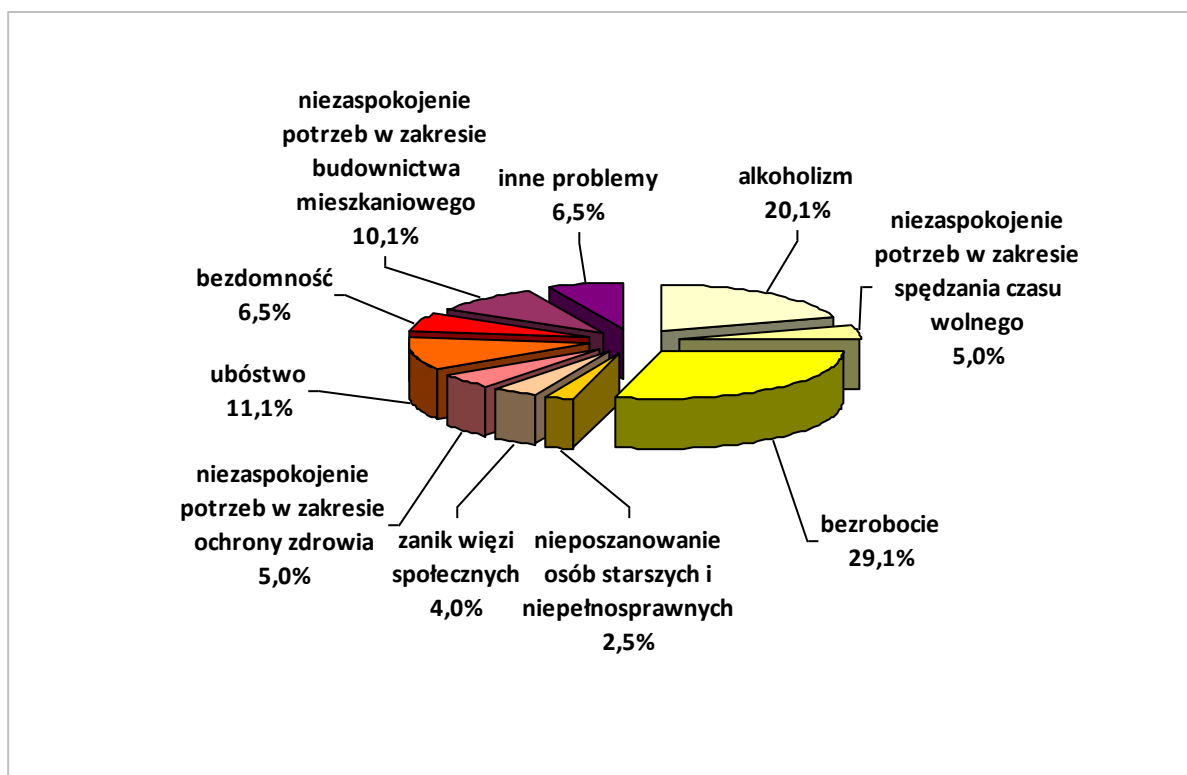

13. PROBLEMY SPOŁECZNE W OPINII ŚRODOWISKA LOKALNEGO

W celu pełniejszego zdiagnozowania problemów społecznych miasta przeprowadzono badania ankietowe przy zastosowaniu ankiety rozesłanej do osób mających wpływ na kształt lokalnej polityki społecznej (m.in. radnych miasta Ostrołęki, pracowników Urzędu Miasta, członków komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, przedstawicieli placówek oświatowych, kulturalnych, pomocy społecznej, służby zdrowia, Policji, organizacji pozarządowych, parafii oraz mieszkańców miasta). Do analizy przedłożono w sumie 112 wypełnionych anonimowo ankiet, w których badani odnieśli się do wybranych zagadnień.

Uczestników badania poproszono na wstępie o wskazanie problemów i niekorzystnych zjawisk, które ich zdaniem najbardziej uwidaczniają się w mieście. Rozkład odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

Wykres 9. Jakie problemy, niekorzystne zjawiska najbardziej uwidaczniają się w mieście?

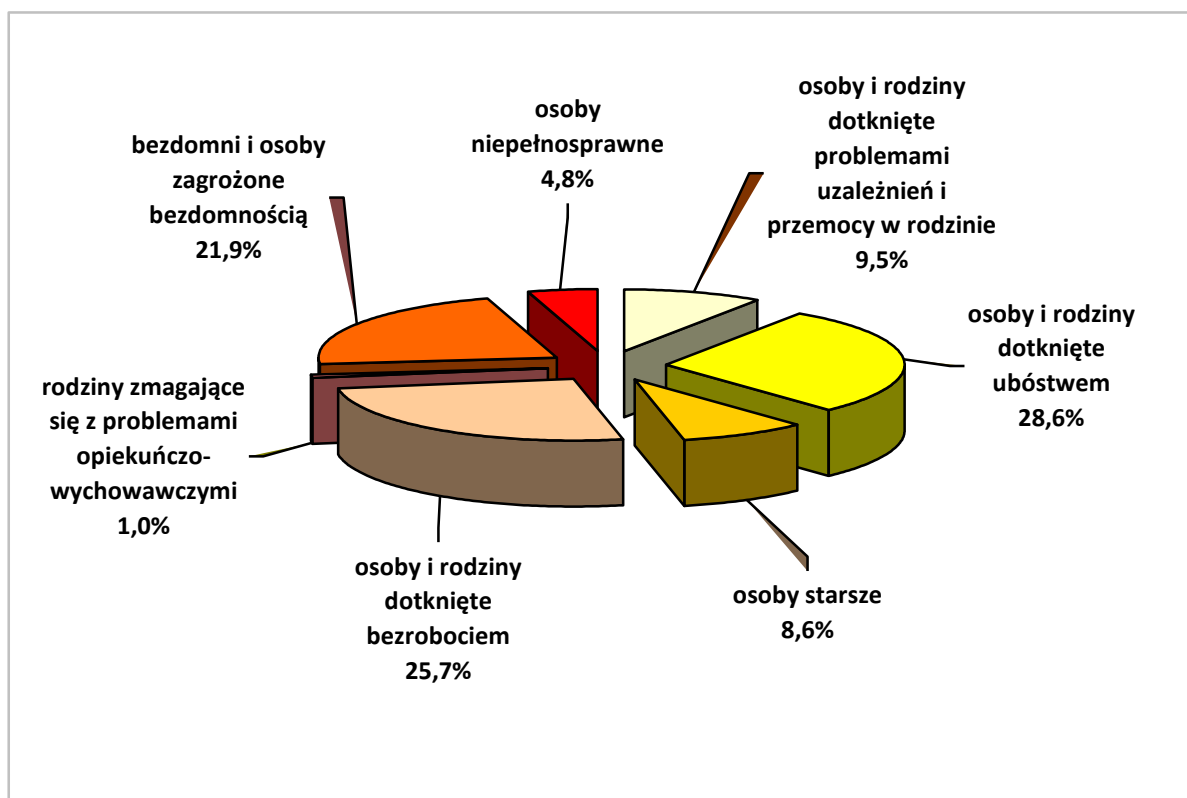
Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Wśród problemów, które najbardziej uwidaczniają się w mieście, respondenci najczęściej wskazywali bezrobocie 29,1%, alkoholizm 20,1% i ubóstwo 11,1%. Ankietowani zwrócili uwagę także na niezaspokojenie potrzeb w zakresie budownictwa mieszkaniowego 10,1% wskazań oraz bezdomność 6,5%, wskazań, niezaspokojenie potrzeb w zakresie ochrony

zdrowia i wolnego czasu po 5% wskazań. W dalszej kolejności wskazywali zanik więzi społecznych 4% i nieposzanowanie osób starszych i niepełnosprawnych 2,5%.

Odpowiadając na następne pytanie, ankietowani wskazywali kategorie osób i grup, które są najbardziej zagrożone marginalizacją i wykluczeniem społecznym. Rozkład odpowiedzi obrazuje kolejny wykres.

Wykres 10. Jakie osoby, rodziny, grupy mieszkańców miasta są najbardziej zagrożone marginalizacją i wykluczeniem społecznym?

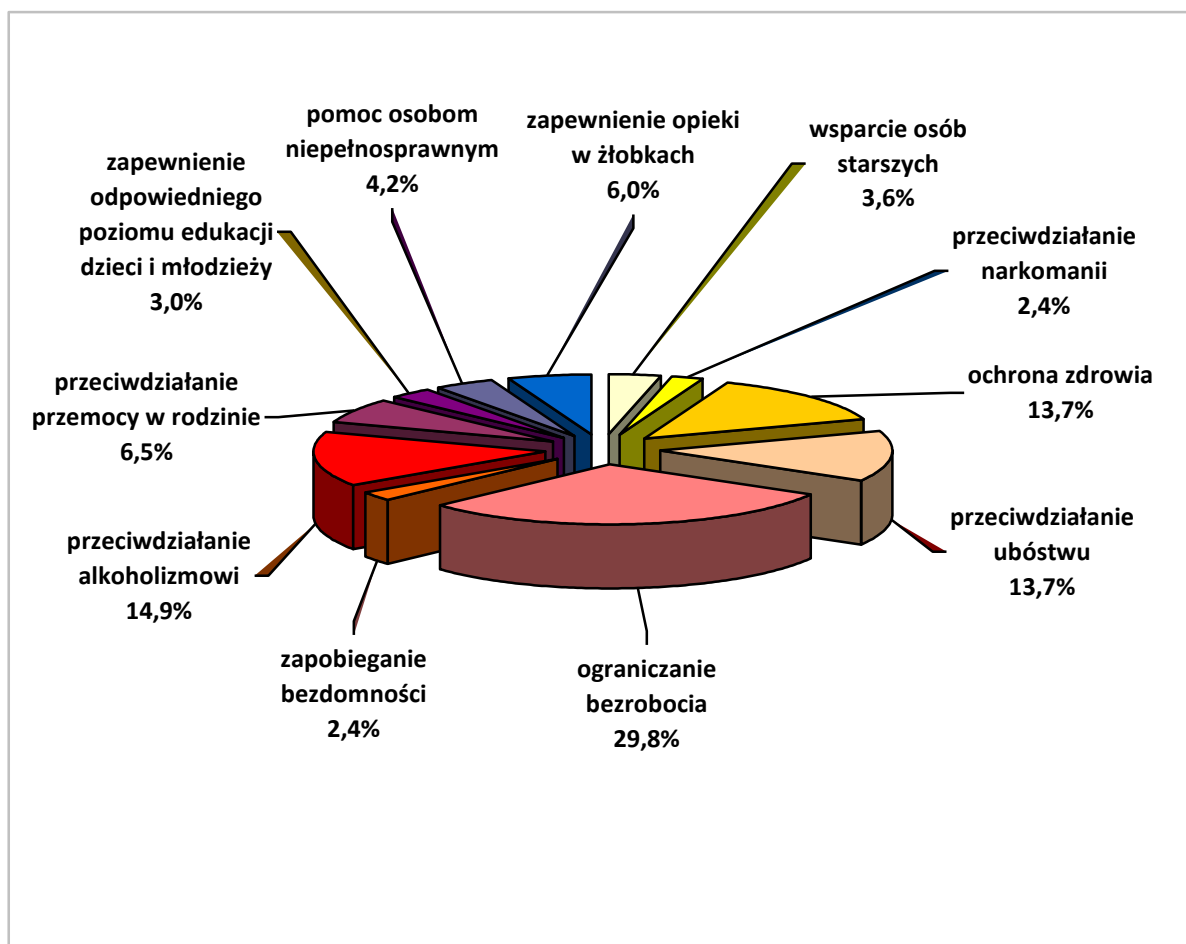

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Najczęściej wskazywaną przez badanych grupą najbardziej zagrożoną marginalizacją i wykluczeniem społecznym były osoby i rodziny dotknięte ubóstwem (28,6%), a następnie osoby i rodziny dotknięte bezrobociem (25,7%) oraz bezdomni i osoby zagrożone bezdomnością (po 21,9%). Często wskazywano na osoby i rodziny dotknięte problemami uzależnień i przemocy w rodzinie (9,5%), osoby starsze (8,6%) i niepełnosprawne (4,8%).

W kolejnym pytaniu poproszono badanych o wskazanie obszarów, w których ich zdaniem oferta pomocy świadczonej osobom i rodzinom dotkniętym problemami społecznymi w mieście przynosi najmniej zadowalające rezultaty. Rozkład odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

Wykres 11. W jakich obszarach oferta pomocy świadczonej w mieście przynosi najmniej zadowalające rezultaty?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

W opinii ankietowanych, obszary, w których oferta pomocy świadczonej osobom i rodzinom dotkniętym problemami społecznymi w mieście przynosi najmniej zadowalające rezultaty, to: bezrobocie (29,8%), ubóstwo i ochrona zdrowia (po 13,7%) oraz alkoholizm (14,9%).

Co zrobić, by poprawić sytuację osób i rodzin w mieście?

W ankiecie znalazło się również pytanie pozwalające badanym wskazać działania, jakie należałoby podjąć w mieście w celu poprawy sytuacji osób i rodzin dotkniętych problemami społecznymi. Odpowiadając na nie, ankietowani szczególny nacisk położyli na zwiększenie liczby miejsc pracy w mieście oraz aktywizację osób bezrobotnych, m.in. poprzez organizowanie prac interwencyjnych, robót publicznych. Za istotne uznali także kontynuowanie prowadzonej w mieście działalności profilaktycznej w obszarze uzależnień, udzielanie pomocy w postaci poradnictwa specjalistycznego (zwłaszcza psychologicznego,

psychiatrycznego i prawnego) oraz tworzenie grup wsparcia. Do ważnych kwestii zaliczyli również podjęcie kroków w celu zwiększenia dostępu mieszkańców miasta do lekarzy specjalistów, rehabilitantów i bezpłatnych badań profilaktycznych.

Podmioty mogące przyczynić się do zniwelowania problemów społecznych w mieście

Podczas badań ankietowych respondenci identyfikowali także instytucje i organizacje działające w mieście bądź obejmujące zasięgiem działania jego mieszkańców, które mogą w największym stopniu przyczynić się do zniwelowania lokalnych problemów społecznych. W pierwszej kolejności zaliczono do nich: Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie, placówki oświatowe, organizacje pozarządowe, Kościół, Policję, Miejską Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Powiatowy Urząd Pracy, Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną, Samorząd Miasta.

14. BEZROBOCIE

Problemy na rynku pracy, objawiające się niedostateczną liczbą miejsc pracy, prowadzą do obniżenia standardu życia ludności. Długotrwałe pozostawanie bez zatrudnienia ogranicza szanse na podjęcie pracy, przyczynia się do ubożenia ludności, a niekiedy prowadzi do wykluczenia społecznego.

Według danych Powiatowego Urzędu Pracy w Ostrołęce w latach 2013-2016 liczba osób bezrobotnych w mieście spadała: od 4 067 na koniec 2013 roku poprzez 3 748 na koniec roku następnego, 3 311 osób na koniec roku 2015 i 3 181 osób na koniec roku 2016. Jednocześnie zmniejszał się udział bezrobotnych w liczbie ludności miasta w wieku produkcyjnym. Wśród pozostających bez pracy większość w analizowanym okresie stanowiły kobiety, których udział w liczbie bezrobotnych na koniec 2013 r. wynosił 52,28%, w 2014 r. 51,66%, w 2015 r. 51,32%, a w 2016 r. 50,90%. Dane w tym zakresie przedstawia kolejna tabela.

Tabela 38. Bezrobotni w mieście i ich udział w liczbie ludności miasta w wieku produkcyjnym w latach 2013-2016

	2013	2014	2015	2016
liczba bezrobotnych w mieście	4 067	3 748	3 311	3 181
udział bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym	11,72%	11,03%	9,99%	9,91%
liczba bezrobotnych kobiet w mieście	2 126	1 936	1 699	1 619
udział kobiet w liczbie bezrobotnych	52,28%	51,66%	51,32%	50,90%

Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Ostrołęce.

Uzupełnienie powyższych danych stanowią przedstawione w kolejnej tabeli informacje na temat stopy bezrobocia, jaką odnotowano w latach 2013-2016 w Ostrołęce, województwie mazowieckim i w kraju.

Tabela 39. Stopa bezrobocia w mieście, województwie i w kraju w latach 2013-2016

	2013	2014	2015	2016
stopa bezrobocia w mieście	15,5%	14,9%	13,3%	12,5%
stopa bezrobocia w województwie mazowieckim	11,1%	9,8%	8,4%	7,2%
stopa bezrobocia w kraju	13,4%	11,5%	9,8%	8,3%

Dane Głównego Urzędu Statystycznego.

W latach 2013-2016 miasto Ostrołęka charakteryzowało się wyższą w stosunku do województwa mazowieckiego i kraju, stopą bezrobocia. W roku 2016 stopa bezrobocia w mieście była najniższa w analizowanym okresie. Zarówno w mieście, województwie, jak i w kraju w 2016 roku odnotowano jej spadek w porównaniu z poprzednimi latami.

Dla scharakteryzowania problemu bezrobocia w mieście ważna jest analiza danych dotyczących podziału bezrobotnych według wieku, czasu pozostawania bez pracy, stażu pracy i wykształcenia. Dane szczegółowe w tym zakresie na koniec 2016 roku przedstawia poniższa tabela.

Tabela 40. Bezrobotni w mieście na koniec 2016 roku według wieku, czasu pozostawania bez pracy, stażu pracy i wykształcenia

wiek	liczba bezrobotnych		udział kobiet (w %)
	ogółem	kobiet	
18-24 lata	363	174	47,93
25-34 lata	834	453	54,32
35-44 lata	742	398	53,64
45-54 lata	603	326	54,06
55-59 lat	421	217	51,54
60 lat i więcej	218	51	23,39
czas pozostawania bez pracy	liczba bezrobotnych		udział kobiet (w %)
	ogółem	kobiet	
do 1 miesiąca	207	85	41,06
1-3 miesiące	424	207	48,82
3-6 miesięcy	472	230	48,73
6-12 miesięcy	462	228	49,35
12-24 miesięcy	512	255	49,80
powyżej 24 miesięcy	1 104	614	55,62
staż pracy	liczba bezrobotnych		udział kobiet (w %)
	ogółem	kobiet	

bez stażu	476	252	52,94
do 1 roku	591	306	51,78
1-5 lat	677	360	53,18
5-10 lat	454	241	53,08
10-20 lat	522	283	54,21
20-30 lat	344	141	40,99
30 lat i więcej	117	36	30,77
wykształcenie	liczba bezrobotnych		udział kobiet (w %)
	ogółem	kobiet	
wyższe	511	330	64,58
policealne i średnie zawodowe	873	521	59,68
średnie ogólnokształcące	407	230	56,51
zasadnicze zawodowe	748	302	40,37
gimnazjalne i niższe	642	236	36,76

Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Ostrołce.

Na koniec 2016 roku wśród bezrobotnych w mieście największe grupy stanowiły osoby młode w wieku 25-34 lata (834 osoby) oraz 35-44 lata (742 osoby), osoby pozostające bez zatrudnienia powyżej 24 miesięcy (1 104 osoby) i od 12 do 24 miesięcy (512 osób), osoby ze stażem pracy od 1 roku do 5 lat (677 osób) i ze stażem do 1 roku (591 osób), a także osoby z wykształceniem policealnym i średnim zawodowym (873 osoby) i zasadniczym zawodowym (748 osób).

Liczne grupy wśród będących bez zatrudnienia stanowiły również osoby w wieku 45-54 lata (603 osoby) i 55-59 lat (421 osób), osoby pozostające bez pracy 3-6 miesięcy (472 osoby) i od 6 do 12 miesięcy (462 osoby), osoby ze stażem pracy od 10 do 20 lat (522 osoby) i bez żadnego stażu pracy (476 osób) oraz osoby z wykształceniem gimnazjalnym i poniżej (642 osoby) i wyższym (511 osób).

Największy udział kobiet w ogóle bezrobotnych odnotowano wśród osób w wieku 25-34 lata (54,321%) i 45-54 lata (54,06%), osób pozostających bez pracy powyżej 24 miesięcy (55,62%) oraz osób pozostających bez pracy od 12 do 24 miesięcy (49,80%), osób ze stażem pracy od 10 do 20 lat (54,21%) i od 1 roku do 5 lat (53,18%) oraz osób z wykształceniem wyższym (64,58%) i policealnym i średnim zawodowym (59,68%).

Tabela 41. Bezrobotni w mieście na koniec 2016 roku według wybranych rodzajów działalności ostatniego miejsca pracy oraz oferty pracy

rodzaj działalności ostatniego miejsca pracy	liczba bezrobotnych	liczba ofert pracy
rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	52	0
przetwórstwo przemysłowe	349	4
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektr., gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	11	0
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	27	0
budownictwo	285	2
handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	483	3
działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	82	0
transport i gospodarka magazynowa	96	80
informacja i komunikacja	24	0
działalność finansowa i ubezpieczeniowa	52	3
działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	26	0
działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	53	0
działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	110	1
administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	116	0
edukacja	52	0
opieka zdrowotna i pomoc społeczna	84	0
działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	50	0
pozostała działalność usługowa	195	0

Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Ostrołęce.

Na koniec 2016 roku wśród bezrobotnych w mieście dominowały osoby, dla których ostatnimi miejscami pracy były podmioty gospodarcze prowadzące działalność w takich działach, jak: handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych (483 osoby), przetwórstwo przemysłowe (349 osób) oraz budownictwo (285 osób).

Z powyższych danych wynika, że programami aktywizującymi osoby bezrobotne z miasta należy objąć przede wszystkim osoby z krótkim stażem pracy lub bez stażu pracy, którym powinno się zapewnić możliwość poszerzenia doświadczenia zawodowego lub podjęcia pierwszej pracy. Nie należy również zapominać o osobach mających za sobą kilkanaście lat pracy, którym powinno się zapewnić możliwość przekwalifikowania, aby wzmocnić ich konkurencyjność na rynku pracy. W szczególności dotyczy to tych, którzy

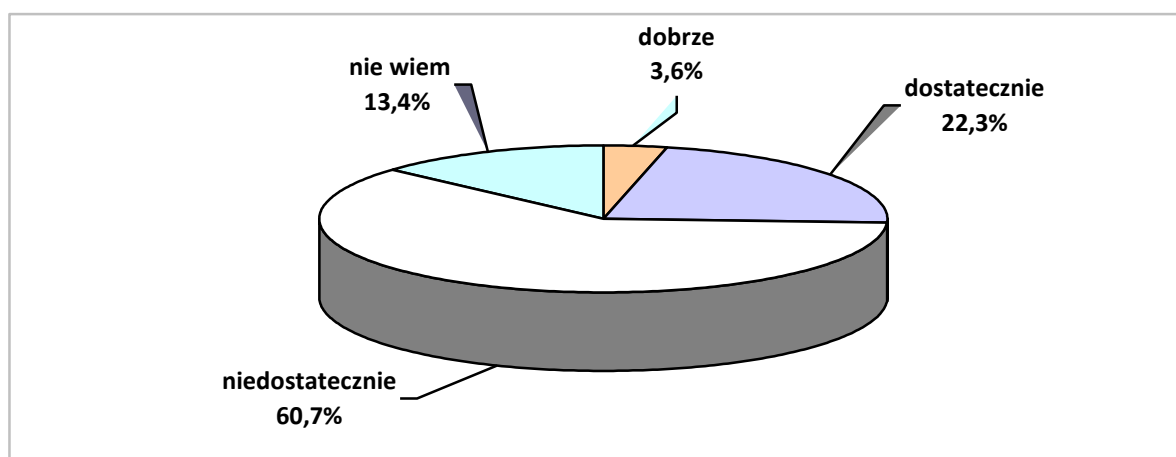
przed zwolnieniem z pracy byli zatrudnieni w takich gałęziach, jak budownictwo, przetwórstwo przemysłowe oraz handel hurtowy i detaliczny.

Ze względu na to, że problem bezrobocia w mieście w największym stopniu osiągał osoby z wykształceniem policealnym i średnim zawodowym oraz zasadniczym zawodowym, warto zachęcać młodzież do zdobywania wykształcenia, natomiast w przypadku osób pozostających na rynku pracy bez zatrudnienia, szczególny nacisk należy położyć na doksztalcanie oraz podniesienie lub zmianę kwalifikacji zawodowych.

Brak zatrudnienia jest jednym z najpoważniejszych problemów społecznych. Nie należy przy tym zapominać, że pozostawanie bez pracy prowadzi do powstawania kolejnych problemów, wśród których bardzo dotkliwie odczuwanym przez doświadczonych nim osoby i rodziny jest radykalne obniżenie statusu materialnego. Może to być powodem rozlicznych dysfunkcji, ograniczania udziału w życiu społecznym, utraty możliwości realizowania planów życiowych i rozwoju. Sytuacja ta wymaga szczególnej uwagi ze strony instytucji pomocowych i służb społecznych, przed którymi stoi niezwykle trudne zadanie w zakresie niwelowania skutków bezrobocia.

Uczestników przeprowadzonego na potrzeby niniejszego opracowania badania poproszono o ocenę realizowanych w mieście działań w zakresie przeciwdziałania bezrobociu.

Wykres 12. Jak Pani/Pan ocenia realizowane w mieście działania w zakresie przeciwdziałania bezrobociu?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Zdecydowana większość ankietowanych (60,7%) uznała realizowane w mieście działania w zakresie przeciwdziałania bezrobociu za niedostateczne. Niewiele ponad 22% respondentów określiło je jako dostateczne. Jako dobre tylko 3,6% badanych. Zdania w tej sprawie nie wyraziło 13,4% badanych.

15. BEZDOMNOŚĆ

Bezdomność jest zjawiskiem bardzo zmiennym w czasie, często ulega nasileniu w okresie jesienno-zimowym. Wśród populacji osób bezdomnych dominują osoby z wykształceniem podstawowym i zawodowym. Głównymi przyczynami bezdomności w Ostrołęce, zdiagnozowanymi przez pracowników socjalnych, były głównie: konflikty rodzinne, trwały rozpad związku małżeńskiego z koniecznością opuszczenia mieszkania, bezrobocie, utrata źródeł utrzymania, uzależnienie od alkoholu lub środków odurzających, brak możliwości powrotu do mieszkania po opuszczeniu zakładu karnego oraz utrata mieszkania z powodu eksmisji za zaległości czynszowe.

Pomoc osobom bezdomnym i zagrożonym bezdomnością z terenu miasta świadczy Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie na podstawie ustawy o pomocy społecznej. Przybiera ona głównie formę wsparcia rzeczowego (odzież, posiłek) oraz schronienia.

Tabela 42. Pomoc społeczna przyznana w mieście z powodu bezdomności w latach 2013-2016

	2013	2014	2015	2016
liczba rodzin	70	82	104	100
liczba osób w rodzinach	72	83	105	100

Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Ostrołęce.

W latach 2013-2015 liczba rodzin i przebywających w nich osób objętych wsparciem z powodu bezdomności wzrastała w każdym roku (70 rodzin i 72 osoby w 2013 r., 82 rodziny i 83 osoby w 2014 r., 104 rodziny i 105 osób w 2015 r.). W roku 2016 liczba ta nieznacznie zmalała do poziomu 100.

16. PROBLEMY UZALEŻNIEŃ I PRZEMOCY W RODZINIE

Liczba osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków oraz dotkniętych z powodu ich nadużywania problemem przemocy w rodzinie jest trudna do ustalenia. Alkoholizm, narkomania i przemoc w rodzinie należą do najpoważniejszych problemów społecznych. Zjawiska te powodują szkody we wszystkich sferach życia człowieka, mając istotny wpływ zarówno na poczucie bezpieczeństwa społecznego, jak również na ogólny stan zdrowia, zdolność do konkurencji na coraz bardziej wymagającym rynku pracy oraz relacje rodzinne i międzyludzkie.

Przemoc w rodzinie jest z kolei patologią mającą w wielu przypadkach swoje źródło w ubóstwie i uzależnieniach. Jej ofiarami są osoby słabe fizycznie, psychicznie, o niskim

poczuciu własnej wartości, zależne w jakiś sposób od sprawcy. Na ogół należą do nich kobiety i dzieci, rzadziej osoby niepełnosprawne, starsze i chore.

Skuteczne przeciwdziałanie problemom uzależnień i przemocy w rodzinie oraz eliminacja ich niekorzystnego wpływu na społeczeństwo wymaga prowadzenia działań związanych z profilaktyką wspomnianych problemów i ich rozwiązywaniem oraz integracji społecznej osób nimi dotkniętych. Na szczeblu miasta działania te wyznaczane są w ramach gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii, a także przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie, a ich inicjowanie należy do Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

Poniższa tabela przedstawia dane dotyczące środków finansowych przeznaczonych na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień oraz przemocy w rodzinie w mieście w latach 2013-2015.

Tabela 43. Środki finansowe (w zł) przeznaczone na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień oraz przemocy w rodzinie, w tym na przeciwdziałanie narkomanii w mieście w latach 2013-2015

wielkość wydatków	2013	2014	2015
na profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych, w tym na:			
na przeciwdziałanie narkomanii	307.176,19	355.385	344.855
na przeciwdziałanie przemocy w rodzinie	125.000	126.500	127.500
razem	1.276.758,42	1.365.522,63	994.269,21

Dane Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Ostrołęce.

W latach 2013-2015 wysokość kwot przeznaczanych na walkę z alkoholizmem ulegała wahaniom. Zwiększała się natomiast kwota środków mających służyć przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Kwota środków przeznaczanych na przeciwdziałanie narkomanii wahała się.

Jak wspomniano powyżej, ważną rolę w procesie przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy w rodzinie odgrywa Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Zespół Interdyscyplinarny.

Wybrane dane dotyczące działalności MKRPA w Ostrołęce oraz lokalnego rynku napojów alkoholowych przedstawia poniższa tabela.

Tabela 44. Lokalny rynek napojów alkoholowych oraz działalność MKRPA w latach 2013-2015 w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień w mieście

	2013	2014	2015
liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych w mieście	164	164	169
liczba przeprowadzonych kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych	62	57	32
liczba wydanych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych	170	122	186
liczba decyzji podjętych w sprawie cofnięcia zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych	0	0	0
liczba pozytywnych opinii MKRPA w sprawie wydania zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych	128	104	110
liczba negatywnych opinii MKRPA w sprawie wydania zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych	0	1	0
liczba osób, z którymi MKRPA przeprowadziła rozmowy interwencyjno-motywujące w związku z nadużywaniem alkoholu	284	165	260
liczba osób uzależnionych od alkoholu, wobec których MKRPA wystąpiła do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego	42	33	24
liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie, z którymi kontaktowali się członkowie MKRPA	21	24	37
liczba sprawców przemocy w rodzinie, których Zespół Interdyscyplinarny poprzez grupy robocze skierował na terapię	6	10	5
liczba sprawców przemocy w rodzinie, przeciwko którym Zespół Interdyscyplinarny poprzez grupy robocze złożył zawiadomienie do prokuratury o popełnieniu przestępstwa	3	6	6

Dane Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Ostrołyce.

W latach 2013-2015 liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych w mieście zwiększyła się (z 164 w latach 2013-2014 do 169 w 2015 r.). Liczba wydawanych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych ulegała wahaniom (ze 170 w 2013 r. poprzez 122 w 2014 r. do 186 w 2015 r.). Wahaniom ulegała też liczba pozytywnych opinii MKRPA w sprawie wydania zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych (ze 128 w 2013 r., poprzez 104 w 2014 r. do 110 w 2015 r.). Wydano 1 negatywną opinię w tej sprawie w roku 2014. W analizowanym okresie przeprowadzono łącznie 151 kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych.

W ramach podejmowanych działań tylko w 2013 r. MKRPA przeprowadziła z 284 osobami rozmowę interwencyjno-motywującą w związku z nadużywaniem alkoholu. Liczba osób uzależnionych od alkoholu, wobec których MKRPA wystąpiła do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego, w kolejnych latach wynosiła: 42, 33 i 24.

Jeśli chodzi o działalność w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w latach 2013-2015 MKRPA kontaktowała się z odpowiednio z: 21, 24 i 37 osobami dotkniętymi tym problemem.

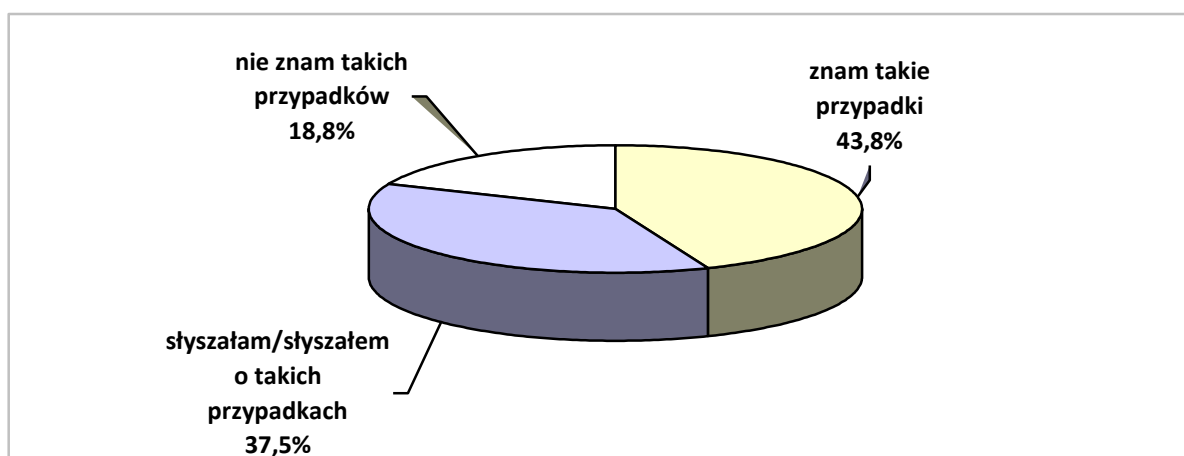
Obok Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych istotną funkcję w profilaktyce i rozwiązywaniu problemów uzależnień oraz przemocy w rodzinie w mieście pełni Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Punkt Konsultacyjny, który służy wsparciem wszystkim, którzy zgłaszają potrzebę udzielenia pomocy. Udzielana pomoc, to: konsultacje terapeuty uzależnień oraz psychologa, motywowanie do podjęcia leczenia odwykowego, praca nad nawrotami picia, psychoedukacja, udzielanie wsparcia, indywidualne rozmowy, porady, informacje.

W ramach realizowanego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych w szkołach podstawowych, gimnazjach i szkołach ponadgimnazjalnych przeprowadzano akcje profilaktyczno-informacyjno-edukacyjne. Łącznie w pogadankach uczestniczyło 855 uczniów.

Osobom dotkniętym problemami uzależnień i przemocy w rodzinie w mieście pomoc świadczy również Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie. W latach 2013-2015 była ona udzielana rodzinom i osobom w rodzinach, które zmagają się z alkoholizmem i przemocą domową. Pomoc beneficjentom korzystającym ze wsparcia MOPR w związku z przemocą w rodzinie była udzielana w latach 2013-2015 (odpowiednio liczba rodzin: 59, 40 i 53, liczba osób w rodzinach: 179, 157 i 164), natomiast pomocy z powodu alkoholizmu udzielano w latach 2013-2015 (odpowiednio liczba rodzin: 198, 203 i 239, liczba osób w rodzinach: 355, 360 i 384).

W przeprowadzonym badaniu ankietowym mieszkańcy Ostrołęki odnieśli się także do zjawiska przemocy w rodzinie. Rozkład uzyskanych odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

Wykres 13. Czy zna Pani/Pan przypadki stosowania przemocy w rodzinie na terenie miasta lub o nich słyszała/słyszał?

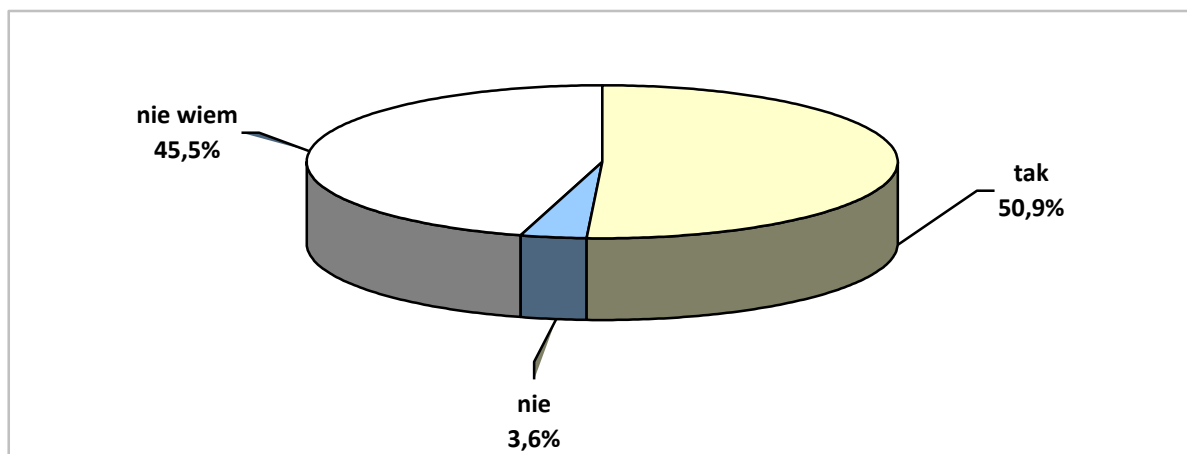

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Zdecydowana większość respondentów (łącznie 81,3%) zna przypadki stosowania przemocy lub o nich słyszała. Jednocześnie 18,8% ankietowanych takich przypadków nie zna.

Odpowiadając na pytanie, czy istnieje ryzyko nasilenia się problemu przemocy w rodzinie na terenie miasta, 50,9% ankietowanych odpowiedziało twierdząco. Odmiennego zdania było 3,6% badanych. Natomiast 45,5% respondentów nie było w stanie tego ryzyka ocenić. Rozkład uzyskanych odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

Wykres 14. Czy Pani/Pan zdaniem istnieje ryzyko nasilenia się problemu przemocy w rodzinie na terenie miasta?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

17. SYTUACJA DZIECKA

W dokonaniu analizy sytuacji dziecka w Ostrołędzie pomocne były badania ankietowe przeprowadzone w funkcjonujących na terenie miasta placówkach oświatowych. Badania te pozwoliły zdiagnozować środowisko szkolne i rodzinne uczniów pod kątem występowania zachowań o cechach patologii społecznej oraz uzyskać informację na temat prowadzonych w szkołach działań opiekuńczo-wychowawczych, profilaktycznych i leczniczych.

Do analizy przedłożono 18 ankiet wypełnionych przez pedagogów szkolnych lub dyrektorów z następujących placówek oświatowych:

- Szkoła Podstawowa Nr 1 im. Stanisława Jachowicza – (liczba uczniów: 757, liczba nauczycieli: 72),
- Szkoła Podstawowa Nr 2 im. Stanisława Staszica – (liczba uczniów: 501, liczba nauczycieli: 65),
- Szkoła Podstawowa Nr 5 im. Zofii Niedziałkowskiej – (liczba uczniów: 178, liczba nauczycieli: 30),
- Szkoła Podstawowa Nr 6 im. Orła Białego – (liczba uczniów: 694, liczba nauczycieli: 68),

- Szkoła Podstawowa Nr 10 im. Jana Pawła II – (liczba uczniów: 973, liczba nauczycieli: 96),
- Gimnazjum Nr 1 im. Janusza Kusocińskiego – (liczba uczniów: 785, liczba nauczycieli – 80),
- Gimnazjum Nr 2 im. Danuty Siedzikówny „Inki” – (liczba uczniów: 264, liczba nauczycieli – 33),
- Zespół Szkół Nr 3 – (liczba uczniów: 386, liczba nauczycieli: 45),
- Zespół Szkół Nr 4 – (liczba uczniów: 277, liczba nauczycieli: 51),
- I Liceum Ogólnokształcące im. Generała Józefa Bema – (liczba uczniów: 691, liczba nauczycieli: 72),
- II Liceum Ogólnokształcące im. C.K. Norwida – (liczba uczniów: 633 , liczba nauczycieli:53),
- Zespół Szkół Zawodowych Nr 1 im. Józefa Psarskiego – (liczba uczniów: 1022, liczba nauczycieli: 104);
- Zespół Szkół Zawodowych Nr 2 im. 5 Pułku Ułanów Zasławskich – (liczba uczniów: 522, liczba nauczycieli: 88);
- Zespół Szkół Zawodowych Nr 3 im. Kardynała Stefana Wyszyńskiego – (liczba uczniów: 406, liczba nauczycieli: 53);
- Zespół Szkół Zawodowych Nr 4 im. Adama Chętnika – (liczba uczniów: 735, liczba nauczycieli: 74);
- Zespół Szkół Zawodowych Nr 5 im. Unii Europejskiej – (liczba uczniów: 934, liczba nauczycieli: 101);
- Centrum Kształcenia Praktycznego – (liczba uczniów: 385, liczba nauczycieli: 21),
- Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy – (liczba uczniów: 101, liczba nauczycieli: 47),

Zasoby i oferta szkolna

Z analizy ankiet wynika, że 16 placówek zatrudnia pedagoga i pielęgniarkę, 10 oferuje pomoc psychologa, 9 placówek korzysta z usług logopedy, a 6 zatrudnia doradcę zawodowego.

13 placówek prowadzi dożywianie uczniów (z dożywiania korzysta 969 uczniów, dodatkowo szkoły zgłaszają zapotrzebowanie na kolejnych 50 posiłków). 17 placówek zapewnia uczniom dostęp do Internetu oraz daje możliwość korzystania z sali gimnastycznej. Na terenie miasta Ostrołęki 6 placówek posiada klasy lub oddziały integracyjne.

Przedstawiciele Zespołu Szkół Zawodowych Nr 4 zauważyli trudności z dojazdem uczniów na zajęcia spowodowane zbyt małą liczbą kursujących autobusów oraz zbyt późnym zakończeniem lekcji – ostatnia lekcja trwa do godziny 20.

Wszystkie placówki oferują dzieciom i młodzieży zajęcia dodatkowe. Najczęściej przyjmują one postać różnorodnych tematycznie kół zainteresowań (m.in. koła przedmiotowe, przyrodnicze, językowe, komputerowe, artystyczne, taneczne, muzyczne, sportowe, fotograficzne, dziennikarskie, teatralne, radiowe, sportowo-rekreacyjne, koła regionalne oraz kluby europejskie). Szkoły prowadzą zajęcia przygotowujące uczniów do egzaminów, a także zajęcia opiekuńczo-wychowawcze w świetlicach szkolnych. W szkołach odbywają się zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze, rewalidacyjne, psychoedukacyjne (biblioterapia, dogoterapia, zajęcia z socjoterapii i inne zajęcia warsztatowe), zajęcia korekcyjno-kompensacyjne. Przy niektórych szkołach funkcjonują drużyny harcerskie.

We wszystkich placówkach prowadzone są zajęcia dla uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. Wśród nich najczęściej organizowane są: zajęcia wyrównawcze (16 placówek), korekcyjno-kompensacyjne (12) i psychoterapeutyczne (8 placówek), logopedyczne (8), socjoterapeutyczne (6), rewalidacyjne (1), nauczanie indywidualne (15).

Problemy dosięgające uczniów i ich rodziny

Ankietowani identyfikowali problemy, które w najpoważniejszym stopniu dosięgają uczniów i ich rodziny, w dwojaki sposób – odpowiadając na pytanie o charakterze otwartym oraz wypełniając zamknięte katalogi zachowań negatywnych i zjawisk patologicznych stwierdzonych w otoczeniu szkolnym oraz dysfunkcji i patologii stwierdzonych w rodzinach uczniów w roku szkolnym 2015/2016, obejmujące 12 i 6 zmiennych. Określając problemy w odpowiedzi na pytanie otwarte, badani wskazywali głównie na bezrobocie, ubóstwo oraz problemy wychowawcze związane ze środowiskiem rodzinnym (konflikty w rodzinie, separacje, rozwody, alkoholizm, przemoc). Brak pracy zmusza też niektórych rodziców do wyjazdu za granicę, co generuje problemy tzw. eurosieroctwa.

Według niektórych ankietowanych rodzice poświęcają dzieciom zbyt mało czasu i uwagi, co powoduje utratę dotychczasowych więzi i zdolności wychowawczych rodziców. Wielu rodziców jest bezradnych w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, nie potrafią wpłynąć na motywowanie dzieci do realizacji obowiązku szkolnego, nauki, czy unikania zachowań ryzykowanych w Internecie. Ankietowani zwracali również uwagę na ograniczone możliwości korzystania z opieki lekarskiej i stomatologicznej.

Wypełniając zamknięty katalog negatywnych zachowań i zjawisk patologicznych występujących w otoczeniu szkolnym, ankietowani stwierdzali ich obecność, podając liczbę ujawnionych przypadków. Szczegółowe informacje zawiera poniższa tabela.

Tabela 45. Negatywne zachowania i zjawiska patologiczne występujące w społeczności uczniowskiej w mieście w roku szkolnym 2015/2016

rodzaj negatywnych zachowań i zjawisk patologicznych	występowanie		
	liczba placówek, w których stwierdzono	liczba ujawnionych przypadków	liczba placówek, w których nie stwierdzono
palenie papierosów	14	274	4
sięganie po alkohol	5	6	13
sięganie po narkotyki	2	5	16
niszczenie mienia szkolnego	10	33	8
• kradzieże na terenie szkoły	7	13	11
• dyskryminacja w grupie rówieśniczej	7	23	11
• udział w grupach negatywnych	2	8	16
agresja i przemoc w grupie rówieśniczej	14	183	4
autoagresja	9	26	9
ucieczki z domu	2	5	16
przestępczość ujawniona	3	5	15
przypadki wymagające nadzoru kuratora sądowego	11	75	7

Dane z badań ankietowanych przeprowadzonych w placówkach oświatowych miasta.

Wśród negatywnych zachowań i zjawisk patologicznych występujących w otoczeniu szkolnym dzieci i młodzieży najliczniej stwierdzano: palenie papierosów oraz agresję i przemoc w grupach rówieśniczych, a także niszczenie mienia szkolnego i przypadki wymagające nadzoru kuratora sądowego.

Jeśli chodzi o dysfunkcje i zjawiska patologiczne występujące w otoczeniu rodzinnym uczniów, ankietowani stwierdzili: 158 przypadków bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, 49 przypadków zaniedbania, 28 przypadków uzależnienia, 14 przemocy w rodzinie i 1 przypadek przestępczości.

Tabela 46. Występowanie dysfunkcji i zjawisk patologicznych w otoczeniu rodzinnym uczniów w roku szkolnym 2015/2016

dysfunkcje i patologie rodziny	liczba ujawnionych przypadków
beZRadność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	158
zaniedbanie	49
uzależnienia (alkoholizm, narkomania)	28
przemoc w rodzinie	14
wykorzystywanie seksualne dzieci	–
przestępczość	1

Dane z badania ankietowego przeprowadzonego w placówkach oświatowych.

Zdaniem badanych, w ostatnich trzech latach skala zjawisk negatywnych w środowisku rodzinnym uczniów utrzymuje się na zbliżonym poziomie. Tylko w 3 placówkach zanotowano nieznaczny wzrost, zwracając przy tym uwagę na problemy w zakresie komunikacji w relacji rodzic – dziecko oraz niskie kompetencje wychowawcze rodziców w radzeniu sobie z problemami oraz zwiększenie liczby dzieci z zaburzeniami zachowania.

Zajęcia profilaktyczne dotyczące agresji i przemocy oraz problemów uzależnień prowadzone w placówkach

We wszystkich ankietowanych placówkach podejmowane są różnorodne działania odnoszące się do zjawiska agresji i przemocy oraz problemów uzależnień. Wśród nich realizowane są zajęcia profilaktyczne w ramach lekcji wychowawczych, pogadanki oraz warsztaty. Organizowane są prelekcje i spotkania ze specjalistami – pedagogiem, psychologiem oraz z przedstawicielami Policji. Placówki oświatowe aktywnie uczestniczą w kampaniach profilaktycznych, np. „Wspólnie zgaśmy papierosa”.

Formy pomocy proponowane przez szkołę uczniom z rodzin dotkniętych problemami uzależnień

Wśród form wsparcia proponowanych uczniom z rodzin dotkniętych problemami uzależnień przedstawiciele placówek oświatowych wymienili pomoc w rozwiązywaniu trudności w szkole, pomoc w nauce, działania profilaktyczne, zapewnienie bezpieczeństwa na terenie szkoły oraz pomoc pracowników poradni współpracujących ze szkołami (np. Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna). Placówki oświatowe zachęcają także młodzież do aktywności sportowej, promują zdrowy styl życia oraz propagują właściwe formy spędzania czasu wolnego.

Współpraca placówek z rodzicami

Przedstawiciele wszystkich ankietowanych placówek uznali współpracę z rodzicami uczniów za zadowalającą. W jej ramach odbywają się spotkania na wywiadówkach, konsultacje i rozmowy indywidualne (także telefoniczne), warsztaty i prelekcje dotyczące profilaktyki oraz spraw dydaktyczno-wychowawczych. Rodzice aktywnie uczestniczą również w życiu szkoły (Rada Szkoły, Rada Rodziców), pomagają przy organizacji imprez, uroczystości szkolnych, wycieczek oraz w pracach remontowych.

Współpraca placówek z instytucjami i organizacjami wspierającymi dzieci, młodzież i rodziny

Przedstawiciele wszystkich badanych placówek stwierdzili, że współpraca z instytucjami i organizacjami wspierającymi dzieci, młodzież i rodziny jest zadowalająca. Do podmiotów tych zaliczyli: Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną, Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie, Stowarzyszenie Promocji Zdrowia „Nadzieja”, Towarzystwo Przyjaciół Dzieci, PCK, Sąd Rodzinny, Urząd Miasta, Ośrodek Interwencji Kryzysowej, Stowarzyszenie Przyjaciół Szkoły, OHP, Komendę Miejską Policji.

Współpraca polega m.in. na wzajemnym wsparciu, profesjonalnej opiece, organizowaniu warsztatów i prelekcji, udzielaniu merytorycznej pomocy w postaci konsultacji, przeprowadzaniu wywiadów środowiskowych oraz objęciu dzieci bezpłatnym dożywianiem.

Potrzeby dzieci i młodzieży

Wskazując najpilniejsze potrzeby dzieci i młodzieży, badani zwrócili uwagę na konieczność zapewnienia im alternatywnych form spędzania czasu wolnego rozwijających ich aktywność, szczególnie sportową, plastyczną i muzyczną oraz inne zainteresowania i pasje. Respondenci za konieczne uznali także potrzebę dożywiania, dofinansowania do biletów MKK, zwiększenie liczby zajęć wyrównawczych i korekcyjnych. Wskazali też na potrzebę poczucia bezpieczeństwa oraz akceptacji i zrozumienia przez rówieśników i rodziców.

Możliwości przyczynienia się placówek oświatowych do poprawy sytuacji dzieci i młodzieży

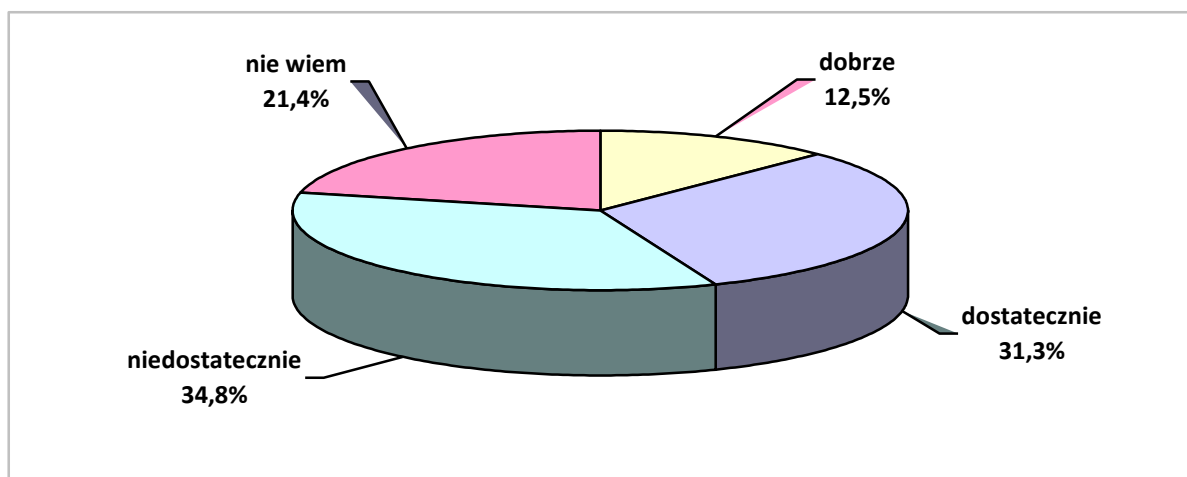
Respondenci zwracali uwagę na potrzebę realizacji programów profilaktycznych oraz warsztatów ze specjalistami dla uczniów i rodziców. Według badanych szkoła powinna być otwarta na potrzeby i problemy uczniów, musi wskazywać właściwe wzorce budowania relacji interpersonalnych oraz przygotowywać młodzież do funkcjonowania w dorosłym

życiu. W celu poprawienia sytuacji dzieci i młodzieży szkoły organizują akcje charytatywne, dofinansowują wyjazdy dzieciom z rodzin pozostających w trudnej sytuacji materialnej, udzielają pomocy psychologiczno-pedagogicznej oraz organizują warsztaty rozwijające zainteresowania oraz zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze.

Organizacja czasu wolnego dzieci i młodzieży w mieście w opinii mieszkańców

O wyrażenie swoich opinii na temat organizacji czasu wolnego dzieci i młodzieży w mieście poproszono również przedstawicieli społeczności lokalnej. Większość ankietowanych (34,8%) niedostatecznie oceniła działania podejmowane w zakresie organizacji czasu wolnego dzieci i młodzieży. Dostatecznie oceniło je 31,3% pytanych. Zdania w tej sprawie nie miało 21,4% badanych, a 12,5% respondentów oceniło istniejący stan rzeczy dobrze. Rozkład uzyskanych odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

Wykres 15. Jak Pani/Pan ocenia działania podejmowane w mieście w zakresie organizacji i zagospodarowania czasu wolnego dzieci i młodzieży?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Uczestnicy badania przedstawili także propozycje w zakresie poszerzenia oferty spędzania czasu wolnego dzieci i młodzieży. Najczęściej postulowali organizowanie kół zainteresowań (np. sekcje sportowe, artystyczne), zajęć pozalekcyjnych rozwijających uzdolnienia uczniów, festynów i turniejów wiedzy, a także kolonii, obozów oraz wyjazdów do kina i teatru. Za równie ważne respondenci uznali tworzenie świetlic i miejsc spotkań dzieci i młodzieży, a także zatrudnienie profesjonalnej kadry prowadzącej zajęcia sportowe i kulturalne dla całych rodzin. Według ankietowanych należy także rozszerzyć ofertę organizacji pozarządowych.

18. SYTUACJA OSÓB STARSZYCH

Struktura wiekowa ludności miasta Ostrołęki jest potwierdzeniem ogólnopolskiej tendencji starzenia się społeczeństwa. W ostatnich latach ma tutaj miejsce wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym przy jednoczesnym kurczeniu się populacji młodszych grup wiekowych. Dane szczegółowe zawiera poniższa tabela.

Tabela 47. Osoby w wieku poprodukcyjnym w strukturze ludności miasta w latach 2013-2016

	2013	2014	2015	2016
liczba mieszkańców miasta ogółem	52.581	52.151	51.869	52 402
liczba osób w wieku poprodukcyjnym	8.478	8.937	9.531	10 069
udział osób w wieku poprodukcyjnym w ludności miasta	16,13%	17,14%	18,38%	19,21%

Dane Urzędu Miasta w Ostrołęce.

Udział osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności w latach 2013-2016 wzrastał i wynosił odpowiednio: 16,13%, 17,14, 18,38% i 19,21%. Biorąc pod uwagę te tendencje, należy oczekiwać, że problemy związane z wiekiem będą w kolejnych latach ulegać w mieście nasileniu. Osoby starsze są bardziej narażone na choroby, co wiąże się z występowaniem niepełnosprawności i problemem uzależnienia od pomocy innych. Należy zauważyć, że wśród beneficjentów pomocy społecznej, udzielanej przez MOPR w 2015 roku, były 253 osoby w wieku 61-70 lat.

W badaniu ankietowym zapytano mieszkańców o problemy, z jakimi borykają się osoby starsze w mieście. Najczęściej wskazywano: samotność, utrudniony dostęp do placówek ochrony zdrowia, lekarzy specjalistów i rehabilitantów, brak opieki i niewystarczające wsparcie w formie usług opiekuńczych, a także ubóstwo oraz brak oferty spędzania czasu wolnego. Wśród działań, jakie należałoby podjąć w celu poprawy sytuacji osób starszych w mieście, ankietowani wskazywali: zwiększenie liczby klubów seniora, poszerzenie dostępu do usług medycznych, lekarzy specjalistów i rehabilitantów oraz działania mające na celu integrację osób starszych i zapobieganie ich wykluczeniu społecznemu, jak spotkania, wycieczki, zajęcia edukacyjne, kulturalne i sportowe.

19. SYTUACJA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

Z uwagi na to, że jedynym pełnym badaniem, którego wyniki pozwalają ustalić liczbę osób niepełnosprawnych oraz umożliwiają ich charakterystykę, są narodowe spisy powszechne, w analizie sytuacji tej grupy mieszkańców miasta wykorzystano archiwalne

dane z ostatniego opublikowanego spisu, który został przeprowadzony w 2002 roku. Z danych Głównego Urzędu Statystycznego wynika, iż w 2002 roku w Ostrołęce mieszkało ogółem 6.195 osób niepełnosprawnych. Było wśród nich 3.240 kobiet i 2.955 mężczyzn. W ramach ogólnej liczby osób niepełnosprawnych zarejestrowanych w mieście odnotowano 5.104 osoby niepełnosprawne prawnie i 1.091 osób niepełnosprawnych tylko biologicznie. Udział osób dotkniętych niepełnosprawnością w ogóle ludności miasta wynosił 11,4%.

Informacje, które w pewnym stopniu umożliwiają obserwację zachodzących w kolejnych latach zmian liczebności osób niepełnosprawnych w mieście oraz wskazanie trendu tych zmian, zawierają dane dotyczące liczby rodzin w mieście korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności. Z danych Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Ostrołęce wynika, że w latach 2013-2016 niepełnosprawność była czwartym pod względem liczby beneficjentów powodem przyznawania pomocy społecznej w mieście. Poniższa tabela przedstawia dane na temat liczby rodzin oraz liczby osób w tych rodzinach, które korzystały z pomocy społecznej świadczonej przez MOPR w latach 2013-2016.

Tabela 48. Rodziny w mieście korzystające z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności w latach 2013-2016

	2013	2014	2015	2016
liczba rodzin	708	745	765	734
liczba osób łącznie w rodzinach	1497	1595	1570	1493

Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Ostrołęce.

W 2013 roku z pomocy społecznej udzielonej przez Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Ostrołęce z powodu niepełnosprawności skorzystało 708 rodzin liczących 1.497 osób. Ponadto w 2013 roku wypłacono 2.002 świadczenia (na łączną kwotę 150.460 zł) w postaci dodatku do zasiłku rodzinnego z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego.

W 2014 roku z pomocy MOPR z powodu niepełnosprawności skorzystało 745 rodzin liczących 1.595 osób. W tym samym roku wypłacono 2002 świadczenia (na łączną kwotę 150.460 zł) w postaci dodatku do zasiłku rodzinnego z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego. W 2015 roku z pomocy MOPR z powodu niepełnosprawności skorzystało 765 rodzin liczących 1.570 osób. W tym samym roku wypłacono 1.915 dodatków do zasiłku rodzinnego z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego (na łączną kwotę 151.960 zł). W 2016 roku z pomocy MOPR z powodu niepełnosprawności skorzystały 734 rodziny liczące 1.493 osoby. W tym samym roku wypłacono 2.099 dodatków

do zasiłku rodzinnego z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego (na łączną kwotę 203.310 zł).

Warto przytoczyć informacje uzyskane z Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Ostrołęce, dotyczące orzeczeń o niepełnosprawności lub o stopniu niepełnosprawności (z uwzględnieniem orzeczonego stopnia niepełnosprawności) wydanych mieszkańcom miasta Ostrołęki w latach 2013-2016. Z danych tych wynika, że z każdym rokiem zwiększała się liczba orzeczeń wydanych dzieciom. W 2016 r. zmniejszyła się liczba orzeczeń wydanych osobom dorosłym. Zmniejszyła się liczba orzeczeń o znacznym i umiarkowanym stopniu niepełnosprawności. Wahaniom ulegała liczba orzeczeń o lekkim stopniu niepełnosprawności. Szczegółowe dane zawiera poniższa tabela.

Tabela 49. Orzeczenia o niepełnosprawności lub o stopniu niepełnosprawności wydane mieszkańcom miasta w latach 2013-2016

	2013	2014	2015	2016
liczba orzeczeń o niepełnosprawności wydanych dzieciom z miasta do lat 16	97	102	116	120
liczba orzeczeń o stopniu niepełnosprawności wydanych mieszkańcom miasta powyżej 16. roku życia*	922	1.065	1.098	839
w tym o znacznym stopniu niepełnosprawności	149	166	186	134
w tym o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności	215	310	391	267
w tym o lekkim stopniu niepełnosprawności	374	427	412	363

*w tym orzeczenia o odmowie wydania orzeczenia o stopniu niepełnosprawności i o niezaliczeniu do stopnia niepełnosprawności

Dane Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Ostrołęce.

Osoby niepełnosprawne zamieszkałe w Ostrołęce mogą korzystać ze wsparcia finansowego udzielanego przez Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Ostrołęce ze środków PFRON, który dysponuje środkami na dofinansowanie uczestnictwa, wraz z opiekunami, w turnusach rehabilitacyjnych, zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze, likwidacji barier architektonicznych, technicznych lub w komunikowaniu się. Poniższa tabela przedstawia dane na temat liczby osób niepełnosprawnych z miasta, które w latach 2013-2016 skorzystały z tego wsparcia.

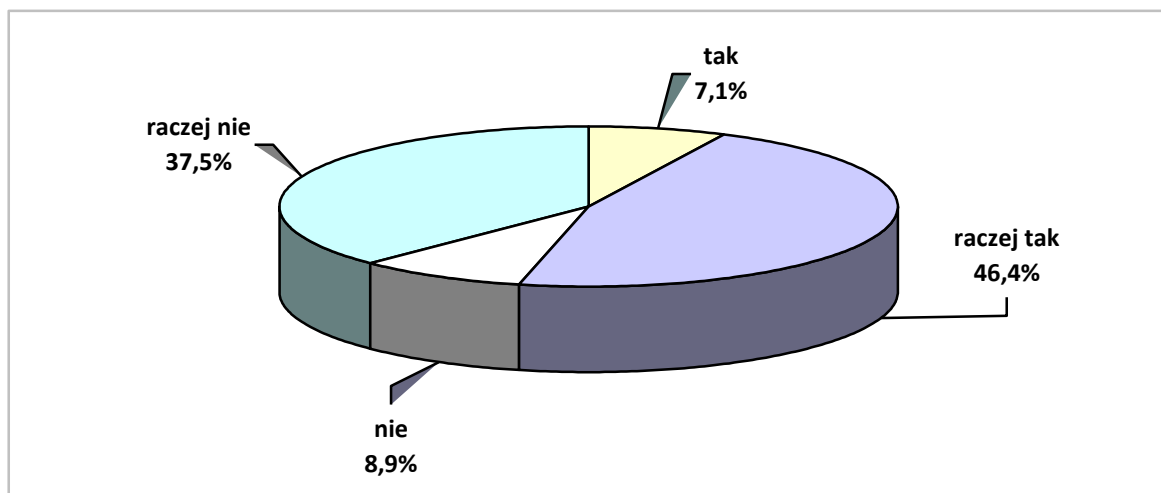
Tabela 50. Liczba osób niepełnosprawnych, którym udzielono wsparcia ze środków PFRON w latach 2013-2016

	2013	2014	2015	2016
liczba osób niepełnosprawnych z miasta, którym dofinansowano uczestnictwo w turnusach rehabilitacyjnych	179	171	166	172
liczba osób niepełnosprawnych z miasta, którym dofinansowano zakup sprzętu rehabilitacyjnego, przedmiotów ortopedycznych, środków pomocniczych	238	253	300	259
liczba osób niepełnosprawnych z miasta, którym dofinansowano likwidację barier architektonicznych, technicznych, w komunikowaniu się	16	26	32	26

Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy w Ostrołęce.

Przedstawiciele społeczności lokalnej poproszono o wyrażenie swoich opinii na temat działań, jakie należałoby podjąć w celu poprawy sytuacji osób niepełnosprawnych w mieście. W odpowiedzi ankietowani wymieniali najczęściej: likwidację barier architektonicznych, ułatwienie dostępu do zabiegów rehabilitacyjnych oraz zwiększenie wsparcia finansowego na zakup sprzętu. Szczególną uwagę zwrócono na działania zapobiegające wykluczeniu społecznemu, np. pomoc w znalezieniu pracy, zagospodarowanie czasu wolnego i rozwijanie zainteresowań oraz organizowanie imprez i zajęć integrujących osoby niepełnosprawne ze społecznością lokalną. Za równie ważne respondenci uznali edukowanie społeczności lokalnej i zmianę świadomości mieszkańców w postrzeganiu niepełnosprawności oraz zwiększenie dostępu do organizacji pozarządowych świadczących pomoc osobom niepełnosprawnym.

W kolejnych pytaniach uczestnicy badania ankietowego zostali poproszeni o ocenę realizowanych w mieście działań adresowanych do osób niepełnosprawnych oraz rodzin z dziećmi niepełnosprawnymi. Rozkład uzyskanych odpowiedzi ilustrują poniższe wykresy.

Wykres 16. Czy Pani/Pana zdaniem w działaniach realizowanych na terenie miasta uwzględnia się potrzeby osób niepełnosprawnych?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Prawie połowa ankietowanych wyraziła zdanie, że w działaniach realizowanych na terenie miasta raczej uwzględnia się potrzeby osób niepełnosprawnych. Jednak 37,5% było przeciwnego zdania. Odpowiadając na pytanie, czy miasto zapewnia wsparcie rodzinom z dziećmi niepełnosprawnymi, łącznie 58,9% ankietowanych odpowiedziało twierdząco. Przeciwnego zdania było 41% badanych.

Należy odnotować, iż problemy osób niepełnosprawnych i ich rodzin są w mieście na tyle istotne, że zauważa je większość mieszkańców. Jednocześnie 4,8% ankietowanych zaliczyło osoby niepełnosprawne i ich rodziny do grup szczególnie zagrożonych marginalizacją i wykluczeniem społecznym, a 2,5% respondentów wskazało problemy wynikające z niepełnosprawności wśród najbardziej uwidaczniających się problemów w mieście.

Biorąc pod uwagę zgromadzone na potrzeby tego opracowania diagnostycznego dane dotyczące sytuacji osób niepełnosprawnych, trzeba zaliczyć kwestię niepełnosprawności do istotnych problemów, które wymagają uwagi i podejmowania działań zmierzających do ich rozwiązywania oraz ograniczania negatywnych skutków mających wpływ na sytuację osób niepełnosprawnych i ich rodzin.

21. ANALIZA SWOT

Analiza SWOT (jej nazwa to akronim angielskich słów: Strengths – mocne strony, Weaknesses – słabe strony, Opportunities – szanse i Threats – zagrożenia) opiera się na wspólnym usystematyzowaniu posiadanych informacji z danego obszaru poprzez przyporządkowanie ich do jednej z czterech grup (mocne strony, słabe strony, szanse i zagrożenia). Przedstawiona poniżej analiza została przeprowadzona w ujęciu: *mocne strony* i *słabe strony* to czynniki zależne od nas (te, na które mamy wpływ planistyczny i zarządczy), a *szanse* i *zagrożenia*, to czynniki obiektywne, na które nie mamy bezpośredniego wpływu sprawczego. Obejmuje następujące obszary: **1. bezrobocie, ubóstwo, bezdomność; 2. rodzina, dziecko i młodzież, przemoc w rodzinie; 3. zdrowie, uzależnienia, bezpieczeństwo publiczne; 4. starość; 5. niepełnosprawność; 6. kapitał społeczny i ludzki.**

1. OBSZAR ANALIZY: BEZROBOCIE, UBÓSTWO, BEZDOMNOŚĆ

mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • podejmowanie działań sprzyjających rozwojowi przedsiębiorczości wśród mieszkańców • podejmowanie działań służących aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych • prowadzenie działań na rzecz ograniczenia bezrobocia wśród różnych grup wiekowych, w tym osób powyżej 45. roku życia • prowadzenie działań mających na celu przeciwdziałanie bezrobociu wśród kobiet • upowszechnianie ofert pracy oraz informacji o wolnych miejscach pracy • prowadzenie działań zmierzających do tworzenia w mieście podmiotów ekonomii społecznej mogących zapewnić nowe miejsca pracy • rozpowszechnianie informacji o usługach poradnictwa zawodowego oraz szkoleniach zawodowych • pozyskiwanie środków finansowych z funduszy zewnętrznych na przeciwdziałanie bezrobociu, w tym funduszy strukturalnych Unii Europejskiej • możliwość korzystania z ofert organizacji pozarządowych działających na rzecz osób bezrobotnych • organizowanie akcji charytatywnych na rzecz osób ubogich i zagrożonych ubóstwem • podejmowanie działań służących ograniczeniu zjawiska dziedziczenia biedy • diagnozowanie problemu bezdomności • tworzenie mieszkań socjalnych • możliwość korzystania przez osoby bezdomne lub zagrożone bezdomnością z ofert pomocy 	<ul style="list-style-type: none"> • zbyt mała liczba zakładów pracy • niewystarczające działania służące ograniczeniu zjawiska nielegalnego zatrudnienia • niskie wynagrodzenie za pracę • niewystarczająca liczba Klubów Pracy wspierających osoby bezrobotne • niewystarczająca liczba ofert pracy • niedostosowanie kierunków kształcenia do potrzeb rynku pracy
szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • zainteresowanie mieszkańców podejmowaniem własnej działalności gospodarczej • spadek poziomu bezrobocia wśród kobiet • podejmowanie przez osoby bezrobotne prób tworzenia podmiotów ekonomii społecznej • zainteresowanie osób bezrobotnych usługami poradnictwa zawodowego oraz udziałem w szkoleniach zawodowych • zainteresowanie społeczności lokalnej problemami osób ubogich i włączanie się w działania mające na celu zaspokojenie ich potrzeb • ograniczanie bezrobocia dzięki środkom finansowym z funduszy zewnętrznych 	<ul style="list-style-type: none"> • zwiększająca się liczba osób bezrobotnych wymagających aktywizacji • niewystarczająca liczba ofert pracy dla osób bezrobotnych • brak zainteresowania inwestorów tworzeniem nowych miejsc pracy • wzrastająca liczba osób długotrwale bezrobotnych • niewystarczająca oferta organizacji pozarządowych przyczyniających się do łagodzenia skutków bezrobocia • zwiększająca się skala zjawiska dziedziczenia biedy • zwiększająca się liczba osób zagrożonych bezdomnością i bezdomnych

2. OBSZAR ANALIZY: RODZINA, DZIECKO I MŁODZIEŻ, PRZEMOC W RODZINIE

mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • analizowanie problemów rodzin, dzieci i młodzieży • wdrażanie działań zapobiegających dysfunkcjom rodzin • zapewnienie rodzinom dysfunkcyjnym wsparcia asystentów rodziny • analizowanie potrzeb osób samotnie wychowujących dzieci • dostateczny dostęp do poradnictwa specjalistycznego dla rodzin wymagających tego rodzaju wsparcia • funkcjonowanie sieci placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży • monitorowanie zapotrzebowania na opiekę przedszkolną • odpowiednia baza dydaktyczna zapewniająca właściwy rozwój uczniów • oferowanie uczniom zajęć pozalekcyjnych przez placówki oświatowe • dostosowywanie do potrzeb i oczekiwań dzieci i młodzieży oferty spędzania czasu wolnego • podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz rodzin, dzieci i młodzieży • propagowanie wśród dzieci i młodzieży idei wolontariatu • przygotowanie kadry do pracy z osobami dotkniętymi przemocą w rodzinie • prowadzenie poradnictwa i podejmowanie interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie • działalność zespołów interdyscyplinarnych • zapewnienie miejsca w ośrodkach wsparcia osobom dotkniętym przemocą w rodzinie • kierowanie sprawców przemocy w rodzinie do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych • zapewnienie ofiarom przemocy w rodzinie dostępu do informacji o możliwych formach wsparcia • prowadzenie akcji uwrażliwiających na problemy przemocy w rodzinie 	<ul style="list-style-type: none"> • dziedziczenie biedy oraz niewłaściwych wzorców ról społecznych • wysoki wskaźnik rozwodów • zanik więzi rodzinnych • uzależnienia w rodzinie (alkohol, narkotyki, Internet)
szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • zabezpieczenie środków finansowych na utrzymanie i rozwój bazy dydaktycznej szkół • zaangażowanie dzieci i młodzieży w działania 	<ul style="list-style-type: none"> • wzrastające zapotrzebowanie na wsparcie asystentów rodziny • wzrastająca liczba rodzin wymagających

<p>wolontarystyczne</p> <ul style="list-style-type: none"> • pozytywny wpływ poradnictwa i podejmowanych interwencji na zmianę zachowań ofiar i sprawców przemocy w rodzinie • rosnąca świadomość społeczna o konieczności interwencji w przypadku przemocy • dobry przepływ informacji dotyczących pomocy: plakaty, ulotki, media, internet 	<p>wsparcia w postaci poradnictwa specjalistycznego</p> <ul style="list-style-type: none"> • wzrastająca liczba osób samotnie wychowujących dzieci wymagających wsparcia • niezaspokajająca oczekiwania uczniów i rodziców oferta zajęć pozalekcyjnych • niewystarczająca dostępność opieki przedszkolnej • zwiększająca się liczba osób wymagających podjęcia działań korekcyjno-edukacyjnych • zbyt mała liczba specjalistów zajmujących się problemem uzależnień behawioralnych • pojawienie się nowych substancji uzależniających
---	---

3. OBSZAR ANALIZY: ZDROWIE, UZALEŻNIENIA, BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE

mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • zapewnienie dostępu do świadczeń z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej • propagowanie zdrowego stylu życia wśród mieszkańców miasta • prowadzenie działań na rzecz poprawy stanu środowiska naturalnego • prowadzenie działalności terapeutycznej i rehabilitacyjnej w obszarze uzależnień • zapewnianie dostępu do pomocy psychospołecznej i prawnej rodzinom dotkniętym problemami uzależnień • kierowanie osób uzależnionych i współuzależnionych na leczenie odwykowe • diagnozowanie problemu spożywania alkoholu i narkotyków przez nieletnich • działania grup i instytucji wsparcia dla osób uzależnionych i współuzależnionych • kadra przygotowana do pracy z osobami uzależnionymi • prowadzenie przez placówki oświatowe działań profilaktycznych, informacyjnych i edukacyjnych w obszarze uzależnień wśród dzieci i młodzieży • zainteresowanie sektora pozarządowego prowadzeniem działalności w zakresie problemów uzależnień • realizowanie przez placówki oświatowe programów profilaktyczno-edukacyjnych poświęconych przestępczości i jej negatywnym skutkom społecznym • podejmowanie inicjatyw mających na celu poprawę stanu bezpieczeństwa w mieście oraz realizowanie inwestycji podnoszących poziom bezpieczeństwa na drodze 	<ul style="list-style-type: none"> • niewystarczająca oferta świadczeń opieki zdrowotnej w tym dostępności do lekarzy specjalistów: endokrynologa, kardiologa, onkologa, stomatologa • brak efektywnych rozwiązań dotyczących leczenia uzależnień bez zgody osoby • pojawienie się nowych form przestępczości • pojawienie się nowych środków uzależniających • nasilające się zmiany klimatyczne

<ul style="list-style-type: none"> • podejmowanie inicjatyw zachęcających mieszkańców do włączania się w działania na rzecz ochrony przeciwpożarowej, zwalczanie klęsk żywiołowych i innych miejscowych zagrożeń 	
szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • wzrastające zainteresowanie mieszkańców zdrowym trybem życia • coraz lepsze efekty działań terapeutycznych i rehabilitacyjnych podejmowanych w obszarze uzależnień • wzrastająca wśród dzieci i młodzieży świadomość zagrożenia uzależnieniami • wsparcie osób uzależnionych i współuzależnionych przez organizacje pozarządowe 	<ul style="list-style-type: none"> • zbyt małe możliwości finansowe i lokalowe na poszerzenie zakresu świadczeń medycznych • wzrastające zapotrzebowanie rodzin dotkniętych problemami uzależnień na pomoc psychospołeczną i prawną • wzrastająca liczba nieletnich sięgających po alkohol i narkotyki • wzrastające zagrożenie przestępczością nieletnich

4. OBSZAR ANALIZY: STAROŚĆ

mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • analizowanie sytuacji demograficznej miasta z uwzględnieniem struktury wiekowej mieszkańców • analizowanie warunków codziennego funkcjonowania osób starszych • informowanie osób starszych o dostępnych formach pomocy • podejmowanie działań na rzecz wzmocnienia potencjału osób starszych • wykwalifikowana kadra pracowników świadczących usługi opiekuńcze osobom starszym • wychodzenie do osób starszych z ofertą spędzania wolnego czasu • funkcjonowanie klubów seniora i domów dziennego pobytu • zapewnianie miejsca w domach pomocy społecznej osobom wymagającym całodobowej opieki, którzy nie mogą liczyć na pomoc rodziny i bliskich lub usług opiekuńczych w miejscu ich zamieszkania • stwarzanie osobom starszym warunków do kontynuowania aktywności społecznej, edukacyjnej i zawodowej • uwrażliwianie społeczności lokalnej na problemy i potrzeby osób starszych • funkcjonowanie wolontariatu na rzecz osób starszych 	<ul style="list-style-type: none"> • niewystarczająca liczba dziennych placówek wsparcia dla osób starszych • niewystarczająca oferta organizacji pozarządowych i instytucji świadczących pomoc osobom starszym
szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • zasoby miasta umożliwiające poprawę warunków codziennego funkcjonowania osób starszych • posiadanie przez osoby starsze wiedzy 	<ul style="list-style-type: none"> • wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym • wzrastająca liczba seniorów wymagających wsparcia w formie usług opiekuńczych • przypadki pozostawiania osób starszych bez

<ul style="list-style-type: none"> o dostępnych formach pomocy • zasoby miasta umożliwiają wzmocnienie potencjału osób starszych • dostęp osób starszych do klubów seniora, domu dziennego pobytu, Ostrołęcki Uniwersytet Trzeciego Wieku • oferta spędzania wolnego czasu uwzględnia potrzeby i oczekiwania osób starszych • dostrzeganie problemów i potrzeb osób starszych 	należytej opieki przez najbliższych członków rodziny
--	--

5. OBSZAR ANALIZY: NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ

mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • informowanie osób niepełnosprawnych o przysługujących im prawach oraz dostępnych formach pomocy • odpowiednia liczba pracowników świadczących opiekę i wsparcie osobom niepełnosprawnym • organizowanie i świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi • funkcjonowanie środowiskowych domów samopomocy oraz warsztatów terapii zajęciowej • likwidowanie barier utrudniających codzienne życie osobom niepełnosprawnym • upowszechnianie wśród osób niepełnosprawnych ofert pracy oraz informacji o wolnych miejscach pracy • informowanie przedsiębiorców o możliwościach refundacji kosztów zatrudniania osób niepełnosprawnych ze środków PFRON • prowadzenie działań na rzecz wyrównywania szans edukacyjnych dzieci i młodzieży dotkniętych niepełnosprawnością (nauczanie indywidualne, grupy i klasy integracyjne) oraz finansowanie programu „Aktywny Samorząd” • zapobieganie marginalizacji i wykluczeniu społecznemu osób niepełnosprawnych • funkcjonowanie organizacji pozarządowych zajmujących się działalnością na rzecz osób niepełnosprawnych • funkcjonowanie wolontariatu na rzecz osób niepełnosprawnych 	<ul style="list-style-type: none"> • niewystarczająca dostępność opieki zdrowotnej • niewystarczające wsparcie dla rodzin z dziećmi niepełnosprawnymi o szczególnych potrzebach • występowanie barier architektonicznych • niewystarczająca liczba miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych
szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • brak barier ograniczających przekaz informacji o dostępnych formach pomocy dla osób niepełnosprawnych i ich rodzin • dysponowanie ofertami pracy dla osób niepełnosprawnych • zainteresowanie przedsiębiorców 	<ul style="list-style-type: none"> • wzrastająca liczba osób niepełnosprawnych • wzrastająca liczba osób z zaburzeniami psychicznymi wymagającymi świadczenia specjalistycznych usług opiekuńczych

<ul style="list-style-type: none"> • zatrudnianiem osób niepełnosprawnych • wystarczające zasoby i możliwości miasta pozwalające na zaspakajanie potrzeb w zakresie wyrównywania szans edukacyjnych dzieci i młodzieży dotkniętych niepełnosprawnością • wzrastające przekonanie społeczności miasta o potrzebie zapewnienia osobom niepełnosprawnym pełnego uczestnictwa w życiu społecznym • zainteresowanie sektora pozarządowego prowadzeniem działalności na rzecz osób niepełnosprawnych • wzrastające zainteresowanie działalnością wolontarystyczną na rzecz osób niepełnosprawnych 	
--	--

6. OBSZAR ANALIZY: KAPITAŁ SPOŁECZNY I LUDZKI

mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • podejmowanie inicjatyw zmierzających do podnoszenia poziomu i jakości życia mieszkańców • zachęcanie mieszkańców miasta do podejmowania inicjatyw lokalnych • popularyzowanie informacji o działalności lokalnych organizacji pozarządowych • podejmowanie działań zmierzających do zaspokajania potrzeb mieszkańców w zakresie kultury, sportu i rekreacji • zapobieganie marginalizacji i wykluczeniu społecznemu osób, rodzin i grup społecznych • pozyskiwanie dodatkowych środków na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej (np. z funduszy Unii Europejskiej) • dostosowanie istniejącej sieci placówek pomocy społecznej do aktualnych potrzeb mieszkańców • możliwość podnoszenia kwalifikacji zawodowych dla pracowników pomocy społecznej (szkolenia, konferencje, inne formy doskonalenia zawodowego) • podejmowanie działań na rzecz łagodzenia i rozwiązywanie problemów społecznych przez organizacje pozarządowe • podejmowanie współpracy z parafiami w celu łagodzenia i rozwiązywania problemów społecznych • prowadzenie działań w zakresie propagowania i inicjowania wolontariatu 	<ul style="list-style-type: none"> • niewystarczające do aktualnych potrzeb nakłady na rozwój kwalifikacji kadr pomocowych
szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • wzrastający poziom i jakość życia mieszkańców miasta 	<ul style="list-style-type: none"> • wzrastająca liczba osób marginalizowanych lub zagrożonych wykluczeniem

<ul style="list-style-type: none"> • zainteresowanie mieszkańców podejmowaniem inicjatyw lokalnych • możliwości miasta pozwalające na poszerzenie i podnoszenie atrakcyjności oferty kulturalnej, sportowej i rekreacyjnej adresowanej do mieszkańców • dysponowanie środkami zewnętrznymi umożliwiającymi skuteczniejszą realizację zadań z zakresu pomocy społecznej • możliwość poszerzenia sieci placówek pomocy społecznej • korzystanie przez dorosłych mieszkańców miasta z możliwości uzupełniania lub podnoszenia poziomu wykształcenia i kwalifikacji zawodowych • aktywność organizacji pozarządowych przyczyniająca się do łagodzenia i rozwiązywania problemów społecznych • wzrastające zainteresowanie różnymi formami wolontariatu 	<ul style="list-style-type: none"> • i marginalizacją • emigracja osób młodych, wykształconych
---	--

22. PODSUMOWANIE

Ocena realizacji założeń poprzedniej strategii, jak również wnioski płynące z tej oceny oraz uzyskane wyniki diagnozy problemów społecznych na terenie miasta, opartej na analizie źródeł zastanych, wyników badań ankietowych oraz analizie SWOT, pozwoliły na opracowanie założeń polityki społecznej miasta Ostrołęki na lata 2017-2023. Zostały one przedstawione w formie misji, celów i kierunków działań, których realizacja powinna przyczynić się do zminimalizowania problemów społecznych występujących w mieście obecnie, jak i mogących wystąpić w najbliższych latach.

Działania te zostały wyznaczone w obrębie celów strategicznych i operacyjnych z uwzględnieniem następujących priorytetów:

- 1. Przeciwdziałanie ubóstwu, bezrobociu i bezdomności oraz zapobieganie ich skutkom.**
- 2. Wspieranie rodzin.**
- 3. Wspomaganie rozwoju dzieci i młodzieży.**
- 4. Przeciwdziałanie uzależnieniom.**
- 5. Zaspokajanie potrzeb mieszkańców w zakresie ochrony zdrowia.**
- 6. Wspieranie osób starszych i niepełnosprawnych oraz umożliwienie im udziału w życiu społecznym.**
- 7. Zapewnienie bezpieczeństwa publicznego mieszkańcom miasta.**
- 8. Rozwój kapitału społecznego i ludzkiego.**

III. CZĘŚĆ PROGRAMOWA

1. MISJA

Misja samorządu, sformułowana w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Ostrołęki na lata 2017-2023, jest następująca:

**Miasto Ostrołęka stwarza mieszkańcom możliwości rozwoju,
dostrzega ich potrzeby i stara się je zaspokajać.**

**Dążąc do integracji środowiska lokalnego, samorząd miasta podejmuje
i realizuje działania mające na celu zapobieganie marginalizacji
oraz wykluczeniu społecznemu osób i rodzin.**

Wypełnienie przyjętej misji jest uwarunkowane realizacją przedstawionych poniżej celów strategicznych i operacyjnych oraz kierunków działań.

2. CELE STRATEGICZNE, OPERACYJNE, KIERUNKI DZIAŁAŃ

CEL STRATEGICZNY 1.

**PODEJMOWANIE DZIAŁAŃ W ZAKRESIE ZAPOBIEGANIA UBÓSTWU,
BEZROBOCIU I BEZDOMNOŚCI,
MINIMALIZOWANIE SKUTKÓW I SKALI TYCH ZJAWISK W MIEŚCIE.**

Cele operacyjne:

- 1. Zapewnienie bezpieczeństwa socjalnego osobom i rodzinom ubogim.**
- 2. Aktywizacja zawodowa mieszkańców na rynku pracy.**
- 3. Przeciwdziałanie rozwarstwieniu społecznemu w mieście.**
- 4. Wspieranie osób i rodzin, które nie są w stanie samodzielnie uchronić się przed bezrobociem i ubóstwem.**
- 5. Pomoc osobom zagrożonym bezdomnością i bezdomnym.**

Kierunki działań do celu operacyjnego 1.

Zapewnienie bezpieczeństwa socjalnego osobom i rodzinom ubogim.

- 1. Monitorowanie bezpieczeństwa socjalnego mieszkańców miasta.**

2. Udzielanie pomocy finansowej i rzeczowej osobom znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej.
3. Zabezpieczenie potrzeb bytowych osób z rodzin ubogich.
4. Organizowanie zbiórek i akcji charytatywnych na rzecz osób ubogich.
5. Rozwijanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób ubogich oraz z Kościołem rzymskokatolickim i związkami wyznaniowymi.
6. Opracowanie, realizacja lub współudział w realizacji programów pomocowych na rzecz mieszkańców miasta zagrożonych lub dotkniętych ubóstwem.

Kierunki działań do celu operacyjnego 2.

Podejmowanie działań w zakresie aktywizacji zawodowej mieszkańców na rynku pracy.

1. Współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie upowszechniania ofert pracy, informacji o wolnych miejscach pracy, usługach poradnictwa zawodowego, szkoleniach, przygotowaniu zawodowym dorosłych i stażach oraz nawiązywanie kontaktów z potencjalnymi pracodawcami.
2. Monitorowanie skali zjawiska bezrobocia.
3. Rozpowszechnianie informacji o dostępnych formach aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych oraz udostępnianie ofert i informacji osobom poszukującym pracy.
4. Motywowanie, doradzanie i wsparcie mieszkańców w poszukiwaniu ofert pracy.
5. Wsparcie osób i rodzin ubogich pracą socjalną z wykorzystaniem kontraktów socjalnych.
6. Rozwijanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz ograniczenia bezrobocia oraz doradztwa personalnego.

Kierunki działań do celu operacyjnego 3.

Przeciwdziałanie rozwarstwieniu społecznemu w mieście.

1. Wspieranie zatrudnienia subsydiowanego.
2. Rozwój budownictwa socjalnego, komunalnego i mieszkań chronionych.
3. Wzmacnianie inicjatyw społecznych ułatwiających zaspokojenie potrzeb osób o niższym statusie materialnym

Kierunki działań do celu operacyjnego 4.

Wspieranie osób i rodzin, które nie są w stanie samodzielnie uchronić się przed bezrobociem i ubóstwem.

1. Zatrudnienie specjalistów z zakresu poradnictwa, terapii, mediacji, wspierania rodzin z problemami stosownie do potrzeb.
2. Organizowanie warsztatów, pikników, festynów, realizowanie projektów mających na celu przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu.
3. Monitorowanie sytuacji rodziny poprzez wizyty w środowisku domowym.
4. Organizowanie spotkań integracyjnych społeczności lokalnej, budowanie sieci wsparcia i społecznego dla osób.
5. Zmniejszanie skutków ubóstwa i bezrobocia poprzez pomoc finansową.
6. Wspieranie działań zmierzających do tworzenia w mieście podmiotów ekonomii społecznej.
7. Opracowywanie i realizowanie projektów służących aktywizacji osób bezrobotnych, w tym współfinansowanych z funduszy zewnętrznych, np. z wykorzystaniem funduszy strukturalnych Unii Europejskiej.

Kierunki działań do celu operacyjnego 5.

Pomoc osobom zagrożonym bezdomnością i bezdomnym.

1. Monitorowanie zagrożeń prowadzących do wystąpienia zjawiska bezdomności na terenie miasta.
2. Podejmowanie działań zapobiegających utracie mieszkań przez eliminowanie zagrożeń.
3. Udzielanie pomocy finansowej i rzeczowej osobom zagrożonym i dotkniętym bezdomnością.
4. Utworzenie bazy noclegowej oraz łaźni dla osób bezdomnych.
5. Zapewnienie schronienia oraz dostępu do poradnictwa specjalistycznego i wsparcia terapeutycznego osobom bezdomnym.
6. Objęcie osób bezdomnych działaniami edukacyjnymi, aktywizującymi i działaniami na rzecz odbudowy więzi rodzinnych.
7. Kontynuowanie współpracy Policji, Straży Miejskiej, Powiatowego Urzędu Pracy i MOPR w zakresie organizacji pomocy dla osób bezdomnych.

Czas realizacji działań:

Działania ciągłe w latach 2017-2023.

Podmioty odpowiedzialne za realizację działań:

Prezydent Miasta, Rada Miasta, Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie, Ośrodek Interwencji Kryzysowej, Straż Miejska, placówki oświatowe, placówki kultury.

Partnerzy w realizacji działań:

Powiatowy Urząd Pracy, Policja, lokalni przedsiębiorcy, banki żywności, noclegownie, schroniska, organizacje pozarządowe, parafie, społeczność lokalna.

Źródła finansowania działań:

Budżet lokalny i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, środki własne organizacji pozarządowych, sponsorzy indywidualni.

Wskaźniki monitoringowe:

- liczba osób ubogich i bezrobotnych objętych pracą socjalną,
- liczba dzieci z rodzin ubogich objętych wsparciem,
- liczba beneficjentów systemu pomocy społecznej objętych wsparciem z powodu ubóstwa bezrobocia i bezdomności,
- liczba osób bezrobotnych w mieście, w tym liczba osób objętych przez Powiatowy Urząd Pracy różnymi formami wsparcia,
- liczba opracowanych i realizowanych projektów w zakresie aktywizacji grup zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz liczba osób nimi objętych,
- liczba osób zagrożonych bezdomnością i bezdomnych.

CEL STRATEGICZNY 2.

**WSPIERANIE RODZIN,
PODNOSZENIE POZIOMU I JAKOŚCI ICH FUNKCJONOWANIA,
PRZECIWDZIAŁANIE UZALEŻNIENIOM I PRZEMOCY DOMOWEJ,
DBAŁOŚĆ O KONDYCJĘ ZDROWOTNĄ MIESZKAŃCÓW MIASTA.**

Cele operacyjne:

- 1. Wzmacnianie potencjału rodzin.**
- 2. Pomoc osobom i rodzinom dotkniętym problemami uzależnień i przemocy domowej.**
- 3. Zaspakajanie potrzeb mieszkańców w zakresie ochrony zdrowia.**

Kierunki działań do celu operacyjnego 1.

Wzmacnianie potencjału rodzin.

1. Podejmowanie działań edukacyjnych dla rodzin w zakresie właściwego wypełniania ról rodzicielskich.
2. Wsparcie rodzin niewydolnych wychowawczo w celu nabycia i podniesienia świadomości w kwestiach opiekuńczo-wychowawczych oraz rozwiązywania konfliktów rodzinnych.
3. Tworzenie grup wsparcia dla rodzin borykających się z trudnościami opiekuńczo-wychowawczymi.
4. Udzielanie pomocy finansowej i rzeczowej rodzinom.
5. Prowadzenie pracy socjalnej z rodzinami, w szczególności dotkniętymi bezradnością opiekuńczo-wychowawczą.
6. Zapewnienie wsparcia asystentów rodziny dla rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.
7. Pomoc rodzinom w opiece i wychowaniu dzieci poprzez zapewnienie działalności placówek wsparcia dziennego.
8. Wspieranie tworzenia różnych form opieki nad dziećmi do lat 3.
9. Propagowanie idei rodzicielstwa zastępczego poprzez kontynuowanie akcji informacyjno-edukacyjnych przy wsparciu lokalnych mediów.
10. Integrowanie prowadzonych działań na rzecz rodziny i dziecka w mieście poprzez współpracę placówek oświatowych i kulturalnych, jednostek pomocy społecznej i ochrony zdrowia, sądu rejonowego i kuratorów sądowych, Policji, organizacji pozarządowych, parafii.
11. Realizacja projektów socjalnych mających na celu poprawę poziomu życia osób i rodzin.

Kierunki działań do celu operacyjnego 2.

Pomoc osobom i rodzinom dotkniętym problemami uzależnień i przemocy domowej.

1. Zapewnienie osobom uzależnionym, w szczególności od alkoholu i środków psychoaktywnych, dostępu do pomocy terapeutycznej.
2. Zapewnienie rodzinom dotkniętym problemami uzależnień dostępu do wsparcia psychologicznego i prawnego.
3. Zapewnienie rodzinom dotkniętym problemami przemocy domowej dostępu do wsparcia psychologicznego i prawnego, a w razie potrzeby schronienia.
4. Kierowanie sprawców przemocy domowej do udziału w programach korekcyjnych.

5. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej i szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, narkomanii i przemocy w rodzinie.
6. Tworzenie, w miarę wystąpienia takiej potrzeby, grup wsparcia dla osób uzależnionych i współuzależnionych.
7. Kontynuowanie działalności Zespołu Interdyscyplinarnego, podnoszenie kwalifikacji członków zespołu w kwestiach przeciwdziałania i zapobiegania przemocy w rodzinie.
8. Podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób dotkniętych przemocą w rodzinie, problemami alkoholowymi i narkomanii.

Kierunki działań do celu operacyjnego 3.

Zaspakajanie potrzeb mieszkańców w zakresie ochrony zdrowia.

1. Promowanie zdrowia, zdrowego stylu życia i prowadzenie profilaktyki zdrowotnej.
2. Rozwój bazy rekreacyjnej dostępnej dla mieszkańców.
3. Rozszerzenie zakresu usług wsparcia środowiskowego na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych.

Czas realizacji działań:

Działania ciągłe w latach 2017-2023.

Podmioty odpowiedzialne za realizację działań:

Prezydent Miasta, Rada Miasta, Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie, Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Straż Miejska, Zespół Interdyscyplinarny, Zespół Placówek Wsparcia Dziennego, placówki przedszkolne, placówki oświatowe, placówki kultury, placówki sportowo-rekreacyjne, świetlice.

Partnerzy w realizacji działań:

Policja, Prokuratura Rejonowa, Sąd Rejonowy, kuratorzy sądowi, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, specjaliści, placówki ochrony zdrowia, organizacje pozarządowe, parafie, społeczność lokalna.

Źródła finansowania działań:

Budżet lokalny i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, środki własne organizacji pozarządowych, sponsorzy indywidualni.

Wskaźniki monitoringowe:

- liczba rodzin objętych pracą socjalną,
- liczba rodzin objętych wsparciem asystentów rodziny,
- liczba dzieci uczęszczających do placówek wsparcia dziennego,
- liczba szkoleń i projektów adresowanych do rodzin,
- liczba rodzin objętych wsparciem finansowym i rzeczowym.
- liczba osób i rodzin objętych poradnictwem specjalistycznym oraz liczba porad,
- liczba osób objętych pomocą terapeutyczną,
- liczba przedsięwzięć realizowanych w ramach działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie uzależnień i przemocy w rodzinie,
- liczba interwencji przeprowadzonych w celu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w ramach programu „Niebieska Karta”,
- liczba osób objętych oddziaływaniem zespołu interdyscyplinarnego,
- liczba przedsięwzięć w zakresie promocji zdrowia i profilaktyki zdrowotnej.

CEL STRATEGICZNY 3.

DBAŁOŚĆ O WŁAŚCIWY ROZWÓJ DZIECI I MŁODZIEŻY.

Cele operacyjne:

1. **Dbalność o jakość i poziom kształcenia dzieci i młodzieży, wyrównywanie szans edukacyjnych.**
2. **Profilaktyka uzależnień, eliminowanie zachowań negatywnych w środowisku szkolnym, dbalność o organizację czasu wolnego.**

Kierunki działań do celu operacyjnego 1.

Dbalność o jakość i poziom kształcenia dzieci i młodzieży, wyrównywanie szans edukacyjnych.

1. Utrzymanie odpowiedniej jakości i poziomu kształcenia w placówkach oświatowych na terenie miasta.
2. Zapewnienie dzieciom i młodzieży wymagającym pomocy i wsparcia dostępu do specjalistów.

3. Pomoc dzieciom i młodzieży z rodzin ubogich, m.in. poprzez stypendia socjalne, organizację dożywiania, zakup podręczników i materiałów szkolnych.
4. Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży poprzez prowadzenie zajęć wyrównawczych, udzielanie pomocy w nauce, m.in. przez wolontariuszy.
5. Zapewnienie uczniom niepełnosprawnym dostępu do edukacji, m.in. poprzez prowadzenie klas integracyjnych i organizację nauczania indywidualnego.
6. Promowanie w środowisku lokalnym uczniów wybitnie uzdolnionych, tworzenie warunków sprzyjających ich rozwojowi poprzez różnego rodzaju formy wyróżnień i nagród.

Kierunki działań do celu operacyjnego 2.

Profilaktyka uzależnień, eliminowanie zachowań negatywnych w środowisku szkolnym, dbałość o organizację czasu wolnego.

1. Opracowywanie i realizowanie programów profilaktyczno-edukacyjnych w placówkach oświatowych w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom, przestępczości.
2. Monitorowanie środowiska szkolnego oraz podejmowanie działań interwencyjnych i zapobiegawczych mających na celu eliminowanie zachowań o charakterze patologicznym.
3. Opracowywanie i realizowanie programów profilaktyczno-edukacyjnych w placówkach oświatowych na temat przestępczości i jej negatywnych skutków.
4. Budowanie na terenie szkoły pozytywnych relacji z uczniami, dbałość o właściwy klimat umożliwiający rozwój inteligencji emocjonalnej uczniów i stworzenie przyjaznego środowiska szkolnego.
5. Rozszerzanie oferty zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych, rozwój alternatywnych form spędzania czasu wolnego przy wykorzystaniu zasobów kulturalnych i sportowo-rekreacyjnych miasta.

Czas realizacji działań:

Działania ciągłe w latach 2017-2023.

Podmioty odpowiedzialne za realizację działań:

Prezydent Miasta, Rada Miasta, Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie, Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespół Interdyscyplinarny, Zespół Placówek

Wsparcia Dziennego, Ośrodek Interwencji Kryzysowej, placówki przedszkolne, placówki oświatowe, placówki kultury, placówki sportowo-rekreacyjne, świetlice.

Partnerzy w realizacji działań:

Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, specjaliści, placówki ochrony zdrowia, Policja, Prokuratura Rejonowa, Sąd Rejonowy, kuratorzy sądowi, organizacje pozarządowe, parafie, społeczność lokalna.

Źródła finansowania działań:

Budżet lokalny i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, środki własne organizacji pozarządowych, sponsorzy indywidualni.

Wskaźniki monitoringowe:

- liczba uczniów objętych dożywianiem,
- liczba uczniów objętych pomocą materialną w formie stypendiów socjalnych i zasiłków szkolnych,
- liczba opracowywanych i realizowanych programów profilaktyczno-edukacyjnych w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom, przestępczości.
- liczba opracowywanych i realizowanych programów profilaktyczno-edukacyjnych na temat przestępczości i jej negatywnych skutków,
- liczba uczniów objętych nauczaniem indywidualnym,
- liczba dzieci objętych pomocą specjalistyczną.

CEL STRATEGICZNY 4.

**WSPIERANIE STARZENIA SIĘ W DOBRYM ZDROWIU
ORAZ OGRANICZANIE SKUTKÓW NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI.**

Cele operacyjne:

1. **Pomoc osobom starszym, organizacja czasu wolnego, usprawnianie osób starszych i zapewnienie im właściwej opieki.**
2. **Pomoc osobom niepełnosprawnym oraz ich aktywizacja społeczna i zawodowa.**

Kierunki działań do celu operacyjnego 1.

Pomoc osobom starszym, organizacja czasu wolnego, usprawnianie osób starszych i zapewnienie im właściwej opieki.

1. Udzielanie pomocy finansowej i rzeczowej osobom starszym.
2. Prowadzenie pracy socjalnej z osobami starszymi.
3. Zapewnienie dostępu do środowiskowych usług opiekuńczych, obejmujących pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych i zapewnienie kontaktów z otoczeniem.
4. Wspieranie powstawania i rozwoju dziennych placówek wsparcia dla osób starszych.
5. Kontynuowanie i rozszerzanie działalności Klubów Seniora i Ostrołęckiego Uniwersytetu Trzeciego Wieku.
6. Zachęcanie osób starszych do czynnego uczestnictwa w życiu społecznym.
7. Wspieranie działań mających na celu zapobieganie wykluczeniu cyfrowemu osób starszych i ich integrowanie ze środowiskiem lokalnym.
8. Podejmowanie współpracy z parafiami oraz z organizacjami pozarządowymi na rzecz osób starszych.
9. Podejmowanie współpracy z organizacjami działającymi na rzecz osób starszych.
10. Rozwijanie aktywnych form spędzania czasu wolnego przez osoby starsze, zaspokajanie ich potrzeb kulturalno-społecznych, rekreacyjnych i edukacyjnych, w tym poprzez organizowanie imprez, spotkań integracyjnych, zajęć, wycieczek.
11. Rozwijanie wolontariatu na rzecz osób starszych.
12. Rozwijanie naturalnych systemów wsparcia (pomoc sąsiedzka, pomoc najbliższego otoczenia).

Kierunki działań do celu operacyjnego 2.

Pomoc osobom niepełnosprawnym oraz ich aktywizacja społeczna i zawodowa.

1. Ograniczanie skutków niepełnosprawności poprzez aktywizację społeczną i zawodową osób niepełnosprawnych fizycznie i psychicznie.
2. Udzielanie pomocy finansowej i rzeczowej osobom niepełnosprawnym.
3. Monitorowanie sytuacji osób niepełnosprawnych w oparciu o dostępne informacje.
4. Uwzględnianie udziału osób niepełnosprawnych w organizowanych kursach zawodowych i szkoleniach mających na celu zdobycie kwalifikacji umożliwiających podjęcie pracy.

5. Prowadzenie dalszych działań zmierzających do likwidacji barier ograniczających funkcjonowanie osób niepełnosprawnych w przestrzeni publicznej i w otoczeniu domowym.
6. Podejmowanie inicjatyw mających na celu zapewnienie osobom niepełnosprawnym warunków uczestniczenia w życiu społecznym na równych prawach.
7. Organizacja aktywnych form spędzania czasu wolnego przez osoby niepełnosprawne, organizowanie imprez, spotkań integracyjnych, zajęć, wycieczek.
8. Popularyzowanie wolontariatu na rzecz wspierania osób niepełnosprawnych w codziennym życiu.
9. Podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych i organizacjami skupiającymi osoby niepełnosprawne.
10. Rozwijanie środowiskowych systemów wsparcia dla osób niepełnosprawnych.

Czas realizacji działań:

Działania ciągle w latach 2017-2023.

Podmioty odpowiedzialne za realizację działań:

Prezydent Miasta, Rada Miasta, Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie, Zespół Placówek Wsparcia Dziennego, Ośrodek Interwencji Kryzysowej, placówki kultury, placówki sportowo-rekreacyjne.

Partnerzy w realizacji działań:

Powiatowy Urząd Pracy, PFRON, lokalni przedsiębiorcy, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia, środki własne organizacji pozarządowych, parafie, społeczność lokalna.

Źródła finansowania działań:

Budżet lokalny i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni.

Wskaźniki monitoringowe:

- liczba osób w wieku poprodukcyjnym i ich udział w ogóle mieszkańców,
- liczba osób dotkniętych niepełnosprawnością (w oparciu o dane MOPR-u),
- liczba osób starszych i niepełnosprawnych objętych pracą socjalną,
- liczba osób starszych i niepełnosprawnych objętych wsparciem z systemu pomocy społecznej,

- liczba osób objętych usługami opiekuńczymi oraz specjalistycznymi usługami opiekuńczymi,
- liczba ofert pracy dla osób niepełnosprawnych.

CEL STRATEGICZNY 5.

DBAŁOŚĆ O BEZPIECZEŃSTWO MIESZKAŃCÓW MIASTA.

Cele operacyjne:

- 1. Zwiększenie poczucia bezpieczeństwa mieszkańców, przeciwdziałanie przestępczości, w tym wśród nieletnich.**
- 2. Zapewnienie dzieciom i młodzieży bezpieczeństwa na terenie placówek oświatowych i w otoczeniu domowym.**

Kierunki działań do celu operacyjnego 1.

Zwiększenie poczucia bezpieczeństwa mieszkańców, przeciwdziałanie przestępczości, w tym wśród nieletnich.

1. Integracja i współdziałanie różnych podmiotów, instytucji i środowisk na rzecz poprawy bezpieczeństwa.
2. Realizacja działań, których celem jest uwrażliwianie na potrzebę wzajemnej ochrony mieszkańców przed przestępczością i pomagających unikać zagrożeń powodowanych przestępczością.
3. Podejmowanie działań o charakterze prewencyjnym w odpowiedzi na postulaty zgłaszane przez samorząd miasta i mieszkańców.

Kierunki działań do celu operacyjnego 2.

Zapewnienie dzieciom i młodzieży bezpieczeństwa na terenie placówek oświatowych i w otoczeniu domowym.

1. Uwrażliwianie rodziców i opiekunów uczniów na kwestie związane z prawidłowym i bezpiecznym zachowaniem się na terenie szkoły i w otoczeniu domowym.
2. Podejmowanie działań mających na celu zwiększenie bezpieczeństwa dzieci w drodze do i ze szkoły.

3. Monitorowanie środowiska szkolnego pod kątem zagrożeń związanych z dystrybucją substancji psychoaktywnych.

Czas realizacji działań:

Działania ciągle w latach 2017-2023.

Podmioty odpowiedzialne za realizację działań:

Prezydent Miasta, Rada Miasta, Straż Miejska, Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie, Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespół Placówek Wsparcia Dziennego, Ośrodek Interwencji Kryzysowej placówki przedszkolne, placówki oświatowe, placówki kulturalne, placówki sportowo-rekreacyjne, świetlice.

Partnerzy w realizacji działań:

Policja, Prokuratura Rejonowa, Sąd Rejonowy, kuratorzy sądowi, Straż Pożarna, społeczność lokalna.

Źródła finansowania działań:

Budżet lokalny i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze Unii Europejskiej, inne programy, środki własne organizacji pozarządowych, sponsorzy indywidualni.

Wskaźniki monitoringowe:

- liczba popełnionych i wykrytych przestępstw, w tym wśród nieletnich,
- liczba realizowanych programów profilaktycznych mających na celu przeciwdziałanie przestępczości.

CEL STRATEGICZNY 6.

ROZWÓJ KAPITAŁU SPOŁECZNEGO I LUDZKIEGO.

Cele operacyjne:

1. **Doskonalenie kadr i służb pomocowych, podnoszenie jakości świadczonych usług, rozwijanie infrastruktury socjalnej.**
2. **Wspieranie instytucji społeczeństwa obywatelskiego.**

Kierunki działań do celu operacyjnego 1.

Doskonalenie kadr i służb pomocowych, podnoszenie jakości świadczonych usług, rozwijanie infrastruktury socjalnej.

1. Doskonalenie kadr pomocy społecznej poprzez zapewnienie niezbędnych środków na szkolenia i inne formy doskonalenia zawodowego.
2. Zapewnienie mieszkańcom informacji o dostępnych formach świadczeń pomocowych, m.in. przez zamieszczanie informacji dotyczących funkcjonowania pomocy społecznej na stronach internetowych oraz w postaci broszur i ulotek.
3. Realizowanie zadań służących rozwiązywaniu problemów społecznych przy współpracy z sektorem pozarządowym.

Kierunki działań do celu operacyjnego 2.

Wspieranie instytucji społeczeństwa obywatelskiego.

1. Opracowywanie i realizowanie przy współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz innymi partnerami projektów służących aktywizacji społecznej i zawodowej mieszkańców, w tym współfinansowanych z funduszy zewnętrznych.
2. Promowanie działalności organizacji pozarządowych oraz udzielanie im pomocy w pozyskiwaniu środków finansowych.

Czas realizacji działań:

Działania ciągłe w latach 2017-2023.

Podmioty odpowiedzialne za realizację działań:

Prezydent Miasta, Rada Miasta, Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie i inne jednostki organizacyjne miasta.

Partnerzy w realizacji działań:

Placówki oświatowe, organizacje pozarządowe, inne podmioty prowadzące działalność pożytku publicznego, parafie, społeczność lokalna.

Źródła finansowania działań:

Budżet lokalny i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, środki własne organizacji pozarządowych, sponsorzy indywidualni.

Wskaźniki monitoringowe:

- liczba szkoleń, w których uczestniczyła kadra pomocy społecznej,
- liczba organizacji pozarządowych funkcjonujących w obszarze polityki społecznej,
- liczba opracowanych i zrealizowanych projektów służących aktywizacji społecznej i zawodowej mieszkańców, realizowanych we współpracy z organizacjami pozarządowymi,
- liczba wspieranych przez samorząd miasta organizacji pozarządowych,

3. WDROŻENIE STRATEGII, MONITOROWANIE JEJ REALIZACJI

Koordynatorem realizacji działań wyznaczonych w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Ostrołęki na lata 2017-2023 będzie Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie. Monitoring zapisów strategicznych, polegający na zbieraniu i analizowaniu informacji dotyczących realizowanych bądź zrealizowanych już działań, będzie prowadzony przez podmioty odpowiedzialne za realizację strategii w wyznaczonych działaniach. Gromadzone dane pozwolą zidentyfikować i rozwiązać problemy, które pojawią się w trakcie wdrażania dokumentu, oraz stwierdzić, czy wyznaczone działania zmierzają w słusznym kierunku i przynoszą zakładane zmiany.

Ocena poziomu wdrożenia zapisów strategicznych wraz ze skutkami finansowymi, będzie dokonywana co dwa lata i przekazywana w formie raportu Prezydentowi i Radzie Miasta Ostrołęki. W przypadku stwierdzenia istotnych zmian społecznych będą podejmowane ewentualne działania korygujące mające na celu aktualizację obowiązującej strategii.

Do oceny stopnia wdrożenia wyznaczonych działań zostaną wykorzystane m.in. sformułowane pod każdym celem strategicznym wskaźniki monitoringowe. Przygotowany wykaz nie wyczerpuje wszystkich wskaźników, jakie mogą być zastosowane w procesie monitorowania realizacji strategii. W miarę rozwoju systemu monitorowania dokumentu będą mogły zostać zidentyfikowane nowe wskaźniki, które w odpowiedni sposób będą charakteryzowały przebieg realizacji podejmowanych działań.

4. PROGNOZA ZMIAN

Realizacja działań zaplanowanych w ramach poszczególnych celów strategicznych i operacyjnych wypracowanych w niniejszym dokumencie powinna przyczynić się m.in. do:

- poprawy sytuacji rodzin i osób ubogich,
- podniesienia kompetencji zawodowych osób bezrobotnych i zwiększenia ich szans na podjęcie zatrudnienia na otwartym rynku pracy,
- zwiększenia liczby osób zaktywizowanych zawodowo,
- zwiększenia liczby miejsc pracy,
- zmniejszenia liczby osób bezrobotnych,
- wzrostu liczby podmiotów gospodarczych, w tym podmiotów ekonomii społecznej,
- zmniejszenia liczby rodzin i osób zagrożonych bezdomnością i bezdomnych,
- zmniejszenia liczby beneficjentów pomocy społecznej.
- spadku liczby rodzin zmagających się z problemami opiekuńczo-wychowawczymi,
- poszerzenia wiedzy w zakresie właściwego wypełniania ról rodzicielskich,
- zwiększenia dostępności wsparcia dla rodzin,
- zwiększenia szans edukacyjnych dla dzieci mających problemy w nauce,
- zróżnicowania form spędzania czasu wolnego oraz wzrostu liczby dzieci i młodzieży z nich korzystających,
- poszerzenia wiedzy mieszkańców w zakresie profilaktyki uzależnień,
- zwiększenia dostępności wsparcia dla osób uzależnionych i współuzależnionych,
- zmniejszenia skali przemocy w rodzinie,
- polepszenia dostępu do specjalistycznych usług medycznych,
- poszerzenia wiedzy mieszkańców w zakresie profilaktyki zdrowotnej i zdrowego trybu życia,
- zwiększenia udziału seniorów i osób niepełnosprawnych w życiu społecznym,
- aktywizacji zawodowej osób niepełnosprawnych,
- uwrażliwienia społeczeństwa na potrzeby osób starszych i niepełnosprawnych,
- podniesienia jakości usług świadczonych osobom starszym i niepełnosprawnym,
- poprawy komfortu funkcjonowania osób starszych i niepełnosprawnych w środowisku zamieszkania.
- spadku przestępczości, w tym wśród nieletnich,
- poszerzenia wiedzy uczniów w zakresie przestępczości i jej skutków,
- zapobiegania patologiom wśród nieletnich,
- podniesienia poziomu bezpieczeństwa mieszkańców,
- zwiększenia jakości świadczonych usług,

- zróżnicowania form i zwiększenie efektywności współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami ekonomii społecznej,
- zwiększenia aktywności mieszkańców, wzrostu liczby inicjatyw społecznych,
- podniesienie poziomu wiedzy mieszkańców o podejmowanych przez samorząd działaniach i zamierzeniach.

5. RAMY FINANSOWE

Ustawa o pomocy społecznej (art. 16b ust. 2 pkt 3 lit. c) nakłada wymóg określenia ram finansowych Strategii. Dane zawarte w poniższej tabeli przedstawione są na podstawie sporządzonej Oceny Zasobów Pomocy Społecznej na 2016r. i dotyczą działań w obszarze pomocy społecznej.

Tabela 51. Ramy finansowe Strategii w latach 2017-2023

szacunkowa wielkość wydatków (w złotych) w latach:						
2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
75 747 750	76 500 000	77 000 000	77 500 000	78 000 000	78 500 000	79 000 000

6. PROGRAMY I PROJEKTY

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Ostrołęki będzie skuteczna, o ile pozyskane zostaną zasoby finansowe umożliwiające opracowanie i realizację programów i projektów zgodnych z przyjętymi w dokumencie działaniami. Programy i projekty będą realizowane w ramach zadań statutowych poszczególnych jednostek organizacyjnych pomocy społecznej w okresach rocznych, dłuższych lub krótszych, w zależności od ich charakteru. Mogą one być przyjmowane stosownymi uchwałami przez Radę Miasta.

6.1. PROGRAMY

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Ostrołęki na lata 2017-2023 będzie realizowana w szczególności poprzez poniżej wymienione programy:

1. Program Wspierania Rodziny i Rozwoju Pieczy Zastępczej w mieście Ostrołęka na lata 2016-2018;
2. Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Ostrołęce na lata 2017 - 2023.

3. Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (uchwalany corocznie);
4. Program współpracy miasta Ostrołęki z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (uchwalany corocznie);
5. Programu Przeciwdziałania Narkomanii w Ostrołęce na lata 2017-2022.
6. Miejski Program Promocji Zdrowia i Profilaktyki na lata 2009-2020 w mieście Ostrołęka.

6.2. PROJEKTY

Projekty stanowią „bank pomysłów”, tzn. ich realizacja jest wskazana, ale możliwa będzie dopiero wtedy, gdy ich wnioskodawcy pozyskają niezbędne środki finansowe. Prezentowane poniżej projekty powstały w trakcie prac nad strategią. Ich autorami są przedstawiciele instytucji i organizacji pozarządowych działających w mieście w obszarze polityki społecznej. Na etapie konstruowania strategii do realizacji zgłoszono niżej wymienione projekty.

PROJEKT 1.

Nazwa projektu

NAREW – Nowa Aktywność, Rozwój i Efektywne Wsparcie

Wnioskodawca

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Ostrołęce, ul. Gen. J. Hallera 12, 07-410 Ostrołęka

Cel główny

Głównym celem projektu będzie nabycie kompetencji społeczno-zawodowych zwiększających szanse na zatrudnienie 180 kobiet /mężczyzn korzystających ze świadczeń pomocy społecznej będących w wieku aktywności zawodowej, zamieszkałych na terenie obszaru Starego Miasta i Osiedla Sienkiewicza, zagrożonych wykluczeniem społecznym, z co najmniej jednego powodu określonego w art. 7 ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej oraz włączenie ich w proces rewitalizacji obszaru. Cel główny zostanie osiągnięty poprzez realizację następujących celów szczegółowych:

- a) nabycie lub rozwinięcie kluczowych kompetencji społecznych uczestników projektu
- b) nabycie, podniesienie lub zmianę kwalifikacji zawodowych uczestników projektu

c) nabycie lub zwiększenie doświadczenia zawodowego uczestników projektu, poprzez włączenie w prace rewitalizacyjne,

d) poprawa relacji rodzicielskich,

Dodatkowo na ww. obszarze prowadzone będą w okresie wakacyjnym działania środowiskowe skierowane do uczestników projektu i ich otoczenia, których celem będzie wzrost umiejętności wychowawczych oraz rozwijanie prawidłowych relacji dorosły – dziecko, poprzez organizację czasu wolnego dzieciom i rodzinom w świetlicy objazdowej Radosny Świetlicobus.

Miejsce realizacji

Miasto Ostrołęka

Beneficjenci

Mieszkańcy miasta Ostrołęki

Partnerzy

Powiatowy Urząd Pracy w Ostrołęce

Czas realizacji

1.04.2017 r. – 30.12.2022 r.

PROJEKT 2

Nazwa projektu

„Razem łatwiej”

Wnioskodawca

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Ostrołęce, ul. Gen. J. Hallera 12, 07-410 Ostrołęka

Cel główny

Głównym celem projektu będzie nabycie kompetencji społeczno-zawodowych zwiększających szanse na zatrudnienie 36 osób w tym: 24 kobiet i 12 mężczyzn, pełnoletnich wychowanków (kobiet/mężczyzn) przebywających lub opuszczających pieczę zastępczą, młodzieżowe ośrodki wychowawcze i zakłady poprawcze oraz kobiet/mężczyzn z niepełnosprawnością z orzeczoną znacznym, umiarkowanym lub lekkim stopniem niepełnosprawności lub równoważnym orzeczeniem, będących w wieku aktywności zawodowej, zagrożonych wykluczeniem społecznym, z co najmniej jednego powodu określonego w art. 7 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, w okresie od stycznia 2017 r. do września 2018 r., zamieszkałych na terenie Miasta Ostrołęki. Cel główny zostanie osiągnięty poprzez realizację następujących celów szczegółowych: nabycie lub rozwinięcie kluczowych kompetencji społecznych 36 kobiet/mężczyzn w okresie od stycznia

2017 r. do września 2018 r.; pokonanie barier w kontaktach interpersonalnych uczestników projektu; nabycie, podniesienie lub zmianę kwalifikacji zawodowych uczestników projektu; nabycie lub zwiększenie doświadczenia zawodowego uczestników projektu; poprawę stanu zdrowia 26 osób z niepełnosprawnością.

Miejsce realizacji

Miasto Ostrołęka

Beneficjenci

Projekt zostanie skierowany do 36 osób w tym: 24 kobiet/12 mężczyzn, z niepełnosprawnością z orzeczoną znaczną, umiarkowaną lub lekką stopniem niepełnosprawności lub równoważnym orzeczeniem oraz pełnoletnich wychowanków przebywających lub opuszczających pieczę zastępczą oraz młodzieżowe ośrodki wychowawcze i zakłady poprawcze, będących w wieku aktywności zawodowej, zagrożonych wykluczeniem społecznym, z co najmniej jednego powodu określonego w art. 7 ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej, zamieszkałych na terenie Miasta Ostrołęki. Preferowane do objęcia wsparciem w ramach projektu będą również osoby lub rodziny korzystające z Programu Operacyjnego Pomocy Żywnościowej 2014-2020, a zakres wsparcia dla tych osób lub rodzin nie będzie powielał działań, które dana osoba lub rodzina otrzymała lub otrzymuje z Programu Operacyjnego Pomocy Żywnościowej w ramach działań towarzyszących.

Partnerzy

Powiatowy Urząd Pracy w Ostrołęce

Czas realizacji

2.01.2017 r. – 30.09.2018 r.

PROJEKT 3.

Nazwa projektu

„Radosny Świetlicobus”

Wnioskodawca

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Ostrołęce, ul. Gen. J. Hallera 12, 07-410 Ostrołęka

Cel główny

Głównym celem działalności świetlicy mobilnej jest umacnianie więzi i ról rodzinnych, rozwijanie pozytywnych relacji dorosły – dziecko oraz aktywne spędzanie wolnego czasu całych rodzin.

Miejsce realizacji

Miasto Ostrołęka

Beneficjenci

Mieszkańcy miasta Ostrołęki

Czas realizacji

2017 r. – 2023 r.

PROJEKT 4.

Nazwa projektu

„Wsparcie edukacyjne społeczności romskiej w Ostrołęce”, zadanie finansowane ze środków dotacji Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji w ramach *Programu integracji społeczności romskiej w Polsce na lata 2014-2020 r.*

Wnioskodawca

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Ostrołęce, ul. Gen. J. Hallera 12, 07-410 Ostrołęka

Cel główny

Zwiększenie poziomu integracji społeczności romskiej poprzez działania w dziedzinie edukacji.

Miejsce realizacji

Miasto Ostrołęka

Beneficjenci

Społeczność romska zamieszkała na terenie Miasta Ostrołęki

Czas realizacji

1.05.2017 r. – 31.12.2020 r.

PROJEKT 5.

Nazwa projektu

Dzienny Dom Pobytu Seniora „Senior+”

Wnioskodawca

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Ostrołęce, ul. Gen. J. Hallera 12, 07-410 Ostrołęka

Celem działalności Domu będzie:

- 1) uaktywnienie społeczne seniorów i umożliwienie im samodzielnego funkcjonowanie w społeczeństwie,
- 2) polepszenie funkcjonowania psychologiczno-fizycznego osób starszych poprzez prowadzone działania terapeutyczne, ogólnousprawniające formy terapii rehabilitacyjnej, profilaktykę zapewniającą utrzymanie aktualnego stanu i niedopuszczenie do pogłębiania się

dysfunkcji, poprzez diagnozę indywidualnych potrzeb i możliwości, organizowanie działań służących rozwojowi osób starszych poprzez popularyzację interesujących ich zagadnień.

Miejsce realizacji

Miasto Ostrołęka

Beneficjenci

Mieszkańcy miasta Ostrołęki

Czas realizacji

2023 r.

PROJEKT 6

Nazwa projektu

„Razem, Aktywnie, Pozytywnie”

Wnioskodawca

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Ostrołęce, ul. Gen. J. Hallera 12, 07-410 Ostrołęka

Cel główny

Głównym celem projektu będzie adaptacja budynku przy ul. Kołobrzeskiej 15. Cel główny zostanie osiągnięty poprzez realizację następujących celów szczegółowych:

- zwiększenie aktywności zawodowej i społecznej 12 mężczyzn ze szczególnym uwzględnieniem osób bezdomnych,
- przywrócenie lub wzmocnienie kompetencji społecznych 12 mężczyzn;
- nabycie, podniesienie lub zmianę kompetencji zawodowych 12 mężczyzn,
- nabycie lub zwiększenie doświadczenia zawodowego 12 mężczyzn,
- poszerzenie oferty wsparcia skierowanej do osób bezdomnych

Miejsce realizacji Miasto Ostrołęka

Beneficjenci

Klienci pomocy społecznej

Czas realizacji: 01.04.2017 r. – 31.12.2017 r.

PROJEKT 7

Nazwa projektu

„Pomóż innym zostając wolontariuszem.”

Wnioskodawca

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Ostrołęce, ul. Gen. J. Hallera 12, 07-410 Ostrołęka

Cel główny

Wsparcie klientów Ośrodka poprzez świadczenie pomocy dzieciom i młodzieży z rodzin dysfunkcyjnych mających problemy w nauce, osobom samotnym i starszym

Miejsce realizacji

Miasto Ostrołęka

Beneficjenci

Klienci pomocy społecznej

Czas realizacji:

2017 r. – 2023 r.

PROJEKT 8

Nazwa projektu

„Daj sobie szansę – uwierz w siebie” - kontynuacja

Wnioskodawca

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Ostrołęce, ul. Gen. J. Hallera 12, 07-410 Ostrołęka

Cel główny

Pobudzenie aktywności zawodowej osób bezrobotnych, zwiększenie motywacji do aktywnego poszukiwania pracy osób objętych programem, niwelowanie ekonomiczno – społecznych skutków bezrobocia, poprzez wsparcie psychologiczne, prawne, pomoc socjalną i doradztwo zawodowe.

Miejsce realizacji

Miasto Ostrołęka

Beneficjenci

Klienci pomocy społecznej

Czas realizacji:

2017 r. – 2023 r.

PROJEKT 9

Nazwa projektu

Pomoc osobom bezdomnym i zagrożonym bezdomnością z terenu miasta Ostrołęki – „Warto Chcieć” – kontynuacja

Wnioskodawca

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Ostrołęce, ul. Gen. J. Hallera 12, 07-410 Ostrołęka

Cel główny

Zwiększenie aktywności zawodowej i społecznej osób bezdomnych poprzez umożliwienie im przezwyciężenia trudnej sytuacji życiowej.

Miejsce realizacji

Miasto Ostrołęka

Beneficjenci

Osoby bezdomne

Czas realizacji:.

2017 r. – 2023 r.

PROJEKT 10

Nazwa projektu

**„Pomoc osobom dotkniętym przemocą w rodzinie Niebieska Karta w mieście Ostrołęka”
– kontynuacja**

Wnioskodawca

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Ostrołęce, ul. Gen. J. Hallera 12, 07-410 Ostrołęka

Cel główny

Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie oraz zwiększenie dostępności i skuteczności pomocy dla rodzin, w których stosowana jest przemoc.

Miejsce realizacji

Miasto Ostrołęka

Beneficjenci

Mieszkańcy Ostrołęki

Czas realizacji:.

2017 r. – 2023 r.

IV. UWAGI KOŃCOWE

Zapisy zawarte w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Ostrołęki na lata 2017-2023 będą realizowane w ramach przyjętych działań w zależności od posiadanych przez samorząd miasta i pozyskanych z zewnątrz środków finansowych. Dla osiągnięcia wyznaczonych w dokumencie celów konieczne będzie współdziałanie różnych podmiotów funkcjonujących w obszarze polityki społecznej, w tym tych, które działają na wyższym szczeblu administracyjnym.

SPIS TABEL I WYKRESÓW

Tabela 1. Struktura wiekowa ludności miasta w latach 2013-2016	17
Tabela 2. Ruch naturalny ludności miasta w latach 2013-2016.....	17
Tabela 3. Ruch migracyjny ludności miasta w latach 2013-2016.....	18
Tabela 4. Infrastruktura techniczna w mieście w 2015 roku.....	19
Tabela 5. Użytki rolne, lasy i grunty leśne.....	21
Tabela 6. Podmioty gospodarki narodowej w mieście wg rejestru REGON w latach 2013-2015.....	21
Tabela 7. Zasoby mieszkaniowe w mieście w latach 2013-2016.....	22
Tabela 8. Dodatki mieszkaniowe przyznane w mieście w latach 2013-2016	23
Tabela 9. Placówki wychowania przedszkolnego i oświatowe, dla których organem prowadzącym jest miasto, działające w mieście w roku szkolnym 2015/2016.....	25
Tabela 10. Zakłady opieki zdrowotnej, prywatne praktyki lekarskie i apteki w mieście w 2015 r.	30
Tabela 11. Schorzenia dzieci i młodzieży w wieku 0-18 lat z miasta w 2015 r.....	31
Tabela 12. Schorzenia ludności miasta w wieku 19 lat i więcej w 2015 r.	32
Tabela 13. Profilaktyka zdrowotna dzieci i młodzieży z miasta w 2015 r.....	32
Tabela 14. Stan zatrudnienia w MOPR oraz potrzeby w tym zakresie na koniec 2016 r.	38
Tabela 15. Wykształcenie kadry MOPR oraz potrzeby w tym zakresie na koniec 2016 r.	39
Tabela 16. Środki finansowe wydatkowane przez miasto na pomoc mieszkańcom miasta w latach 2013-2016	40
Tabela 17. Beneficjenci pomocy społecznej w mieście w latach 2013-2016	41
Tabela 18. Struktura wiekowa beneficjentów pomocy społecznej w mieście w 2016 r.	41
Tabela 19. Aktywność zawodowa beneficjentów pomocy społecznej w mieście w 2016 r.	41
Tabela 20. Powody przyznania pomocy społecznej w mieście w latach 2013-2016.....	42
Tabela 21. Formy wsparcia udzielanego w mieście przez MOPR w latach 2013-2016	43
Tabela 22. Skierowania i pobyt w domach pomocy społecznej w latach 2013-2016.....	43
Tabela 23. Świadczenia rodzinne przyznane w mieście w 2013 r.	44
Tabela 24. Świadczenia rodzinne przyznane w mieście w 2014 r.	45
Tabela 25. Świadczenia rodzinne przyznane w mieście w 2015 r.	45
Tabela 26. Świadczenia rodzinne przyznane w mieście w 2016 r.	46
Tabela 27. Świadczenia alimentacyjne przyznane w mieście w latach 2013-2016	47
Tabela 28. Dane dotyczące pieczy zastępczej w latach 2013-2016	48
Tabela 29. Ośrodki i instytucje wsparcia	48
Tabela 30. Placówki opiekuńczo-wychowawcze, resocjalizacyjne, ośrodki interwencji kryzysowej, jednostki specjalistycznego poradnictwa, w tym rodzinnego, ośrodki adopcyjno-opiekuńcze, rodziny zastępcze działające na terenie miasta.....	48
Tabela 31. Mieszkania chronione na terenie miasta.....	49
Tabela 32. Ośrodki służące aktywizacji środowiska seniorów	49
Tabela 33. Domy pomocy społecznej na terenie miasta	49
Tabela 34. Świetlice środowiskowe działające w mieście w 2016 r.....	50
Tabela 35. Działalność diagnostyczna Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej	50
Tabela 36. Pomoc bezpośrednia Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej udzielana dzieciom i młodzieży z terenu miasta	51
Tabela 37. Kościoły i parafie w mieście w 2016 r.	55
Tabela 38. Bezrobotni w mieście i ich udział w liczbie ludności miasta w wieku produkcyjnym w latach 2013-2016	59
Tabela 39. Stopa bezrobocia w mieście, województwie i w kraju w latach 2013-2016	60
Tabela 40. Bezrobotni w mieście na koniec 2016 roku według wieku, czasu pozostawania bez pracy, stażu pracy i wykształcenia	60
Tabela 41. Bezrobotni w mieście na koniec 2016 roku według wybranych rodzajów działalności ostatniego miejsca pracy oraz oferty pracy	62
Tabela 42. Pomoc społeczna przyznana w mieście z powodu bezdomności w latach 2013-2016	64
Tabela 43. Środki finansowe (w zł) przeznaczone na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień oraz przemocy w rodzinie, w tym na przeciwdziałanie narkomanii w mieście w latach 2013-2015	65

Tabela 44. Lokalny rynek napojów alkoholowych oraz działalność MKRPA w latach 2013-2015 w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień w mieście	66
Tabela 45. Negatywne zachowania i zjawiska patologiczne występujące w społeczności uczniowskiej w mieście w roku szkolnym 2015/2016	71
Tabela 46. Występowanie dysfunkcji i zjawisk patologicznych w otoczeniu rodzinnym uczniów w roku szkolnym 2015/2016.....	72
Tabela 47. Osoby w wieku poprodukcyjnym w strukturze ludności miasta w latach 2013-2016	75
Tabela 48. Rodziny w mieście korzystające z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności w latach 2013-2016	76
Tabela 49. Orzeczenia o niepełnosprawności lub o stopniu niepełnosprawności wydane mieszkańcom miasta w latach 2013-2016	77
Tabela 50. Liczba osób niepełnosprawnych, którym udzielono wsparcia ze środków PFRON w latach 2013-2016	78
Tabela 51. Ramy finansowe Strategii w latach 2017-2023.....	103
Wykres 1. Czy oferta w zakresie opieki w żłobkach w mieście zaspokaja potrzeby mieszkańców? ...	27
Wykres 2. Czy oferta w zakresie opieki przedszkolnej w mieście zaspokaja potrzeby mieszkańców?	27
Wykres 3. Jaka jest według Pani/Pana jakość oferty edukacyjnej szkół w mieście?.....	28
Wykres 4. Jak Pani/Pan ocenia infrastrukturę oświatową w mieście?.....	28
Wykres 5. Jaka jest według Pani/Pana atrakcyjność i jakość oferty kulturalnej w mieście?	29
Wykres 6. Jak Pani/Pan ocenia funkcjonalność i jakość oferty w zakresie ochrony zdrowia w mieście?.....	33
Wykres 7. Jaka jest według Pani/Pana oferta miasta w zakresie sportu i rekreacji?.....	36
Wykres 8. Czy czuje się Pani/Pan bezpiecznie w miejscu zamieszkania?.....	37
Wykres 9. Jakie problemy, niekorzystne zjawiska najbardziej uwidaczniają się w mieście?.....	56
Wykres 10. Jakie osoby, rodziny, grupy mieszkańców miasta są najbardziej zagrożone marginalizacją i wykluczeniem społecznym?	57
Wykres 11. W jakich obszarach oferta pomocy świadczonej w mieście przynosi najmniej zadowalające rezultaty?.....	58
Wykres 12. Jak Pani/Pan ocenia realizowane w mieście działania w zakresie przeciwdziałania bezrobociu?	63
Wykres 13. Czy zna Pani/Pan przypadki stosowania przemocy w rodzinie na terenie miasta lub o nich słyszała/słyszał?	67
Wykres 14. Czy Pani/Pan zdaniem istnieje ryzyko nasilenia się problemu przemocy w rodzinie na terenie miasta?.....	68
Wykres 15. Jak Pani/Pan ocenia działania podejmowane w mieście w zakresie organizacji i zagospodarowania czasu wolnego dzieci i młodzieży?	74
Wykres 16. Czy Pani/Pana zdaniem w działaniach realizowanych na terenie miasta uwzględnia się potrzeby osób niepełnosprawnych?	78